

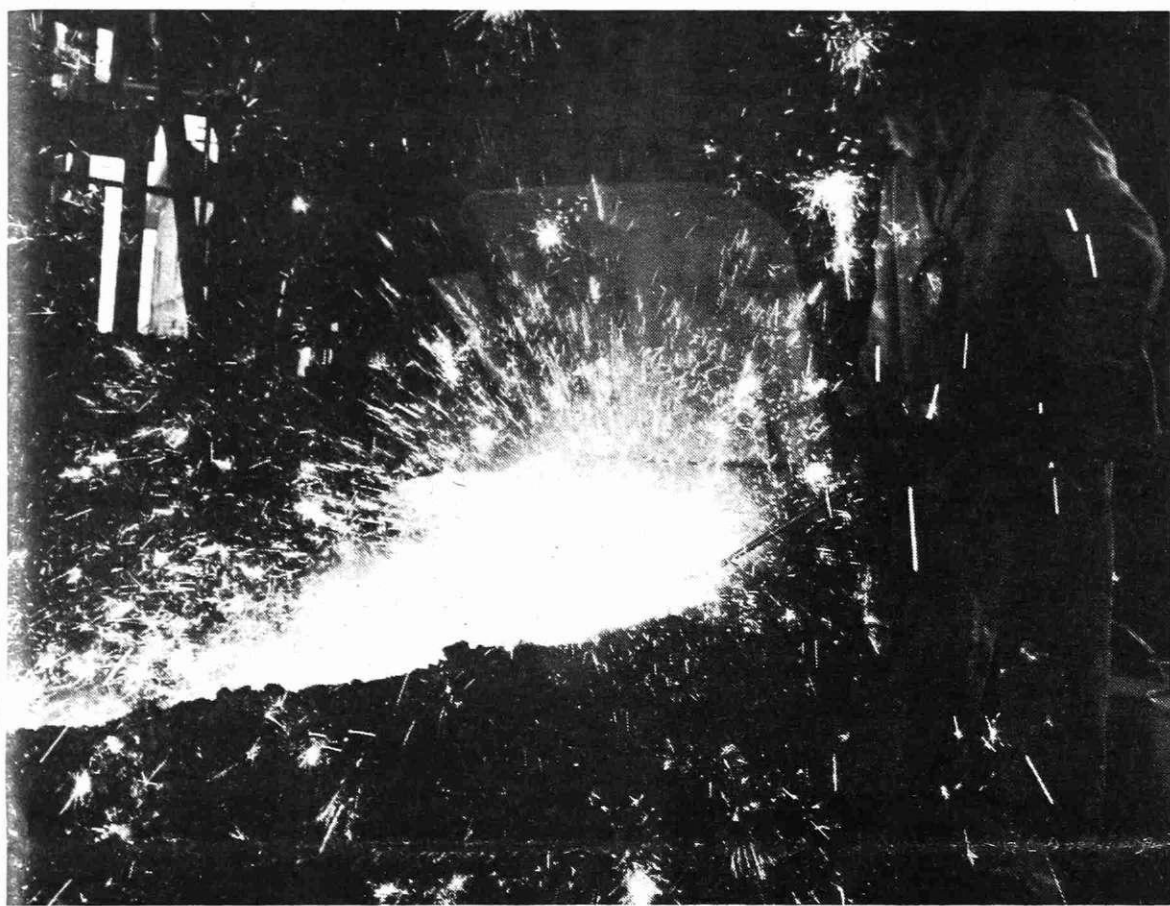
ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 31. JULIJA 1975

ŠTEVILKA: 30. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Kdo razstaplja zarjaveli čas v slapove železnih ognjev (foto F. Kolman, tekst M. Klinar)

ANALIZA POSLOVANJA V PRVIH ŠESTIH MESECIH

DANES TRINAJSTA SEJA DS ŽELEZARNE

Namestnik predsednika delavskega sveta Vinko Mežnarc sklicuje za danes 13. sejo delavskega sveta Železarne. Poleg pregleda izvrševanja sklepov predhodnih sej, v obravnavo delegatov delavskega sveta predlaga:

- poslovno poročilo za prvo polletje 1975;
- poročilo o gospodarskem položaju Železarne in predlog ukrepov za stabilizacijo gospodarstva;
- srednjeročni razvojni program Železarne;
- potrditev sklepa o podaljšanju mandata samoupravnim in izvršnim organom;
- ugotovitveni sklep o reorganizaciji temeljnih organizacij združenega dela;
- ugotovitveni sklep o merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka ter delitev sredstev za osebne dohodke v črni in barvasti metalurgiji;
- informacijo o delegatih v samoupravni interesni skupnosti za nafto in plin;
- načelno soglasje za neposredno kantaktiranje z inozemskimi partnerji za uvoz različnih materialov;
- povečanje kvote izredno plačanih dopustov;
- imenovanje drugega člana v komisijo za izvajanje samoupravnega sporazuma o osebnih dohodkih in v odbor za dohodek in nagrajevanje;
- imenovanje delegata v koordinacijski odbor za ljudsko obrambo pri občinski konferenci SZDL Jesenice.

Družbeni plan eksterne realizacije za prvo polletje letošnjega leta je znašal 194.910 ton v vrednosti 1.557.420,115 din s povprečno prodajno ceno 7.990 din na tono. Dejansko smo v prvih šestih mesecih letošnjega leta prodali 191.860 ton proizvoda iste dejavnosti, za kar smo iztržili 1.710.019.776 din in pri tem dosegli prodajno ceno 8.913 din na tono. V lanskem letu smo v istem obdobju prodali 180.575 ton v vrednosti 1.062,1 milij. dinarjev.

Naše obveznosti do družbenega plana eksterne realizacije v prvem polletju nismo dosegli in znaša primanjkljaj oziroma izpad prodaje 3.050 ton oziroma 1,6 %. Vrednostna realizacija presega planirano za

152.599.661 dinarjev ali za 9,8 %. To pa je seveda rezultat odobrenih višjih cen in predelave dražjega asortimenta.

(Nadaljevanje na 3. str.)

TRIDESET LET DELA NA PODROČJU TEHNIČNIH INOVACIJ

Jeseniški železarji so v letu 1945 z vso vneto pristopili k obnovi porušene domovine. Takrat je bil delež jeseniške železarne v skupni proizvodnji jekla v Jugoslaviji v precej drugačnem razmerju kot je danes, zato so bile pred jeseniške železarje postavljene velike zahteve. Da bi s čim boljšim delom doprinesli k pospešeni proizvodnji jekla, so se med jeseniškimi železarji pojavili prvi novatorji. Ti so v začetku reševali bolj enostavne tehnične probleme, toda za tiste čase izredno pomembne. Tako že v letu 1945 zabeležimo 45 realiziranih predlogov tehničnih izboljšav. Iz obstoječe dokumentacije je razvidno, da je bil avtor prvega predloga realizirane tehnične izboljšave Ivan Capuder iz gradbenega oddelka.

Leto 1946 pa je po številu realiziranih predlogov tehničnih izboljšav najbolj plodno, saj je bilo v tem letu kar 206 realiziranih predlogov tehničnih izboljšav. Te številke nismo kasneje več dosegli. Vendar kljub temu lahko trdimo, da so bila tudi naslednja leta, vse do leta 1950, razmeroma uspešna, saj v razdobju od 1945 do 1950 izkazuje zelo visoko letno povprečje, to je 153 realiziranih predlogov tehničnih izboljšav letno. Dejavnost avtorjev tehničnih izboljšav je bilo v glavnem prepuščeno stihiji, vsak posameznik se je trudil po svoje kot je vedel in znal. Tudi nagrajevanje ni bilo urejeno toda kljub temu so bili doseženi zadovoljivi rezultati. V razdobju od leta 1951 do leta 1960 pa zasledimo v tej dejavnosti razmeroma precejšnje nihanje v pogledu realiziranih predlogov tehničnih izboljšav. V teh desetih letih pade letno povprečje skoraj za sto in

izkazuje letno povprečje le še 54,7 realiziranih predlogov. Najnižje število realiziranih predlogov tehničnih izboljšav je bilo doseženo v letu 1954, ko imamo registriranih samo

(Nadaljevanje na 3. strani)

UPRAVNI SVET SLOVENSKE ŽELEZARNE O STABILIZACIJI

V ponedeljek, 28. julija je bila v Ljubljani deseta seja upravnega sveta Slovenske železarne. Osrednja točka dnevnega reda je bila razprava in sklepanje o akciji, ki jo vodijo Slovenske železarne za stabilizacijo gospodarstva SFRJ.

Gradivo za obravnavo je bilo objavljeno tudi v 29. številki Železarja. Delegati, člani upravnega sveta in predstavniki družbenopolitičnih organizacij so aktivno sodelovali v raz-

pravi na osnovi katere je upravljeni svet sprejel sledeče sklepe:

– V sedanjem obdobju mora še posebej priti do izraza enotnost (Nadaljevanje na 2. str.)

JUTRI SLOVESEN PODPIS LISTINE O POBRATENJU MED OBČINO JESENICE IN OBČINO VALJEVO

Letošnji občinski praznik – 1. avgust, dan ko sta pred 34 leti na obronkih Mežaklje, na Obranci, v boju z Nemci padla prva jeseniška delavca – partizana Ivan Arzenšek in Ferdo Koren, kasneje pa je bil kot talec v Begunjah ustreljen še Ivan Finžgar, ki je sam napadel Nemce na povratku z Obrance in bil ranjen ujet, ima še posebno obeležje. Razen tega, da ga praznujemo ob 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom, bo letošnji praznik s slovesnim podpisom listine o pobratenju med občino Jesenice in občino Valjevo še posebno slovesen in velik. Saj bo s tem potrjeno veliko poglavje oporoke narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije, vseh padlih, trpečih in pregnanih iz svojih domov, oporoke o nadaljni krepitvi in negovanju bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi, rojenega v ljudski revoluciji.

Pobratenje z občino Valjevo, v kateri so izseljenci z Jesenic, ki jih je julija 1941 pregnal fašistični okupator iz svojih domov, naleteli na tako bratsko in prijateljsko gostoljubje, v bistvu le simbolizira veliko bratsko povezanost s srbskim narodom in vsemi narodi in narodnostmi Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti niso le besede, temveč je to neprecenljiva moralno politična vrednota jugoslovanske socialistične revolucije in izgradnje samoupravne socialistične družbe. Skupno sta si v najtežjih dneh naše zgodovine delili krov srbska in slovenska družina, skupno sta jurišala z ramo ob rami na okupatorjeve bunkerje Hrvat in Črnogorec, zadnji košček kruha sta si v sovražnikovi ofenzivi delila Makedonec in Bosanec, hercegovski proletarci so skupaj z vojvodinskimi borci in borci s Kosova in Metohije z ramo ob rami osvobajali našo deželo. Mladina vseh naših narodov in narodnosti je zaplesala v istem kolu ob velikih delovnih zmagah naše mladine – progi Brčko – Banovići, Šamac – Sarajevo, avtocesta Ljubljana – Beograd in še in še. Delavski razred Jugoslavije z enako prizadetostjo in zavestjo gradi nove družbeno ekonomske odnose – samoupravno socialistično družbo, družbo svobodnih in enakopravnih ljudi. Se z enako vneto bori za stabilizacijo našega gospodarstva in proti vsem odstopanjem na poti v samoupravni socializem.

To je bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti, to je granitni temelj samoupravne socialistične – Titove Jugoslavije. V tem je naše jamstvo za hitrejši samoupravni razvoj, v tem je naše jamstvo za našo neodvisnost, v tem je naš veliki ugled v svetu.

Zato je naš letošnji občinski praznik še posebno velik in slovesen, saj se poleg spomina na vse, ki so žrtvovali svoja življenja za osvoboditev in revolucijo, radujemo ob 30-letnici zmage nad fašizmom, tridesetletnem izrednem družbeno ekonomskem razvoju in pobratenju z občino Valjevo, ki manifestira veliko in enotno bratsko družino jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Vsem delovnim ljudem in občanom jeseniške in radovljiške občine čestitamo za občinski praznik – 1. oziroma 5. avgust

DESET LET ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA DELA V ČRNI METALURGIJI JUGOSLAVIJE

V zadnji, 29. številki Železarja smo objavili prvi del sestavka o znanstveno raziskovalnem delu v črni metalurgiji Jugoslavije, ki smo ga povzeli iz 54. številke ČELIKA, glasila združenja jugoslovanskih železarn. Z današnjim nadaljevanjem zaključujemo zapis o desetletnem delu na znanstveno raziskovalnem področju, kakor je to v svojem poročilu upravnemu odboru združenja jugoslovanskih železarn zajel odbor za znanstveno raziskovalno delo pri ZJZ.

PREDNOSTNE RAZISKOVALNE TEME V PRIHODNEM OBDOBJU

Prav tako kot je bilo pomembno v obravnavanem času izpostaviti najbolj aktualne raziskovalne naloge in probleme, ki so bili zanimivi za jugoslovansko črno metalurgijo, je tudi za naslednje obdobje važen izbor prednostnih nalog.

Naša država ima lastne železove rude, vendar je potrebno, da se nadalje raziskujejo, kakor tudi njihova ekonomska predelava. Nasprotno

temu, pa v državi nimamo zaloga premoga za koksiranje in je zato potrebna maksimalna raziskovalna aktivnost, da bi obstoječe vrste premogov in ostala goriva spremenili v oblike, ki bi se uporabljale za redukcijske procese. To pa ni samo jugoslovanski problem, temveč temu vprašanju danes posvečajo veliko pozornost v mnogih državah na svetu. Naslednje področje je uvajanje uporabe sodobnih proizvodnih procesov tako v podjetjih oziroma obratih, ki so v izgradnji, kakor tudi v obstoječih podjetjih. To se v prvi vrsti nanaša na zamenjavo SM procesov s kisikovimi in električnimi postopki, kakor tudi na izgradnjo sodobnih predelovalnih obratov. Vse to se mora rešiti v okviru domačih pogojev, v katerih je za možne zmogljivosti asortiment zelo širok, kar pa ni lahko uskladiti z ekonomičnostjo proizvodnje. Posebno področje, ki je bilo do sedaj zanemarjeno zaradi obsežne ostale problematike, je zaščita in izboljševanje človekovega delovnega in življenjskega okolja.

Poleg teh nalog je še široko področje drugih vprašanj. Tako bi bodoča usmerjenost znanstveno raz-

(Nadaljevanje na 2. strani)

DESET LET ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA DELA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

iskovalnega dela v črni metalurgiji, poleg podaljšanja vprašanj in drugih področij, ki so bila doslej v obdelavi, morala zajeti obsežen program del iz katerih bi potem izpostavili najzanimljivejše.

Surovine in priprava surovin — Pri tem so mišljeni novi postopki za oplemenitenje rud, nadaljna dela na obogatitvah železovih rud, raziskovanje koncentratov in goriv za direktno redukcijo, uporabo železnosnih surovin, kot na primer pražen pirit in rdeče odplavine, vprašanje izvenbilančnih zalog olitnih rud, raziskovanje in oplemenitenje surovin za izdelavo ognje-vzdržnega materiala, delo na optimizaciji mešanice za izdelavo aglomerata, kakor tudi delo na izboljšanju aglomerata nasploh in drugo.

Poleg raziskovanja rud oziroma njihovih lastnosti in njihove priprave za direktno redukcijo, kakor tudi goriv, je treba preiti k obravnavanju samega procesa direktne redukcije, to je k realizaciji izdelave železove gobe in izdelave predreduciranih pelet.

Proizvodnja surovega železa — Novi plavž v Smederevu, kakor tudi predvideni plavži v Zenici in Skopju, predstavljajo popolno sodobno rešitev plavžnega procesa. Naloga je, da se še nadalje dela na zmanjšanju količin potrebnega koksa, zaradi deficitarnosti, še posebno v naših pogojih. V ta namen je potrebno, da se proces nadalje izpopolnjuje, še posebno optimalna sestavina mešanice za plavže. V ta namen, je poleg tega, potrebna obdelava matematičnega modela plavža in uporabe računalnikov. Potrebno je, da se še dalje dela na vprašanjih kvalitete surovega železa in žlindre. Naši pogoji narekujejo tudi nadaljno raziskovanje odzvepljanja izven plavža, na demanizaciji, kakor tudi na ostalih pogojih za boljše in bolj izenačeno kvaliteto surovega železa za konvertorske jeklarne.

Proizvodnja surovega jekla — Kakor je bilo že omenjeno z ozirom na sodobni razvoj izdelave surovega jekla, se je potrebno usmeriti na uvajanje LD postopka, zatem postopkov v elektroobločnih pečeh in na metalurgijo izven peči. Pri tem pomembno mesto zavzema dezoksidacija in metode proti nekovinskim vključkom. Pri elektroobločnih pečeh bo treba reševati vprašanje povečevanja zmogljivosti, širše uporabe s kisikom obogatene zraka za pihanje in izpopolnjevanje rafinacije. Pri tem je potrebno dodati še nadaljno uporabo tretiranja kovin s pomočjo sintetične žlindre, preplavovanjem z argonom, vakumiranje v raznih vidikih, pretakanje pod žlindro in drugo. Posebno področje predstavlja uvajanje kontinuirnega vlivljanja. Na področju izdelave jekla, pomembno področje predstavljajo ognje-vzdržni materiali, še posebno za nove procese, ki se uvajajo.

Predelava in finalizacija jekla — Tudi tu je treba poudariti izpopolnjevanje procesov in naprav v valjarnah s ciljem povečevanja produktivnosti, izboljševanja kvalitete in razširjanja proizvodnega asortimenta. Na kvaliteto je treba vplivati tudi v pogledu oblike presekov, kvalitete površine, strukture in lastnosti valjanih proizvodov.

Raziskave na področju kovanja poleg drugega predstavljajo težki odkovki, pri čemer se posebno stopnja homogenizacije materiala in njihova termična obdelava.

Preiti je potrebno tudi k reševanju raznih vprašanj hladne predelave in izpopolnjevanja površine tako pri hladno valjanih trakovi, kakor tudi pri vlečenem in stiskanem materialu.

Fizična metalurgija jekla — V zadnjih dveh desetletjih je še posebno pomemben napredek dosežen pri proučevanju strukturnih lastnosti kovin in pojasnjevanja mehanizmov iz katerih izhajajo njihove uporabne lastnosti. Sodobna fizična metalurgija se razvija v tri osnovne smeri: elektronska teorija kovin, ki proučuje probleme atomskih struktur in medatomskih zvez, ki iz njih izhajajo. Ta teorija prvenstveno pojasnjuje fizične lastnosti kovin, kot na primer toplotno in električno prevodnost, magnetne lastnosti, razteznost in podobno, poleg tega pa delno pojasnjevanje nekaterih mehanskih lastnosti. Druga smer je teorija razpostavitve in mehanike lomov, ki proučuje mehanizme deformacij in uničevanja z delovanjem mehanskih sil ter nudi teoretično osnovo za razjasnjevanje mehanskih lastnosti različnih značilnosti. In končno, tretja smer je termodinamika kovin in zlitin ter kinetika transformacij v teh sistemih, ki pojasnjujejo fazni sestav in strukturo kovinskih sistemov ter pri tem ustvarjajo osnovo za njihovo predvidevanje in preračunavanje na osnovi postavljenih primerskih kemijskih sestavin, tehničnega pretresa in pogojev izkoriščanja.

Vsa tri področja imajo končni cilj — omogočiti racionalno projektiranje kovinskih materialov zadanih lastnosti. Obkladanje s temi teorijami in temeljnimi raziskovanji, mora omogočiti domači metalurgiji, da zagotovi ustrezne materiale celotni industriji in potrošnikom z enakimi lastnostmi in ustrezno kvaliteto ob ekonomsko sprejemljivih pogojih. Glede na obseg in strukturo naše črne metalurgije, kakor tudi raztresenost tržišča in potrošnikov kovin, to področje predstavlja osnovno možnost naše industrijske afirmacije in prodora, ker zagotavlja ustrezno kvaliteto in zanesljivost oskrbovanja. Zaradi tega mora biti to področje eno od osnovnih ogrodič v ravnanju pri raziskovalni politiki.

Meritve in avtomatizacija — Vse večje zahteve strojne in predevalne industrije, ki jih postavljata glede kvalitete jekla, kakor tudi samo povečanje zmogljivosti in produktivnosti, zahtevajo nove ukrepe v pogledu meritev in kontrole v vseh fazah proizvodnega procesa. Nadaljnja naloga je orientacija na kontinuirano kontrolo. Posebno mesto pri tem zavzema uporaba elektronskih računalnikov v posameznih proizvodnih fazah. Temu področju je

potrebno posvetiti posebno pozornost.

Zaščita okolja — Sedanje stanje in odnos do okolja se mora spremeniti. Rešiti se mora vprašanje dosežnega onesnaženja zraka in vode, kot posledice posameznih naprav v železarnah in zagotoviti higiensko tehnične pogoje delovnih mest, kakor tudi prirediti akcijo proti ropotu in prahu, raznim kovinskim in kemičnim param. Na tem področju so potrebne ustrezne študije za reševanje obstoječih naprav, še posebno pa pri izgradnji novih. Potrebno bi bilo, da bi pri izdelavi projektov novih naprav oziroma obratov, takoj predvideli vse ukrepe za zaščito in izboljšanje človekovega okolja in z investicijskimi vlaganji zagotovili uresničevanje teh ukrepov v celoti.

ZNANSTVENO RAZISKOVALNE ZMOGLJIVOSTI IN ORGANIZACIJA DELA

Skupne znanstveno raziskovalne zmogljivosti črne metalurgije pri nas sestavljajo predvsem instituti za metalurgijo in raziskovalni oddelki v posameznih železarnah, kar je razvidno iz spodnje razpredelnice:

USTANOVA	LETO USTANOVITVE	SKUPNO ZAPOSLjenih	OD TEGA Z VS IZOBRAZBO
1. Metalurški inštitut Ljubljana	1950	94	34
2. Metalurški inštitut Hasan Brkić Zenica	1961	275	178
3. Inštitut za metalurgijo Sisak	1961	196	42
4. Metalurški del instituta za kemijo, tehnologijo in metalurgijo Beograd	1961	42	28
5. Rudarsko-metalurški inštitut Skopje	1969	41	13
6. Raziskovalni oddelk železarne Jesenice	1961	44	13
7. Raziskovalni oddelk železarne Ravne	1961	80	14
8. Raziskovalni oddelk železarne Store	1961	48	6
9. Raziskovalni oddelk MK Smederevo	1961	150	22
10. Raziskovalni oddelk železarne Boris Kidrič Nikšić	1961	203	7

Število stalnih visokokvalificiranih kadrov zaposlenih na področju raziskav se je povečalo štirikrat. Tako je leta 1962 število profesionalnih kadrov z visokošolsko izobrazbo, zaposlenih na področju raziskav, znašalo na 1.000 zaposlenih v črni metalurgiji 1,2, leta 1973 pa se je to razmerje povečalo na 3,13.

V nadaljevanju je v poročilu odbora poudarjeno, da ima jugoslovanska črna metalurgija na voljo najsodobnejša tehnična sredstva za znanstveno raziskovalno delo. To se predvsem nanaša na zelo razvite laboratorije, ki razpolagajo z opremo za kemične, fizične, mehanične, metalurške, tehnološke in druge raziskave z najsodobnejšimi napravami, kakor na primer z elektronskimi mikroskopi, elektronskimi mikro-

sondami, spektralnimi aparati za mehanične raziskave itd. Poleg tega razpolagajo tudi s številnimi drugimi napravami za eksperimente.

Način financiranja se izvaja na osnovi dogovora o posameznih raziskovalnih nalogah med raziskovalnimi instituti in podjetji, medtem, ko se za raziskovalno delo v podjetjih izvajajo posebna sredstva, ki pa ne predstavljajo edini vir dohodkov teh oddelkov. Čez 90 % sredstev se steka direktno iz podjetij na osnovi dogovorov o posameznih nalogah, kakor tudi iz republiških skupnosti za znanstveno raziskovalno delo. Manjši del se zagotavlja tudi na nivoju združenja jugoslovanskih železarn za skupne naloge. Spodnja razpredelnica prikazuje financiranje znanstveno raziskovalnega dela v letih 1962 in 1973:

LETO	POSAMEZNA DEL. ORGANIZACIJA		SKUPNO PREKO ZJZ		SKUPAJ (v milij. st. din)	
	DIN	%	DIN	%	DIN	%
1962	329,40	89,2	40,0	10,8	369,4	100
1963	445,21	87,6	55,59	12,4	500,8	100
1964	393,40	79,6	101,00	20,4	494,4	100
1965	432,01	75,2	144,79	24,8	576,8	100
1966	584,43	78,8	157,07	21,2	741,5	100
1967	1.009,55	91,3	96,36	8,7	1.105,9	100
1968	1.476,80	93,9	96,00	6,1	1.572,8	100
1969	2.280,09	95,1	117,00	4,9	2.397,9	100
1970	2.014,80	93,4	142,50	6,6	2.157,3	100
1971	2.436,78	93,2	178,12	6,8	2.614,9	100
1972	4.105,77	95,84	178,12	4,16	4.283,8	100
1973	6.200,08	97,2	178,12	2,8	6.378,2	100
	21.708,32	92,2	1.482,67	7,8	23.191,7	100

S sredstvi zbranimi na nivoju združenja se financirajo naloge skupnega pomena, kot npr.: osvajanje novih tehnik raziskovanja materiala, kot elektronska mikroskopija, matematične metode v metalurgiji in podobno. Poleg tega se z manjšim deležem financirajo tudi teme, ki so uvrščene v načrt znanstveno raziskovalnega sodelovanja z deželami SEV. V zadnjem času se proučujejo možnosti večjega združevanja sredstev na nivoju ZJZ in to predvsem za reševanje problemov, ki so v skupnem interesu za vso črno metalurgijo.

Sodelovanje med posameznimi znanstveno raziskovalnimi institucijami se izvaja preko odbora za znanstveno raziskovalno delo pri ZJZ, v katerem so predstavniki vseh institucij. To sodelovanje je na določenih področjih relativno dobro, največje težave pa so na področju

kvalitet in osvajanja novih proizvodov, ker se pri tem interesi večkrat ne pokrivajo z ozirom nastopanja na tržišču.

Kakor je znano Jugoslavija ni članica SEV, toda naša delegacija sodeluje v delu SEV kot pridružena članica, v primeru sodelovanja na področju znanstveno raziskovalnega dela v ustrezni sekciji SEV. Bilateralno sodelovanje je z vzhodnimi deželami razvito, še zlasti s SSSR in ČSSR. Sodelovanje z zahodnimi deželami pa se razvija individualno prek posameznih institucij in ni posebno organizirano.

DAN JUGOSLOVANSKIH METALURGOV

Kljub različnim oblikam skupnih znanstvenih razgovorov na določene teme v okviru SFRJ, ki jih je bilo v zadnjem obdobju okrog dvajset, je odbor za znanstveno raziskovalno

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu avgustu bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Peter OBID, valj. Bela — 1. avgusta, Metod PAZLER, valj. profilov — 10. avgusta, Stefan VINER, martinarna — 12. avgusta, Marija CIGLAR, livarna — 12. avgusta, Vida ZUPAN, PIV-energija — 12. avgusta, Pavel POTOČNIK, jeklovlek — 15. avgusta, Janez KERN, SEOP — 22. avgusta, Franc RAVNIK, žičarna — 27. avgusta, Matevž GLUHAR, jeklovlek — 27. avgusta, Olga SPORN, elektrodni obrat — 28. avgusta in Marija SRANC, DE družbena prehrana — 30. avgusta.

VSEM SODELAVCEM ISKRENO ČESTITAMO!

delo pri ZJZ dal iniciativo, da se uvede letni zbor pod geslom Dan jugoslovanskih metalurgov. Na tem zboru bi bili prebrani referati o doseženih rezultatih in izmenjana mnenja. Prvi tak dan naj bi bil še letos v Zenici.

Ob sklepu obsežnega poročila je ugotovljeno, da je bil v zadnjem desetletju dosežen pomemben napredek in tehnološki razvoj v jugoslovanski črni metalurgiji, kljub številnim objektivnim težavam. Po-udarjeno je, da so instituti v Zenici, Ljubljani, Sisku, Beogradu in Skopju ter razvojni centri v posameznih

železarnah, danes sposobni reševati še tako zapletene naloge iz področja proizvodnje jekla.

Izkušnje iz preteklega obdobja in ustvarjena raziskovalna baza, omogočata, da se bodo v bodoče še bolj konkretno obravnavale strateške naloge znanstveno raziskovalnega dela. Vse to pa bo koristilo in pospeševalo učinkovitost panoge ter zmanjševalo razlike med razvitimi deželami. V vseh teh prizadevanjih pa je in bo, pomembno vlogo odigral odbor za znanstveno raziskovalno delo pri združenju jugoslovanskih železarn.

UPRAVNI SVET SLOVENSKE ŽELEZARNE O STABILIZACIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

nastopanja in sodelovanje med delovnimi organizacijami združeni v SZ. Zato bo izvajanje ukrepov v zvezi z izvozom vodeno enotno na nivoju sestavljene organizacije združenega dela SZ.

— Vse delovne organizacije morajo analizirati možnosti in z maksimalnimi napori v drugem polletju povečati izvoz lastnih izdelkov.

— Preko načrtovanih kvot bodo povečale izvoz tiste delovne organizacije, — predelovalci žice, ki jim tržišče to omogoča, s tem, da bodo žico dobile z bonifikacijo.

— Kolegijski strokovni organ komercialne SZ mora v sodelovanju z ustreznimi službami delovnih organizacij do 15. avgusta izdelati konkreten program nalog posameznih TOZD s ciljem — maksimalno možnega izvoza. Program mora predvidevati tudi možnost notranjih kompenzacij za spodbujanje tistih TOZD, ki pospešeno izvajajo.

— Izvoz sestavljene organizacije združenega dela SZ mora doseči 120 odstotkov vrednosti izvoza v letu 1974.

— Od delovnih organizacij kovinske in elektro industrije izven SZ, ki izvažajo preko 120 % lanskega dosežka, je na podlagi natančnih dobav potrebno doseči sporazum o prepisu izvoznih kvot na SZ.

— Od posebnih porabnikov — vojne industrije, energetike in drugih posebno prioritetenih porabnikov je treba izposlovati priznanje izvoznih kvot tudi za dobave, ki niso namenjene finalizaciji za izvoz.

— Vse delovne organizacije SZ morajo povečati napore pri iskanju notranjih rezerv in izboljšati gospodarjenje z zmanjševanjem materialnih stroškov in iskanjem možnosti zamenjave uvoženih surovin z domačimi surovinami povsod, kjer je to mogoče.

V zvezi s to tematiko je bil obravnavan tudi predlog pospešenega prodora na tržišče dežel v razvoju.

Obravnavana je bila informacija o obstoječem mehanizmu in zasnovi družbenega dogovora o oblikovanju cen jekla. Izoblikovana in sprejeta so bila naslednja stališča:

— US SZ ocenjuje, da je sedaj veljavni mehanizem za proizvajalce in porabnike dobra metoda za oblikovanje cen jekla. Dokler ni podpisan družbeni dogovor, v katerega morajo biti vgrajene značilnosti mehanizma, mora le-ta ostati v veljavi.

— Pri naravnavanju jugoslovanskih cen jekla na domicile ocene EGS, je v prihodnje treba to izvajati za posamezne izdelke črne metalurgije in ne linearno, kot je do sedaj vpeljana praksa.

— Poizkus, da se po pariteti izračunana višina domicilne cene jekla poveča za investicijski delež, naj se ne zagovarja.

Z namenom tesnejšega povezovanja delovnih organizacij znotraj sestavljene organizacije, je bil pripravljen in na seji US obravnavan tudi osnutek izhodišč srednjeročnega razvojnega programa SZ za obdobje od 1976 do 1980. Ta izhodišča že nakazujejo smer nadaljnjega razvijanja. Primerjati bi morali program posameznih delovnih organizacij, s temi izhodišči. Upravni svet jih je potrdil in predlagal, da jih DS SZ po obravnavi sprejme delovnim organizatorjem v širšo razpravo.

V nadaljevanju se je bil obravnavan še proračun skupnih služb SZ za drugo polletje 1975. Ker je predlagana višina enaka kot v prvem polletju, je predloženi proračun upravnega sveta predlagal DS v potrditev.

V obravnavi so bile še nekatere kadrovske spremembe v organizaciji skupnih služb SZ in potrjeni novomenovani člani kolegijskih strokovnih organov.

BOLNIŠKI STALEŽ BRANKA ZORKA

V zvezi s kratkim člankom, ki je bil natiskan v Železarni 17.7.1975, citiramo izvid in mnenje Psihiatrične bolnice Begunje:

Pacient BRANKO ZORKO, roj. 4.8.1946, stanujoč Jesenice, Br. Rutarja 8, delavec Železarne se zdravi v naši bolnici hospitalno in ambulantno od 23.3.1972. Pacientova bolezen poteka v poslabšanjih, vmes pa so obdobja relativnega izboljšanja. Do sedaj je bil že trikrat hospitaliziran, zadnjič od 17. 6. 1974 do 24. 7. 1974.

Pacientu se je njegovo duševno stanje poslabšalo konec letošnjega maja; 27.5.1975 je prišel na ambulantni pregled. Priporočili smo medikamente, stalež. Odločili smo se za ambulantno zdravljenje. Ponovno se je javil 4. 6. 1975. Stanje ob tem pregledu ni bilo bistveno izboljšano, še naprej smo priporočili stalež in medikamente. Na naročeno kontrolo ni prišel v naši ambulanti se je javil 8.7.1975. Povedal je, da je po zadnji kontroli želel na delo in prosil zdravnika, da mu stalež zaključi. Od 22. junija dalje pa je delo spet opustil. Pacient je bil 8.7.1975 očitno poslabšan. Priporočili smo hospitalizacijo, 12.7.1975 smo ga hospitalizirali in je od tedaj na zdravljenju v naši bolnici. Opustitev dela z dne 22. junija je pri pacientu povezan z njegovo boleznijo (med drugim doživlja blodno ravno ravnanje svojih sodelavcev in predpostavljanih, prisotna pa je tudi bolezenska brezvoljnost, utrujenost itd.).

Pacient res lahko igra šah, a ne more delati, ker moti njegovo delovno skupino. V obrazložitev tega bi rad povedal, da ga šah kot igra le malo obremeni, močno pa ga obremeni življenjski problemi, delo v fazi bolezenskega poslabšanja.

Zato smo mnenja, da je potrebno in zakonsko upravičeno pacientu priznati stalež od 22. junija 1975.

Obratna ambulanta
Železarne Jesenice

Tu čas vend. deblo njem letu turo doma letoš naših cifica okvir kvart ment valno ko za njeni

FOR

Ekste Interi Ostali Celoti Matei Amor Pogoc Zakor Bruto Ostale Dohol Bruto

Ze polle hodl ne r Na cije že u to je ter l 1974 No pa prod mi znot

TI

24 pi let, t je let logov 91,5. V zame ureja na. l samo drugi znači 31. č pravi ki n komi

2000 1900 1800 1700 1600 1500 1400 1300 1200 1100 1000 900 800 700 600 500 400 300 200 100 0

Graf 1960.

2000 1900 1800 1700 1600 1500 1400 1300 1200 1100 1000 900 800 700 600 500 400 300 200 100 0

Graf

ANALIZA POSLOVANJA V PRVIH ŠESTIH MESECIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tudi v letošnjem letu so bile ves čas prisotne likvidnostne težave, vendar je Železarna uspela ohraniti deblokiran žiro račun tudi v letošnjem polletju. Medtem, ko smo v letu 1974 doživljali visoko konjunkturo izdelkov črne metalurgije na domačem in tujem tržišču, je v letošnjem letu pritisk na prodajo naših izdelkov precej manjši. Specifikacije za prvi kvartal so bile še v okviru zaključnih količin, v drugem kvartalu pa je prisotna večja previdnost pri naročanju tistega asortimenta, ki je predviden za predelovalno industrijo. Se vedno pa je veliko zanimanje za izdelke, ki so namenjeni za investicijsko izgradnjo, to

pa je debela pločevina in betonsko železo.

Prodajni in finančni sektor sta tako imela v polletju težko stališče pri usklajevanju proizvodnje, in potreba kupcev glede njihove obveznosti oziroma plačilne sposobnosti. Taka selekcija kupcev po plačilni sposobnosti pa je večkrat povzročila težave pri izpolnjevanju naročil, predvsem v kvalitetnem asortimentu. Kljub angažiranju vseh služb, da bi redno izpolnjevali planske obveze, imamo v prvem polletju velike zastoje pogodbениh naročil, posebno v zahtevnejšem asortimentu.

Vzrok za zaostajanje specifičnih naročil pa seveda ni samo v omenjeni selekciji kupcev.

tudi cene nabavljenih surovin, materialov in storitev.

Poleg materialnih stroškov je precejšnje spremembe v zakonodaji doživljala tudi amortizacija. Tako se je povečala vrednost amortizacije na podlagi novih predpisov o večizmen-skem obratovanju, potrebe po večjih investicijskih sredstvih pa so zahtevale še dodatno pospešen odpis osnovnih sredstev.

Pogodbene obveznosti, ki obsegajo v glavnem obresti od kreditov in zavarovalne premije niso doživljale posebnih sprememb, ker so krediti za novo hladno valjarno še v koriščenju in bodo odplačila bremenila dohodek v naslednjih letih. Novi samoupravni sporazumi o financiranju splošne in skupne porabe ter povečana potreba po sredstvih za stanovanjsko izgradnjo, so povzročila precejšen porast tovrstnih dajatev. Precejšnjo olajšavo v letošnjem letu pa predstavlja znižana obveznost za davek iz dohodka. Republiški izvršni svet je z odlokom o olajšavah za republiški davek precej razbremenil določene panoge gospodarstva in to za vse naložbe v razvoj surovinske industrije, kamor spadajo tudi naložbe v razširjeno reprodukcijo železarne Jesenice.

O problematiki in višini izplačanih dohodkov so vsi zaposleni vsak mesec posebej obveščeni preko samoupravnih organov in tovarniškega glasila, zato jo tu ne obravnavamo posebej.

K ostalim stroškom spadajo v glavnem izredni izdatki in nekateri začasni obračuni. Ostanek dohodka, ki znaša 73 milij. dinarjev, je večji kot smo planirali, sicer pa je ostala vrednost na lanskoletnem nivoju.

V letošnjem letu smo ustvarili večji dohodek, ki nam je omogočil pokrivanje osebnih dohodkov ter zakonskih in pogodbenih obvez, s povečano bruto akumulacijo pa bomo lahko pokrili potrebe po enostavnosti in razširjeni reprodukciji.

Jelka Vidali

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DATUM:

PONEDELJEK — 4. 8.
TOREK — 5. 8.
SREDA — 6. 8.
ČETRTEK — 7. 8.
PETEK — 8. 8.
SOBOTA — 9. 8.
NEDELJA — 10. 8.

DNEVNI:

AŽMAN ZVONE
BRUMAT MARTIN
TUMA SLAVKO
ARH JANEZ
BERNIK FRANC
SELJAK VINKO
DOLINAR SAŠO

NOČNI:

ROŠTAR VINKO
MENCINGER STANE
TUŠAR IVAN
DROLC MARJAN
KOSEK ANTON
SVETINA JOŽE
RAVNIK JOŽE

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD- VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 4. do 9. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. in II. obratna ambulanta
popoldan: III. obratna ambulanta
V soboto, 9. avgusta dopoldan samo III. obratna ambulanta.

Zobna ambulanta:

dopoldan: II. zobna ambulanta

popoldan: I. zobna ambulanta ne bo delala

V soboto, 9. avgusta samo dopoldan I. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI — JUNIJ

Sprejetih je bilo 71 delavcev, z delom pa je prenehalo 60 delavcev.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Bogomir BIZJAK, 1914, strojne delavnice — 26 let in pol v ŽJ, Stane BREZIGAR, 1913, transport — 36 let v ŽJ, Anton ČERNIČ, 1919, plavž — 29 let v ŽJ, Franc GASAR, 1916, transport — 35 let v ŽJ, Valentin Klinar, 1923, valjarna Bela — 28 let v ŽJ, Jože KRČELJ, 1922, strojno vzdrževanje — 33 let v ŽJ, Alojz LIČAR, 1922, lahka proga — 29 let v ŽJ, Pavel MARTINJAK, 1915, lahka proga — 40 let v ŽJ, Stjepan PETERNELJ, 1916, kadrovske sektor — 26 let v ŽJ, Valentin SLIVNIK, 1920, martinarna — 29 let v ŽJ in Leopold URŠIČ, 1913, RTA — 18 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Franc JANŠA, 1919, livarna — 24 let v ŽJ, Julka KRVINA, 1929, elektrodni obrat — 16 let v ŽJ, Ciril POGAČAR, 1920, transport — 12 let in pol v ŽJ in Franciška URAN, 1930, martinarna — 16 let v ŽJ.

Vsem sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI: Štefan HORVAT, 1923, varnostna služba — 20 let v ŽJ in Anton ZORMAN, 1916, strojno vzdrževanje — 19 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

IZKLJUČENI: Slobodan Boškovič, 1948, plavž, Emil Branc, 1942, hladna valjarna, Sulejman Čandrič, 1957, sektor novogradnje, Hajder Čolič, 1954, transport, Faruk Čurkič, 1956, transport, Habib Dedič, 1951, martinarna, Abdulah Demir, 1950, transport, Ilčo Gičev, 1953, plavž, Osman Horič, 1954, transport, Slobodan Ilić, 1944, valjarna Bela, Sejad Ključanin, 1956, valjarna profilov, Boro Lazič, 1949, valjarna profilov, Pero Manev, 1954, valjarna Bela, Nikola Marušić, 1955, elektro jeklar, Adžar Maznikar, 1957, valjarna Bela, Peter Mitrovič, 1953, transport, Vlado Mitrovič, 1957, žičarna, Hamdija Modronja, 1954, martinarna, Salih Mušić, 1942, žebeljarna, Ljiljana Nikše, 1941, žebeljarna, Dušan Saltirov, 1949, martinarna, Stevo Savič, 1953, elektro jeklar in Spase Velkov, 1951, strojno vzdrževanje.

Skladno s sklepom koordinacijskega odbora ZB NOV Slovenskih železarn bo v soboto, 30. avgusta v Teharjah — Štore

SREČANJE ŽELEZARJEV — BORCEV NOV SOZD SŽ

Gostitelj letošnjega srečanja železarjev borcev NOV SOZD Slovenske železarne bo aktiv borcev ZB NOV v železarni Štore.

Srečanja se lahko udeležijo aktivni delavci — železarji borci NOV in aktivisti, ki jim je to svojstvo tudi priznano. Vsak udeleženec srečanja železarjev borcev NOV lahko vzame s seboj enega ožjega svojca.

Ker je letošnje srečanje organizirano na soboto, prosimo vse TOZD in Skupne službe, da prijavljenim udeležencem omogočijo udeležbo.

Na srečanje železarjev borcev NOV bodo posebej vabljeni tudi železarji borci, nosilci spomenice 1941, narodni heroji, španski borci ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Prav tako bodo vabljeni tudi predstavniki društev upokojujencev in OO ZSMS.

Prevoz udeležencev in prehrana sta zagotovljena ter brezplačna.

Prijave za udeležbo na srečanju železarjev borcev NOV v Teharjah — Štore je treba poslati najkasneje do 11. avgusta, pisarni sekretariata Železarne. Vse ostale informacije bodo objavljene v Železarnju.

Koordinacijski odbor ZB NOV SOZD
Slovenske železarne
Aktiv ZB NOV Jesenice;
Predsednik: Jaka Svetina

PRIJAVNICA ZA UDELEŽBO NA SREČANJU ŽELEZARJEV BORCEV V TEHARJAH — ŠTORE

Priimek in ime

leto rojstva bivališče-kraj, ulica

obrat, služba

ime in priimek ožjega svojca
(Izrežite, izpolnite in pošljite sekretariatu Železarne)

Prosimo vse borce in aktiviste NOV, zaposlene v Železarni, ki se name-ravajo udeležiti srečanja železarjev borcev NOV v Teharjah — Štore, da pri-javnico izpolnijo in jo pošljejo pisarni sekretariata Železarne, vključno do 11. avgusta 1975.

Na osnovi potreb po žerjavovodjih objavljamo interni

RAZPIS

za žerjavovodski tečaj.

Pogoji:

- da ima kandidat dokončanih najmanj šest razredov osn. šole
- da je vsaj eno leto zaposlen v železarni Jesenice
- da imajo kandidati moškega spola odslužen vojaški rok
- da bodo kandidati psihofizično ustrezali zahtevam delovnega mesta

Na razpis se lahko prijavijo tudi članice delovnega kolektiva.

Prijave, ki se dobijo pri personalnih naj kandidati do vključno 15. 8. 1975 osebno oddajo pristojnim kadrovikom, kjer bodo izvedli tudi vse podrobnosti glede testiranja in pričetka tečaja.

FORMIRANJE IN DELITEV CELOTNEGA DOHODKA

	(v 000 din) I. — VI. 1974	I. — VI. 1975	Indeks 75/74
Eksterna realizacija	1.062.126	1.710.020	161,0
Interna realizacija	157.358	2.315.612	1471,6
Ostali dohodki	33.441	56.718	169,6
Celotni dohodek	1.252.925	4.082.350	325,8
Materialni stroški	848.997	3.502.296	412,5
Amortizacija	94.871	128.224	135,2
Pogodbene obveznosti	27.485	27.902	101,5
Zakonske obveznosti	27.746	39.418	142,1
Bruto OD	143.762	188.408	131,1
Ostalo	38.385	122.617	319,4
Ostanek dohodka	71.679	73.485	102,5
Dohodek	270.672	326.660	120,7
Bruto akumulacija	166.550	201.709	121,7

Železarna je ustvarila v prvem polletju 4.082 milij. celotnega dohodka, ki sestoji iz eksterne in interne realizacije ter ostalih dohodkov. Na večjo vrednost eksterne realizacije v letu 1975 sta vplivala kot smo že uvideli omenili, dva momenta, to je večji količinski obseg prodaje ter povečane prodajne cene v letu 1974 in 1975.

Nova kategorija v letošnjem letu pa je interna realizacija oziroma prodaja med posameznimi temeljnimi organizacijami združenega dela znotraj tovarne. Po novih predpisih

v zakonu o knjigovodstvu, je prodaja med TOZD tudi sestavni del celotnega dohodka. Nov način vodenja knjigovodstva je vplival na povečan vrednostni obseg poslovanja podjetja.

Kot je razvidno iz delitve pa so materialni stroški naraščali še hitreje kot celotni dohodek. Delno je temu vzrok nov način obračunavanja, predvsem pa so vzrok povišan materialnim stroškom višje cene nabavljenih surovin in materialov. Prav tako kot so naraščale prodajne cene naših izdelkov, so naraščale

TRIDESET LET DELA NA PODROČJU TEHNIČNIH INOVACIJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

24 predlogov. V razdobju petnajstih let, to je od leta 1945 do leta 1960 pa je letno povprečje realiziranih predlogov tehničnih izboljšav še vedno 91,5.

V letu 1956 je delavski svet Železarne sprejel tudi prvi pravilnik o urejanju odnosov avtor — Železarna. Prvi pravilnik je bil v veljavi samo do leta 1958, ko je bil sprejet že drugi pravilnik. V tem pravilniku sta značilna posebno dva člena in sicer 31. člen, ki določa, da ima avtor pravico do triletnje rente in 32. člen, ki navaja, da se predlogi, ki jih komisija prizna za utemeljene, ven-

dar zaradi trenutnih pogojev niso izvedljivi, nagradi v odvisnosti z višino prihrankov, z nagrado do 10.000 starih dinarjev.

Leta 1965 je delavski svet Železarne na svoji 19. seji dne 21. septembra, sprejel že tretji pravilnik za urejanje odnosov avtor — Železarna. V tem pravilniku je zanimiv 35. člen, ki pravi, da ima komisija pravico predloge, ki so jih predložili v oceno in izvedbo nižje kvalificirani člani kolektiva, povišati odškodnino največ za 50 %. Člen 39 pa določa, da se predloge, ki trenutno niso izvedljivi, nagradi v višini do 20.000 starih dinarjev in nadalje 41. člen govori, da

avtor lahko išče svojo zaščito pri sodišču, v smislu 67. in 94. člena zakona o patentih in tehničnih izboljšavah. Pravilnik, ki je bil sprejet leta 1961 je bil v veljavi kar osem let.

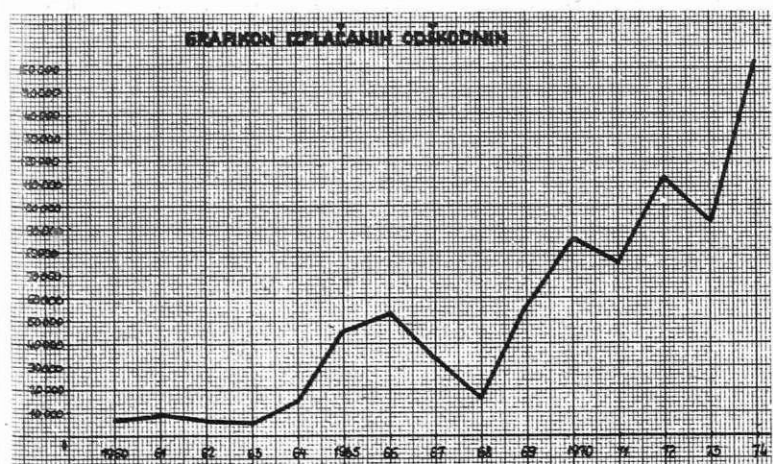
V letu 1959 smo v Železarni začeli razmišljati, da bi bilo potrebno na področju tehničnih inovacij delati bolj organizirano, zato smo seveda potrebovali neko telo, ki bi delovalo bolj načrtno na tem področju. Pokazala se je potreba, da v Železarni pristopimo k organizaciji ustreznega društva, pri čemer smo mislili na to, da bi imeli potem tudi večji vpliv na nadaljnji razvoj tehničnih inovacij v Železarni. Najbolj prizadevni novatorji so začeli pripravljati vse potrebno za ustanovitev društva. Koncem leta 1960 je bil ustanovljen občni zbor društva iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav. Za prvega predsednika je bil izvoljen Niko Bernard, v ožji odbor pa tovariši: Bratanič, Kavčič, Ručigaj, vsi ti so danes že pokojni.

Osnovni namen in cilj novoustanovljenega društva je bil, da bi avtorji tehničnih izboljšav bolj organizirano pristopili k reševanju tehničnih problemov tako v Železarni, kakor tudi izven nje. Že v letu 1966 je društvo dalo pobudo, da bi se za pospeševanje dejavnosti na področju tehničnih izboljšav — inovacij ustanovil v Železarni sklad iz katerega bi se vsako leto nagrajevali najboljši avtorji. Ta pobuda pa pri vodilnih v Železarni ni našla razumevanja.

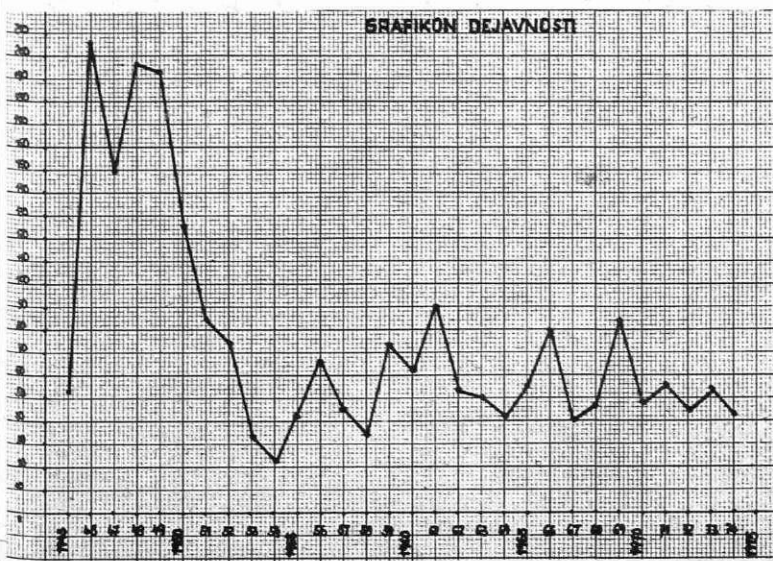
V letu 1966 je gospodarski zbor SRS že ustanovil začasni odbor za izumiteljsko dejavnost in vprašanja industrijske lastnine. V letu 1965 je društvo ekonomistov SR Slovenije izdelalo predlog tipskega pravilnika za urejanje odnosov avtor — gospodarska organizacija. Osnutek tega pravilnika je bil veliko boljši od našega, zato ga tudi železarna ni akceptirala.

Nastala situacija v pogledu dodeljevanja odškodnin avtorjem tehničnih izboljšav v letu 1965, ko je bilo realiziranih 53 predlogov tehničnih izboljšav in je bil izračunan prihranek 3.700.000 dinarjev, na osnovi tega pa je bilo izplačanih 48.000 odškodnin ali 1,3 % na prihranek, je v primerjavi s tipskim pravilnikom dala povod, da se začne delati na pripravi novega pravilnika. Društvo je pripravilo osnutek pravilnika, ki je bil v pogledu odškodnin, nekoliko boljši od prejšnjega, toda še vedno slabši kot je bil osnutek tipskega pravilnika. Zato, da je delavski svet Železarne sprejel novi, to je četrti pravilnik, je bilo potrebno čakati kar tri leta. Četrti pravilnik je bil sprejet 29. marca 1969. Ta pravilnik je še vedno v rabi, samo, da je bil v letu 1972 korigiran v glavnem v dveh členih, en člen v korist avtorjev, en člen pa v njihovo škodo.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Grafični prikaz izplačanih odškodnin avtorjem tehničnih izboljšav v letih 1960 do 1974

Grafični prikaz dejavnosti avtorjev tehničnih izboljšav v letih 1945 do 1974

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Valjarne

20. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Franc Ravnihar je 29. julija sklical 20. sejo delavskega sveta TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: imenovanje delegatov v delovno telo za pripravo elaborata za organizacijo novih TOZD; informacija gospodarskega stanja v Železarni in potrebni ukrepi za stabilizacijo ter potrditev predlogov za likvidacijo osnovnih sredstev v valjarni 2400 in lahki progi.

Božo Bartelj je posredoval informacijo gospodarskega stanja v Železarni s predlogom potrebnih ukrepov za stabilizacijo. Predložil je tudi rebalans izvoza in metalurške menjave za leto 1975. V nadaljevanju je poudaril, da je bil za TOZD Valjarne že v aprilu izdelan program varčevanja, ki ga je za stabilizacijo gospodarstva treba v vseh obvezah izpolnjevati. V mesecu juliju je bil izdelan rebalans izvoza in metalurške menjave za leto 1975, zato je potrebno izvozne zadolžitve po količini in vrednosti dosegati ali celo presežati.

Miha Hostnik, predsednik osnovne organizacije TOZD Valjarne je članom pojasnil, da je bil na političnem aktivu, dne 15. julija za TOZD Valjarne postavljen koordinacijski odbor v sestavi: direktor TOZD Valjarne, sekretar OO ZK, predsednik OOS, predsednik ZSMS in predsednik DS TOZD Valjarne. Naloga tega odbora je spremljati izpolnjevanje programa varčevanja in ugotovljati izvrševanje ukrepov, ki so bili sprejeti v zvezi z izvozom za TOZD Valjarne.

Jože Vilman je predlagal, naj bi poleg lastnih naročil za izvoz upoštevali prioriteto tudi za vsa tista naročila, s katerimi so ostala predelovalna podjetja, ki so v okviru ZPSZ, vezana na izvoz.

Franjo Antunovič je dodal, da je za realizacijo izvoza potrebno oskrbeti tudi kvalitetni vložek.

Predsednik Ravnihar je pripomnil, da je z akcijo za stabilizacijo gospodarstva seznanjena vsa Železarna, tako tudi talilnice, ki nas oskrbujejo z vložnim materialom. Vendar je pri tem menil, da moramo predvsem sami v obratih vložiti več truda za izboljšanje kvalitete, ker se še prevečkrat srečujemo z malomarnostjo in neodgovornostjo pri delu.

Po obravnavi dnevnega reda je DS TOZD Valjarne sprejel naslednje ugotovitve in sklepe:

1. Na podlagi 57. člena zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register, daje delavski svet TOZD Valjarne v javno razpravo zbora delavcev predlog o organiziranju novih TOZD v Železarni in predlaga, da delavci po končani javni obravnavi sprejmejo sklep:

Delavci TOZD Valjarne so soglasni, da se zaradi večje učinkovitosti, tehnološke povezanosti in smotnejšega gospodarjenja organizirajo nove TOZD v delovni organizaciji oziroma dosejanih TOZD po delih, ki jih določi delavski svet Železarne v skladu s pogoji ugotovljenimi z analizo.

Delavci TOZD Valjarne pooblašajo delavski svet Železarne, da določi posamezne dele v delovni organizaciji in sestavi delovno telo za sestavo analize o ugotovitvi pogojev za organizacijo novih TOZD v delovni organizaciji.

Delavci TOZD Valjarne na svojem zboru po delovnih skupinah imenujejo po enega delegata v skupno delovno telo po delih, ki predstavljajo delovno celoto.

Po mnenju delavskega sveta TOZD Valjarne so znotraj TOZD naslednje delovne celote:

VALJARNA BELA; VALJARNA ŽICE IN PROFILOV; VALJARNA DEBELE PLOČEVINE; HLADNA VALJARNA BELA; HLADNA VALJARNA JESENICE.

25. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je 24. julija sklical 25. sejo odbora za gospodarstvo TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: proizvodnja, asortiment, izplen in stroški v juniju ter v I. polletju 1975; izpolnitev programa varčevanja v obratih TOZD Valjarne; potrditev operativnega programa za avgust 1975; ekonomski pokazatelji železarne Jesenice v petih mesecih; informacijo o gospodarskem stanju Železarne in akcijski program.

Namestnik direktorja TOZD Valjarne Božo Bartelj je podal poročilo o proizvodnji in izplenu za mesec junij 1975 v obratih TOZD Valjarne. Skupna proizvodnja je bila dosežena z 91 %, blagovna pa z 88 %. Vodja priprave dela Janez Rozman je poročal o izvrševanju asortimenta, računovodja Martin Lah pa je dopolnil poročilo z analizo stroškov vložka in predelave za mesec junij in prvo polletje 1975.

V nadaljevanju je Božo Bartelj poročal o izpolnjevanju programa varčevanja v TOZD Valjarne v mesecu juniju 1975.

Valjarna bluming — obveza zastojev 22 %, doseženo 31,87 %; poraba mazuta na globinskih pečeh — obveza 24 kg/t, doseženo 21,9 kg/t; izplen v valjarni bluming — obveza enak ali boljši kot planiran — dosežen 1,9 % pod planom. Izplen v valjarni štekel — obveza enak ali boljši kot planiran, dosežen 2,0 % nad planom.

Valjarna žice — obveza zastojev 34 %, doseženo 39,14 %; izplen — obveza 90,3 %, doseženo 91,7 %; žica na petem navijalcu in preklasificirana — obveza maks. 500 ton, doseženo 512 ton.

Valjarna 2400 — obveza zastojev — valjarski 4,5 %, doseženo 3,7 %; mehanski — obveza 4,0 %, doseženo 2,21 %; izplen — obveza 79,70 %, doseženo 79,68 %; pločevina predana

Hkrati delavci TOZD Valjarne so glasovali, da njihova TOZD preneha obstajati z dnem, ko se bodo konstituirale nove TOZD v skladu z analizo in zakoni.

Ta sklep morajo sprejeti delavci TOZD Valjarne z večino glasov.

2. V zvezi z ukrepi za stabilizacijo gospodarstva morajo vsi obrati izpolnjevati obveze programa varčevanja, prav tako pa tudi dosegati ali celo presežati izvozne zadolžitve po količini in vrednosti.

3. Prodajnemu sektorju se predlaga, da poleg lastnih naročil za izvoz, upošteva prioriteto tudi za vsa tista naročila, s katerimi so ostala predelovalna podjetja, ki so v okviru SOZD SZ vezana na izvoz.

4. Potrdi se spisek predlogov za likvidacijo osnovnih sredstev v valjarni 2400 in lahki progi, ki ga je pripravil oddelek za osnovna sredstva.

5. Potrdi se predlog kadrovske komisije pri OOS TOZD Valjarne in kooptira v odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarne tovariša Franca Divjaka iz Valjarne žice.

HZ

bluming in zaradi prevelikih zastojev v tej valjarni in valjarni žice. Odbor je mnenja, da bi se za znižanje valjarskih zastojev morali potruditi prav vsi, ki imajo vpliv nanje

ter s tem doseči izpolnjevanje planirane proizvodnje.

2. Pri pregledu izpolnjevanja programa varčevanja v obratih TOZD

(Nadaljevanje na 6. strani)

INFORMACIJA ZA DELEGATE

V ponedeljek, 28. julija 1975 sta zasedala oba zbora skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice. Seje so se udeležili vsi delegati (10), ki so jih delegirale delegacije TOZD in delovne skupnosti Skupnih služb železarne Jesenice. Vsekakor jih je treba za to pohvaliti.

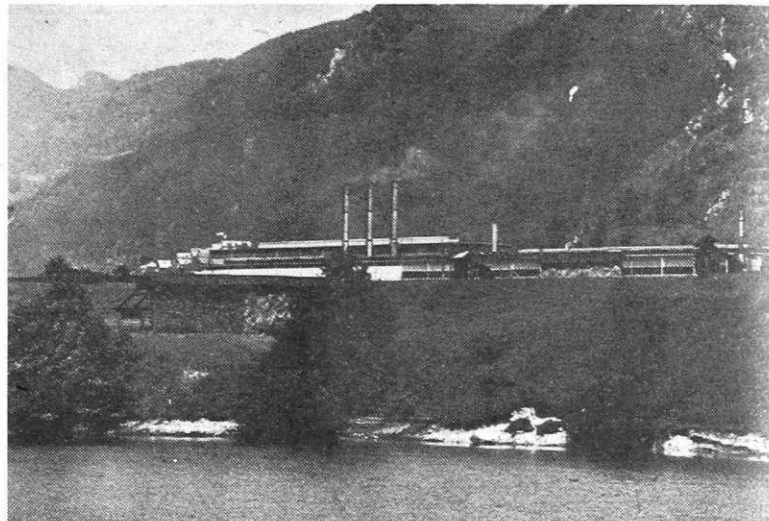
Na seji so delegati razpravljali in potrdili poslovnik skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice. Razpravljali pa so tudi o stališčih in ukrepih, s katerimi se tudi zdravstvo

vključuje v razpravo o stabilizacijskih ukrepih v gospodarstvu.

Javna razprava o samoupravnih aktih za zdravstveno varstvo se bo nadaljevala še do konca septembra, spremenjeni in dopolnjeni akti pa bodo veljali od oktobra 1975 dalje.

Na septembrski seji skupščine pa bodo razpravljali o polletnem poročilu, v katerem bodo zajete investicijske naložbe v zdravstvu ter celotna zdravstvena politika nasploh.

N. Dejak

Valjarne na Beli z dobavarske strani

Razpisna komisija pri SZ — Železarna Jesenice

RAZPISUJE

prosta delovna mesta v ŽELEZARSKO IZOBRAŽEVALNEM CENTRU, JESENICE

1. Ravnatelj strokovnih šol ŽIC

2. Ravnatelj oddelka za izobraževanje ob delu

Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje in druge z zakonom predpisane pogoje, poleg tega pa še:

pod 1) da imajo visokošolsko izobrazbo tehniške ali pedagoške smeri in najmanj 5 let prakse v vzgojno izobraževalni dejavnosti;

pod 2) da imajo visokošolsko izobrazbo tehnične, andragoške ali pedagoške smeri in 3 leta prakse v tehnični ali 1 leto v andragoški stroki.

Glede na zahtevnost dela želimo, da so kandidati moralno politično neoporečni ter da imajo tudi organizatorske sposobnosti, zato prosimo, da prijavijo priložijo izčrpn življenjepis.

Pismene ponudbe naj kandidati v zapečatenih ovojnica v 15 dneh od izida razpisa pošljejo na naslov: »SZ — ŽELEZARNA JESENICE, kadrovskega sektorja (komisija za razpis ŽIC)«, kjer lahko dobijo tudi podrobnejše informacije.

PREGLED SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine, ki so se sestale v prejšnjem tednu, so obravnavale: srednjeročni razvojni program Železarne in predlog dopolnitve poslovnega predmeta Železarne.

V TOZD TALILNICE

je imelo sestanek šest samoupravnih delovnih skupin in sicer vse v obratu šamotarna. Poleg vprašanj naštetih v uvodu pa so vse samoupravne delovne skupine obravnavale še: proizvodnjo v mesecu juniju in problematiko, plan za mesec junij in razno. Pri srednjeročnem programu Železarne so imele delovne skupine vprašanje, zakaj v razvojni program ni vključen tudi obrat šamotarne in pa koliko časa bo šamotarna še obratovala. S tem so samoupravne delovne skupine zaključile razpravo o srednjeročnem razvojnem programu Železarne.

V TOZD HLADNA PREDELAVA

je imelo sestanek šest samoupravnih delovnih skupin. V obratu hladna valjarna so imele sestanek naslednje samoupravne delovne skupine: obratovodstvo hl. valjarne, žarilnica hladne valjarne 2 in lužilnica hladne valjarne, ki so brez bistvenih pripomb obravnavale vprašanja naštetih v uvodu. Poleg tega pa so še obravnavale proizvodnjo in plan ter razno. Samoupravna delovna skupina žarilnica hladne valjarne, ki je pod točko razno obravnavala program varčevanja, je žarilce globinskih peči opozorila na pravilno prestavljanje kotlov z zaščitnim plinom. Delovna skupina pa je še sprejela sklep o večji kontroli delavcev, ki so podvrženi alkoholu, kajti nekateri ga zaužijejo še pred prihodom na delo ali pa, ga prinesejo celo s seboj v službo.

V obratu žičarna sta imeli sestanek dve samoupravni delovni skupini in sicer žičarna 2/1 in votličarna obravnavali

sta vprašanja naštetih v uvodu s pripombami, da bo potrebno pri investicijah za VAC zico posvetiti pozornost tudi skladišču za embalažo in vložek. Pri srednjeročnem razvojnem programu, naj bi se tudi upošteval razvoj votličarne, kajti po sedanji rekonstrukciji votličarne bi njene prostorske in strojne kapacitete zadostovale za povečanje proizvodnje največ do 10.000 ton. Poleg tega sta še obravnavali: program varčevanja, proizvodnjo v mesecu juniju in plan za junij ter razno.

Pri programu varčevanja je delovna skupina žičarna 2/1 ugotovila, da poteka zadovoljivo in da so zmanjšani stroški. Delavke te delovne skupine pa so imele pripombo na slabo čistočo v kopalnici in garderobi in želijo, da se to uredi.

V obratu žebljarna je imela sestanek samoupravna delovna skupina žebljarna 1, ki je obravnavala vprašanja naštetih v uvodu s pripombo, da je rekonstrukcija zastarelega obrata nujna in da naj se uresniči.

V TOZD VET

je bilo trinajst sestankov samoupravnih delovnih skupin. Samoupravna delovna skupina centralna priprava dela vzdrževanja je obravnavala vprašanja naštetih v uvodu brez bistvenih sprememb.

V obratu strojne delavnice sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini konstrukcijska delavnica 1 in 2, ki sta obravnavali vprašanja naštetih v uvodu brez bistvenih pripomb.

V obratu strojno vzdrževanje so imele sestanek naslednje samoupravne delovne skupine: SV Jesenice 3, SV žerjavi 1 in 2 ter SV Javornik 1. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale vprašanja, ki so naštetih v uvodu. Delovna skupina SV Javornik 1 je imela pripombo, da naj se planira čim večja finalizacija naših izdelkov, kar prinese večji dohodek podjetju.

V obratu VEN sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini: obratovodstvo elektro vzdrževanja in VEN-HVZ, ki sta obravnavali vprašanja naštetih v uvodu brez bistvenih pripomb. Delovna skupina VEN-HVZ je obravnavala še varnost pri delu in so člane delovne skupine opozorili, da naj redno uporabljajo zaščitna sredstva in še vsak posameznik naj skrbi da bo delo potekalo varno.

V obratu gradbeno vzdrževanje sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini plastika in tesarji, ki sta obravnavali vprašanja naštetih v uvodu brez bistvenih pripomb.

MLADI O SEBI, SVOJIM PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

DANES ZVEČER NA JESENICAH BAKLADA MLADOSTI

Baklada mladosti, ki jo občinska konferenca ZSMS Jesenice vsako leto organizira na predvečer rojstnega dne tovariša Tita, bo letos 31. julija in sicer v okviru praznovanja občinskega praznika Jesenice. Kot smo izvedeli, bo odslej baklada vsako leto v tem času in sicer kot prispevek mladih Jesenčanov za občinski praznik. V mesecu mladosti pa bodo parade mladosti, torej bolj množične prireditve s športnim kulturnim in športnim programom v hali v Podmežakliji.

Organizacija letošnje baklade sredi poletja povzroča nemalo težav. Poglavitni namen baklade je predvsem predstaviti širši javnosti tisto mladino, ki dela na najrazličnejših interesnih področjih, tako športnem, kulturnem, zabavnem in drugih področjih. Prav ta mladina pa je v tem času na počitnicah oziroma na dopustih. Prav tako je tudi s šolsko mladino, ki je v preteklih letih veliko prispevala k množičnosti. Kljub navedenim težavam pa pripravljali odbor pričakuje, da bo baklada vendarle uspela. Kot odbor predvideva, bo v bakladi sodelovalo okrog petsto mladih in drugih občanov, ki bodo nosili štiristo bakel.

Baklada mladosti se bo danes zvečer začela ob 20. uri. Zbor vseh udeležencev bo ob 19. uri pred bivšo klavnico na Spodnjem Plavžu. Na čelu baklade bodo člani jeseniškega avto-moto društva, zatem motoristi in kolesarji iz osnovnih organizacij ZSMS Plavž in Javornik, brigadirji, ešalon zastav, borci, vojaki, pripadniki teritorialnih enot, člani športnih društev, taborniki, planinci in člani delovnih organizacij. Baklado bodo spremljale tri godbe in sicer pihalni orkester Jeseniški železarji in godbi iz Hrušice in Lesc. Baklada se bo pomikala po Titovi cesti do prireditvenega prostora pred gledališčem Tone Čufar, kjer bo približno ob 21. uri sklepna slovesnost. Poleg govora

bodo v kulturnem programu nastopili recitatorji gledališča Tone Čufar. Na slovesnosti bodo tudi svečano zaprisegli mladinci prostovoljci,

KRISTINA KRIŽELJ: Z NAJLEPŠIMI VTISI IZ BRIGADE

Letošnjih mladinskih delovnih akcij v Sloveniji se je doslej udeležilo devetindvajset mladincev. Devet jih je bilo na delovni akciji v Halozah, osemnajst v Brkinih, dva mladince pa v Dražgošah. Med udeleženci je bilo tudi nekaj deklet in prav 19-letno KRISTINA KRIŽELJ smo danes izbrali za kratek pogovor.

Kristina je kot delavka tri leta zaposlena v trgovskem in proizvodnem podjetju Zarja – obrat industrije plastičnih izdelkov. V brigadi je bila letos prvič in domov se je vrnila z najlepšimi vtisi. Najprej smo jo vprašali kako so v kolektivu prav njo izbrali za odhod na delovno akcijo v Haloze.

»Najprej sta hotela iti dva moja sodelavca, potem pa nista dobila dovoljenja, ker bi njuna odsotnost z delovnega mesta v poletnem času preveč ovirala proizvodnjo. V podjetju so zatem vprašali mene in z veseljem sem pristala.«

Si imela zaradi odhoda v brigado kakšne težave v podjetju?

»Moram reči, da nobenih. Za čas, ko sem bila odsotna, sem dobila izredno plačan dopust.«

Tvoji prvi vtisi v Halozah?

»V začetku je bilo malo neprijetno, ker se nismo poznali med seboj. Precej nezaupljivo smo se gledali in kar malo odmikali eden od drugega. Že čez nekaj dni je bil led »prebit« in kmalu smo postali takšni prijatelji kot bi bili že več let skupaj.«

V kateri brigadi pa si bila ti?

»To je bila brigada Kokrški odred, ki jo je sestavljalo dvainštirideset brigadirjev iz vseh gorenjskih občin, od tega nas je bilo z Jesenic devet. Z

pripadniki teritorialne enote s področja jeseniške občine.

Občinska konferenca ZSMS poziva mladino k čimvečji udeležbi na bakladi, ostale občane pa vabi, da si jo ogledajo ob cesti oziroma se udeležijo slovesnosti pred gledališčem Tone Čufar.

nami je bila v tem času na delovišču še ena brigada in sicer iz ljubljanskega območja.

Kakšen je bil delavnik v brigadi?

»Ja, kar precej naporno je bilo. Vstajali smo ob pol petih, zatem smo imeli telovadbo, zajtrk in dviganje zastave. Z delom smo začeli ob pol šestih in do dveh. Popoldan smo se predvsem ukvarjali s športnimi aktivnostmi, fantje so najraje igrali nogomet, dekleta pa bolj »nežne« igre kot je odbojka in podobno. Spat pa smo hodili ob pol desetih. Pred tem je bilo seveda na vrsti še spuščanje zastave.«

Kakšno delo je opravljala vaša brigada?

»Kopali smo vodovod na Ptujski gori. Delovišče smo imeli precej oddaljeno od tabora, tako, da smo se na delo vozili z avtobusom.«

Kako pa so vas sprejeli domačini?

»V Majšperku, kjer smo imeli tabor, so bili precej nezaupljivi do nas, na Ptujski gori, kjer smo delali pa so bili do nas zelo prijazni, prinesli so nam tudi hrano in radi so pokramljali z nami.«

Kakšna je bila organizacija v brigadi?

»Popolnoma je bila zasnovana po samoupravnem sistemu. Najvišji organ je bila brigadna konferenca, na kateri smo reševali vse probleme v taboru, od prekrškov do pohval in priznanj.«

In kako je bilo z disciplino?

»Imeli smo nekaj takšnih brigadirjev, ki so bili malo »sprti« z redom v taboru, vendar smo jih s skupnimi močmi kmalu spravili na pravo pot. Kdor je delal prekrške je dobil kazen, ta pa je marsikomu kaj kmalu zalegla.«

Menda se z ljubljansko brigadirjo niste najbolj razumeli?

»Ja, fantje so se včasih malo sprli, predvsem zaradi tega kdo je več napravil. Vsak je seveda trdil svoje, da je naredil več kot drugi. Hujših sporov pa ni bilo.«

Kaj ste pa še počeli v prostem času?

»Izvedli smo dve udarniški akciji in sicer smo popravljali ceste. Razdelili smo se v dve skupini. Ena je delala na cesti, druga pa nosila kamenje iz kamnoloma.«

Kako pa si se kot dekle znašala?

»Nisem imela posebnih težav. Ravno tako sem delala s krampom in lopato, saj to vendar ni ponižujoče za dekle, posebno pa še v brigadi ne.«

Bi šla še rada v brigado?

»Z veseljem, samo če bom imela priložnost. Toliko lepega človek nikjer ne doživi. Koliko je tukaj izrečenih lepih besed, tovarištva, medsebojnih prijateljskih odnosov...«

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

IZKUŠNJE OB ZMAGI VIETNAMSKEGA NARODA

2

Do najbolj objektivnega merila za oceno uspeha boja vietnamskega naroda in velikosti njegove zmage nad napadalcem lahko pridemo, če primerjamo uspehe postavljenih, toda neuresničenih ciljev napadalca. Neposredne in posredne cilje napada ZDA, ki so bili splošnega strateškega pomena, ki lahko v najkrajših obdobjih takole opredelimo:

– potrebno je bilo zagotoviti trajno navzočnost na strateško važni regiji jugovzhodne Azije in po potrebi uporabiti območje za svoje pomorske in zrakoplovne baze. Če bi dobile vojno v Vietnamu, bi si ZDA zagotovile svojo dominacijo v vsej Indokini, kar je bil tudi cilj razširitve vojne na Laos in Kambodžo, medtem ko je bila zmaga v Vietnamu tudi pogoj za posušnjevanje teh narodov;

– prav tako naj bi bili zagotovljeni trajni ekonomski in politični interesi v tem delu sveta in sicer prek vlad in vladajočih struktur, ki bi bile vezane za ameriško globalno politiko v Aziji in orožje take politike in strategije;

– s tem so hoteli istočasno onemogočiti vpliv na tem območju drugim dvem velikim silam in dokazati, da so ZDA tako močne, da lahko povsod na svetu intervenirajo in vodijo lokalne vojne brez kakršnih koli resnejših posledic glede njihovih interesov v drugih delih sveta ter da jih pri tem ne morejo ovirati druge sile;

– z vojno v Vietnamu pa so poleg tega želeli pokazati in dokazati, da se lahko tudi praktično uporabi doktrina »elastičnega reagiranja«, oziroma da so revolucionarna gibanja, ki vodijo boj za spremembo socialno-druženih odnosov »kazniva«, da se ne »splačajo« in da koncem koncev ne morejo biti uspešna v novih razmerah globalnega svetovnega miru in koeksistence med bloki in velikimi silami.

Vietnam naj bi torej potrdil realnost lokalnih vojn in bil opomin za vse tiste, ki bi se postavili po robu ameriški vojaško-politični in ekonomski moči.

Če bi hoteli stehitati vse tisto, kar je kdo dobil ali zgubil s kompromisnim dogovorom o miru, bi morali to opazovati v retrospektivi in v perspektivi.

Vietnamci očitno v tej etapi niso mogli dobiti maksimuma, toda napadalci so morali poiskati rešitev za »prestiž« velike sile in t.j. »časten izhod« kot minimum z drugimi metodami in sredstvi brez neposredne uporabe vojaške sile pa poskušajo ohraniti oziroma zagotoviti še nekaj več od tega minimuma.

Očitno je torej, da ZDA s svojim desetletnim angažiranjem ni zagotovila nobenega izmed navedenih daljnosežnih strateških ciljev. Čeprav je bilo to mnogim, pa tudi ZDA že zdavnaj jasno, je bila reakcija sile tako močna, da so priznanje neuspeha dolgo odlagali. Pomembno je spomniti se tudi na to, da si ZDA tradicionalno prizadevajo voditi vojno za svoje interese na tujih ozemljih predvsem s tujo vojaško silo ter svojim orožjem in denarjem.

ZDA so si prizadevale s pomočjo marionetnega režima v Južnem Vietnamu po neuspehu in po angažiranju lastnih ogromnih sil preprečiti zgodovinsko nujen proces revolucionarnih sprememb in boj za svobodo vietnamskega naroda. Toda, vse modalitete take politike in strategije so bile popolnoma neuspešne.

V luči navedenih pogojev in uspehov vojne in agresije v Vietnamu že danes lahko precej zanesljivo ugotovimo tudi nekatere daljnosežnejše nauke iz te vojne:

1) Vietnamska vojna je predvsem pokazala, da je tudi vojaška moč največjih svetovnih sil v sodobnih okoliščinah omejena glede vsiljevanja takšnih odnosov in metod drugim narodom, ki ustrezajo tem silam. Z drugimi besedami, najmočnejši niso več tudi vsemogoči, metoda vojaške sile pa se tudi v tako omejeni vojni, če ni preveč rizična, sploh več ne izplača. Res je, da se je pokazalo, da ni nujno, da lokalne vojne in intervencije takšne vrste v določenih območjih pripeljejo do hujših zaostritvev z drugimi svetovnimi silami, toda ne morejo jih preprečiti, da bi pomagale žrtvi agresije vse dokler napadalca ne pripeljejo v krizno situacijo v notranjih in mednarodnih odnosih.

(Se nadaljuje)

ŠTIPENDIJE IN ŠTIPENDIJSKE UGODNOSTI

Kadrovski sektor sporoča, da je odbor za kadre na svoji seji dne 25. 7. 1975 sklenil, da se za šolsko leto 1975/76 ponovno razpiše štipendije za redno izobraževanje za naslednje šole:

1) Visoke šole:
FNT – metalurgija 5
Fakulteta za elektrotehniko 4

2) Srednje šole
TSS – metalurški oddelek 15

Kandidat mora prošnji za štipendijo priložiti:

– natančno izpolnjen obrazec 1.65, ki ga je izdala Državna založba Slovenije (prošnja za štipendijo); pri podatkih o dohodkih je treba upoštevati osebne dohodke za leto 1974.

– prepis zadnjega šolskega spričevala in diplome ali potrdilo o številu in ocenah opravljenih izpitov

– izjavo, da ne prejema štipendije pri drugem štipenditorju.

Dokončen izbor bo opravil odbor za kadre.
Rok za prijavo je do 15. 8. 1975.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

56

– o Leninu in njegovih Aprilskih tezah, v katerih je rečeno, da od kapitalizma človeštvo lahko preide neposredno samo k socializmu – k skupni lastni proizvodnih sredstev in k porazdelitvi produktov po delu vsakega posameznika, toda pogled partije, ki se imenuje komunistična, sega še dalje, h komunizmu, katerega vodilo bo: »Vsak naj dela po svojih sposobnostih, vsak naj dobi (sredstva za življenje) po svojih potrebah.«

– o Leninu in njegovih Aprilskih tezah, v katerih je zahteval, naj se ustvari III. Komunistična internacionala, očistena oportunizma in socialnega šovinizma, kar je pognalo v besne samo ruske buržoazije, marveč v prvi vrsti esere in menjševike, med njimi tudi Plehanova, ki je v svojem glasilu »Enotnost« imenoval Leninove Aprilske teze »govor v mrzlični blodnji«, obenem pa se je skliceval pri tem na besede menjševika Čheidzeja, ki je napovedoval: »Izven revolucije bo stal samo Lenin, mi pa bomo šli po svoji poti.« Zato pa je Leninove Aprilske teze odobrila 27. aprila 1917 splošna mestna konferenca boljševikov v Petrogradu kot osnovo za svoje splošno delovanje, nekoliko kasneje pa so jih odobrile tudi krajevne organizacije boljševiške partije.

– o Leninu in o začasni vladi, ki ni izpolnila ljudske želje po miru in koncu vojne, marveč je njen zunanji minister Miljukov obljubil drugim antantnim državam, da bo Rusija nadalje

vala vojno, in pri tem izbral frazo oblastnikov, češ da je »stremljenje vsega ljudstva nadaljevati svetovno vojno do odločilne zmage« in da bo »začasna vlada izpolnjevala v celoti vse obveznosti, sprejete v odnosu do zaveznikov«, kar je že naslednje dni 2. in nato 3. in 4. maja 1917 povzročilo množične demonstracije delavstva in vojaštva proti imperialistični politiki Začasne vlade z zahtevami: »Objavite tajne pogodbe!«, »Dol z vojno!«, »Vso oblast sovjetom!«.

– o Leninu in takratnemu času, ko ruska buržoazija ni mogla več obvladati delavskih, vojaških in drugih ljudskih množic, o času, ko vojaki niso hoteli izpolnjevati ukazov generala Kornilova, naj streljajo v množico, pa tudi o času, ko so nekateri boljševiki že izdali geslo, da je »leba takoj strmoglaviti Začasno vlado, čeprav boljševiki še vedno niso imeli svojega večinskega vpliva v sovjetih, to pa je bilo že »levičarsko pustolovstvo«, in v nasprotju z Leninovo linijo, torej v protislovju z usmeritvijo boljševiške partije na miren razvoj revolucije.

– o Leninu, ki je znal ocenjevati položaj in oceniti pravi trenutek, ki ga brez stvarne ocene položaja, priprav in organizacije ni bilo mogoče uresničiti, saj je bilo prej potrebno razkriti pred delovnimi in vojaškimi množicami prehod menjševikov in eserov v tabor kontrarevolucionarne buržoazije.

– o Leninu in o VII. konferenci boljševiške partije 7. maja 1917, ki je prešla v zgodovino kot »Vseruska aprilka konferenca« (aprilka, ker je bil takrat v veljavi še pravoslavni ruski koledar – 24. aprila 1917) in pretresla in izdelala partijsko linijo v vseh osnovnih vprašanjih vojne in revolucije, o takratnem danem trenutku, o vojni, o Začasni vladi, o sovjetih ter o vseh drugih pomembnih vprašanjih, med njimi tudi o agrarnem in nacionalnem vprašanju.

– o Leninu, ki je na tej konferenci še močneje poudaril trditve svojih Aprilskih tez in kot glavno nalogo postavil pred boljševiško partijo uresničiti prehod od prve etape »revolucije, ki je dala oblast buržoaziji... k drugi etapi revolucije, ki mora dati oblast v roke proletariatu in najbolj revnih in številčno največjih kmečkih množic«, s tem pa postavil pred boljševiško partijo uresničitev neposredne naloge z vodilom: »Vso oblast sovjetom!«, kar je pomenilo, da je treba napraviti konec dvovladju – delitvi oblasti med Začasno vlado in sovjetom, zakaj

Začasna vlada je predstavljala oblast zemljiške gospode in buržoazije, ki ju je zato treba odstaviti od oblasti, oblast pa izročiti sovjetom kot predstavnikom delavstva, kmečkih množic in vojaštva, zato pa je bila sporazumska politika menjševikov in eserov z buržoazijo in zemljiško gospodo v Začasni vladi za dokončno uresničitev revolucije tako pogubonosa.

– o Leninu in o Aprilski konferenci, ki je med resolucijami sprejela tudi naslednjo resolucijo o nacionalnem vprašanju, ki jo navajam v celoti, ker je navdihnila v minulih pol stoletja tudi naš boj za nacionalno in socialno osvoboditev, pa tudi boj drugih zatiranih in izrabljenih narodov, ki bi jih prav tako, kakor je Ivan Cankar imenoval naš slovenski narod – narod proletarcev, lahko imenovali narode – proletarce: »Politiko nacionalnega zatiranja – dediščino absolutizma in monarhije – podpirajo zemljiška gospoda, kapitalisti in mala buržoazija zato, da bi ohranili svoje razredne privilegije in razdvajali delavce raznih narodnosti. Sodobni imperializem krepi stremljenje po podjarmljanju slabotnih narodov, zato je nov faktor, ki zaostreje nacionalno zatiranje. – Kolikor je v kapitalistični družbi odpraviti nacionalno zatiranje, je to mogoče le pri dosledno demokratičnem republikanskem ustroju in upravljanju države, zagotavljaajočemu popolno enakopravnost vseh narodov in jezikov. – Vsem narodom, sestavljajočim Rusijo je treba priznati pravico do svobodne odepitve in do formiranja samostojne države. Če zanikamo tako pravico in ne podvzamemo ukrepov, zagotavljaajočih njeno politično izvedljivost, tedaj je to prav tako, kakor da podpiramo politiko osvajanj ali aneksij. LE ČE PROLETARIAT PRIZNA PRAVICO NARODOV DO ODEPITVE, ZAGOTAVLJA POPOLNO SOLIDARNOST DELAVCEV RAZNIH NARODOV IN POMAGA RESNIČNO DEMOKRATIČNEMU ZBLIŽEVANJU MED NARODI... Vprašanja o pravici narodov do odepitve ne smemo zamenjavati z vprašanjem o smotrnosti odepitve tega ali drugega naroda v tem ali drugem trenutku. To zadnje vprašanje mora partija proletariata reševati v vsakem posameznem primeru popolnoma samostojno, s stališča interesov razredne borbe proletariata za socializem.

(se nadaljuje)

(Nadaljevanje s 4. strani)
Valjarne za mesec junij 1975 so ugotovili, da naloge niso bile v celoti izpolnjene. Zato bo treba vložiti vse napore vsega kolektiva TOZD Valjarne, da bi z dobrim delom uspeli znižati zastoje v valjarni bluming in valjarni žice ter dosegli znižanje pločevine, ki je predana na zalogo v valjarni 2400.

3. Soglašali so s predlogom za novo organizacijo upravljanja in ravnanja v železarni Jesenice, ki ga je pripravil SEO. Prav tako so soglašali s predloženimi termini s pripombo oziroma vprašanjem, če se ne bo zaradi te reorganizacije povišal stalež administrativnega kadra v obratih.

4. Potrdili so operativni program za mesec avgust 1975.

5. Po obravnavani informaciji o gospodarskem stanju v Železarni in potrebnih ukrepih za stabilizacijo,

so izrekli soglasje k sklepom političnega aktivna TOZD Valjarne in ukrepe odbor v celoti podpira.

6. Potrdili so rebalans izvoza in metalurške menjave za leto 1975 ter v zvezi s tem soglašali s predlaganimi ukrepi:

6. 1. Izvozna naročila imajo absolutno prioriteto.

6. 2. Mesečno je treba postavljati izvozne zadolžitve po količini in vrednosti in te količine dosegati ali celo presežati.

6. 3. Uvesti natančno evidenco izvajanja izvoznih zadolžitvev.

7. Vsa naročila, ki so vezana na izvoz morajo biti v obratih realizirana do konca septembra, ker jih sicer ne bo mogoče do konca leta realizirati.

8. Potrdili so povečano amortizacijo v višini 98.984.000 din.

HZ

13. SEJA ODBORA ZA DELOVNO VARNOST

Predsednik Ivan Dolenc je 17. julija sklical 12. sejo odbora za delovno varnost pri DS TOZD Valjarne z naslednjim dnevnim redom: polletno poročilo o gibanju poškodb in sanacijski program TOZD Valjarne za leto 1975.

Varnostni inženir Franc Svetina je odboru posredoval polletno poročilo o poškodbah v TOZD Valjarne. V primerjavi s istim obdobjem lanskega leta so poškodbe vidno narasle in sicer kar za 20 primerov. Posebno izstopata valjarna Bela z 18 in valjarna žice s 15 poškodbami več kot v istem obdobju leta 1974. Za zmanjšanje poškodb je bilo ob mesečnih analizah in ukrepih precej razprav na sestankih samoupravnih delovnih skupin in na vodstvih oddelkov, vendar zaželenega uspeha ni bilo.

Največ poškodb je bilo v adjustaži bluming devet in v valjarni žice — 16. Če ugotavljamo vzroke poškodb, nam rezultati pokažejo sledeče: v adjustaži štel je bilo deset primerov zaradi nepravilnega načina dela, en primer zaradi utesenosti na delovnem mestu, en primer zaradi neuporabe zaščitne čelade in štiri primeri vsled neprevidnosti poškodovancev.

Adjustaža bluming je zabeležila devet primerov poškodb, od tega tri primere zaradi nepravilnega načina dela, en primer zaradi utesenosti, en primer zaradi kršitve varnostnih predpisov in štiri primere zaradi osebne nepazljivosti pri delu.

Izredno visoko število poškodb je bilo v valjarni žice, kjer v petih letih nazaj v polletju še niso nikdar zabeležili 16 poškodb. Če pogledamo vzroke zanje, ugotovimo naslednje:

Šest poškodb zaradi nepravilnega načina dela, sedem poškodb zaradi nereda na delovnem mestu in okolici in trije primeri zaradi površnosti in nepazljivosti pri delu.

Iz kratke analize vzrokov poškodb ugotavljamo, da delavci ne delajo po predpisih internih pravilnikov železarne Jesenice. Tam kjer je velika fluktuacija delavcev, oz. premeščanje delavcev iz enega na drugo delovno mesto, je največ poškodovancev z manjšo delovno dobo. V valjar-

ni žice pa je obratno. Poškodbe so zabeležene pri starejših delavcih z daljšo delovno dobo. Le-ti namreč ne jemljejo več resno varnostnih navodil, kar se vidi pri ugotavljanju vzrokov poškodb, namreč največkrat je vzrok nepravilen način dela.

Za izboljšanje stanja in zmanjšanje števila poškodb bo potrebno nekaj ukrepov:

— preverjanje znanja bo treba zaostri in znanje delavcev obnoviti, nadaljevati bo treba z izboljšavami in tehničnimi dopolnitvami na delovnih napravah in pripravah, izboljšati delovno in proizvodno organizacijo in zaostri delovno in varstveno disciplino.

Odbor je obravnaval tudi sanacijski program za leto 1975 v obratih TOZD Valjarne.

Po obravnavi dnevnega reda je odbor sprejel naslednje sklepe in ugotovitve oz. predloge:

1. DS TOZD Valjarne predlaga, naj zaradi obračuna, oz. premeščitve v drugo TOZD v odbor imenuje dva nova člana, kar bo omogočalo redno sestajanje odbora za delovno varnost.

2. Pri sprejemanju novih delavcev na delo v obrate TOZD Valjarne, delovodji oz. asistenti le-te premalo poučijo in jih takoj samostojno puščajo k delu, brez daljše priučitve o načinu dela in varstvenih predpisov. Obratovodstva so dolžna te pomanjkljivosti v svojih obratih odpraviti.

3. Potrebno je urediti ograjo na podestu nad progo v valjarni bluming.

4. Potrebno je obnoviti potiskalce na prevlačniku v valjarni bluming, ker je sedanje ročno podkladanje zaradi velike temperature in nepravilnega mesta, nepravilno.

5. Po obravnavi sanacijskega programa je odbor sklenil, da je v valjarni štel treba urediti dodatno hlajenje tako, da ne bo zanka valjarnega traku zbila korita.

HZ

TOZD Talilnice

25. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik je, 28. julija sklical 25. sejo odbora za gospodarstvo. Poleg članov odbora je bil na seji prisoten še direktor TOZD Talilnice Stanko Čop in računovodja Boris Pesjak.

Na tej seji so obravnavali gospodarsko stanje v Železarni in sprejeli ukrepe za stabilizacijo, poslušali polletno poročilo o varčevanju ter polletno poslovno poročilo ter potrdili program proizvodnje za mesec avgust.

Odbor je obravnaval poročilo o gospodarskem stanju in sprejel ukrepe za stabilizacijo. Že meseca marca je odbor sprejel program varčevanja v TOZD Talilnice na podlagi priporočila resolucije gospodarskega razvoja SRS. Vsak mesec je odbor na seji obravnaval uresničevanje programa varčevanja. Polletno poročilo pa kaže, da so obrati nekatere postavke iz tega programa uspešno izpolnili, dočim je še nekaj takih, h katerim še sploh niso pristopili.

V zvezi z zmanjšanjem uvoza surovin in materialov je potrebno pospešiti nabavo opreme za predelavo žlindrinega nasipa, ker bo s tem uvoz starega železa manjši, za toliko kolikor bo v nasipu pridobljenega.

V nadaljevanju poročila o gospodarskem stanju je direktor TOZD Talilnice navzoče seznanil, da je tako TOZD kot železarna v celoti za zagotovitev domačih surovin pristoi-

pila k dolgoročnemu sodelovanju z naslednjimi podjetji: Termit iz Domžal — za livarske peske, Dinos in Surovina za večje zbiranje in pripravo starega železa, dali smo garancijo podjetju Rudis za raziskavo rude v Gvineji, Železarna pa si je s sovlaganjem v Smederevu in Lukovcu zagotovila surovo jeklo in koks.

Raziskave metalurškega instituta v Ljubljani pa so nas osamosvojile od uvoza kromitnega peska za livarne.

Iz polletne analize programa varčevanja je razvidno, da niso bile uresničene obveze glede materialov, kot so: mazut za SM peči, kokile, ponvična opeka in elektrode.

Odbor je na podlagi poročila sprejel sklep, da se dodatno k programu varčevanja sprejme naslednji stabilizacijski program:

Važna postavka je izplen pri valjanju jekla na blumingu. Na podlagi ugodnih rezultatov v mesecu juniju je treba tudi v bodoče zagotoviti take ukrepe, da bo predviden izplen presežen.

Čeprav poskus zakladnja stružcev na plavžu II ni uspel, predlaga odbor obratovodstvu plavža, da to v roku enega meseca izvede. Le na ta način se bo tudi na tem plavžu zmanjšala poraba koksa, kar bo zmanjšalo uvoz.

Poraba grafitnih elektrod v obratu elektro jeklarna je večja kot v lanskem letu. Zato odbor naroča obratu elektro jeklarni, še posebno pa pripravi vložka v tem obratu, da poraba elektrod zmanjša. Obenem pa mora uvozni oddelek nabavljati kvalitetnejše elektrode in od poznanih proizvajalcev.

Odbor je nadalje sprejel ukrepe za izboljšanje produktivnosti, zmanjšanja porabe materialov, za boljše izkoriščanje delovnega časa, za izboljšanje kvalitete ponvičnih opek, v obratu livarna pa je potrebno povečati produktivnost v tistih izdelkih, ki jih izdelujejo serijsko.

V obratu elektro jeklarna naj se še nadalje uporablja več legiranega starega železa in s tem zmanjšuje poraba legur.

Polletno poročilo o finančnem poslovanju je podal računovodja TOZD Talilnice Boris Pesjak. Iz poročila je razvidno, da so stroški proizvodnje doseženi z 51,64 % z oziroma na letni plan. Največje preseganje na planskih stroških kažejo remont i v martinarni in zakonske obveznosti.

Odbor je na podlagi poročila sprejel sklep, da je glede porabe materialov potrebno še vnaprej nadaljevati z vsemi akcijami v Železarni kakor tudi v okviru združenja jugoslovanskih železarn ter v dogovoru s proizvajalci, da se poraba dovede na nivo prejšnjih let.

Glede prispevkov samoupravnih interesnih skupnosti, se poudarilo, da se je treba držati družbenega dogovora.

Odbor je predlagal DS TOZD Talilnice, da sprejme povečanje amortizacije v letnem znesku 98.984.000 dinarjev. Ta znesek je predviden za celotno Železarno, za TOZD Talilnice pa se obračunava po predpisanih stopnjah s povečanjem, ki je v skladu s prej navedenim zneskom.

Na seji so potrdili tudi program proizvodnje za mesec avgust v naslednjih količinah:

plavž 12.800 ton grodja, martinarna 25.500 ton SM jekla, elektro jeklarna 15.000 ton elektro jekla, livarna 140 ton jeklotitine in 5 ton barvnih kovin ter šamotarna 1.280 ton opek in mas.

MD

TOZD Hladna predelava

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Hladna predelava Ivan Sušnik je 25. julija sklical 19. sejo ter predlagal naslednji dnevni red: sklep o reorganizaciji TOZD Hladna predelava, imenovanje delegatov v delovno telo za pripravo nove organizacije, analiza stanja gospodarskega položaja Železarne in TOZD ter ukrepe v zvezi s tem ter informacija o novih investicijah.

Na podlagi 57. člena zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register, je delavski svet dal v razpravo predlog o organiziranju novih TOZD v Železarni. Na osnovi te obravnave je delavski svet dal soglasje, da se zaradi večje učinkovitosti, tehnološke povezanosti in smotnejšega gospodarjenja organizirajo nove TOZD v delovni organizaciji oziroma dosedanjí TOZD podelih, ki jih določí delavski svet TOZD Hladna predelava.

Po mnenju delavskega sveta naj bodo znotraj TOZD naslednje delovne celote: HLADNA VALJARNA; ŽIČARNA; ŽEBLJARNA; ELEKTRODNI OBRAT; JEKLOVLEK; PROFILARNA; OBRAT VRATNIH PODBOJEV; KOVINO-SERVIS JESENICE in MONTER DRAVOGRAD.

Hkrati delavci TOZD Hladna predelava soglašajo, da njihova TOZD preneha veljati z dnem, ko se bodo konstituirale nove TOZD.

V delovno telo za sestavo analize o ugotavljanju pogojev za organiziranje novih TOZD je delavski svet na predlog sindikalne organizacije TOZD imenoval naslednje delegate:

Slavka Grumerca — hladna valjarna; Saša Pibra — žičarna; Janeza Ovsenika — profilarna; Gregorja Hudriča — vratni podboji; Milojka Rajakoviča — jeklovlek; Franca Trseglava — elektroodni obrat in Davorina Mikula — žebljarna.

Delavski svet je v nadaljevanju pregledal analizo gospodarskega položaja v Železarni. Analiza vsebuje pregled poslovanja Železarne v obdobju januar — maj 1975, prikaz izvoza v obdobju 1972—1975 vključno z rebalansom plana izvoza za leto 1975, prikaz uvoza za isto obdobje, gibanje zaposlenosti v prvem polletju 1975, preobratov cen proizvodov črne metalurgije in oceno tržišča za drugo polletje 1975 ter poročilo o investicijski dejavnosti v prvem polletju 1975.

Komisija, ki je bila zadolžena za izdelavo teh analiz, je imela obenem tudi nalogo pripraviti predlog ukrepov za izboljšanje sedanjega gospodarskega položaja. Predlagani so naslednji ukrepi:

— Izvozni rezultati v prvem polletju 1975, niso zadovoljivi, zato je potrebno sprejeti rebalans plana iz-

voza za leto 1975. Količine, ki so predvidene z rebalansom, morajo biti realizirane do konca leta. Izvozne obveznosti v drugem polletju 1975 so izredno velike in so jih obrati sprejeli pod pogojem, da bodo zagotovljena pravočasna naročila.

— Ker je iz pregleda uvoza od 1972 do 1975 razvidno, da je uvoz tako količinsko kot vrednostno naraščal, je treba le tega omejiti na najnujnejše surovine, rezervne dele in potrošni material.

Iz pregleda gibanja zaposlenosti v prvem polletju 1975 je razvidno, da so vse TOZD razen TOZD Hladna predelava, pod dovoljenim nivojem. V TOZD Hladna predelava pa je koncem leta 1974 prišel z obratovanjem nov obrat vratnih podbojev in je zaposlenost nekoliko porasla. Kar se tiče novih investicij, je sklenjeno, da morajo biti vse, razen nove hladne valjarne in rekonstrukcije valjarne žice v fazi mirovanja in se jih bo postopno vključevalo v realizacijo.

Delavski svet je pregledal tudi program varčevanja, katerega so obrati TOZD Hladna predelava izvršili dokaj dobro, saj so bili v precejšnji meri znižani proizvodni stroški.

Delavski svet je vzel na znanje tudi informacijo o možnosti predstavitev linije za izdelavo diskastih nožev za brane iz železarne Ravne na Jesenice, čemur ne nasprotuje, vendar pa pripominja, da je treba predhodno ugotoviti kakšno je stanje na tržišču za ta proizvod.

Sektor novogradenj je delavske-mu svetu posredoval v potrditev predlog za likvidacijo nekaterih osnovnih sredstev. S predlogom so v celoti soglašali in potrdili likvidacijo.

Potrdili so tudi dva poslovnika in sicer poslovnik o obratovanju biološke čistilne naprave v podbojarni in poslovnik o obratovanju čistilne naprave za odpadne vode iz lakirnice podbojarnje Javornik.

Ob sklepu se je delavski svet zaradi odhoda Franca Mlakarja na drugo delovno mesto izven Železarne, namesto njega imenoval za drugega namestnika člana komisije za izvajanje sporazuma o osebnem dohodku Saša Pibra iz žičarne. Za člana odbora za dohodek in nagradjevanje pri delavskem svetu Železarne pa Antona Klemenca iz jeklovleka.

21. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 24. julija je imel odbor za gospodarstvo TOZD Hladna predelava svojo 21. sejo. Za sejo je bil predlagan naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, proizvodni in finančni pokazatelji za mesec junij in I. polletje 1975, operativni program za mesec avgust, analiza stanja gospodarskega položaja železarne Jesenice in TOZD ter ukrepi v zvezi s tem in informacija o novih investicijah.

Pri pregledovanju sklepov, sprejetih na prejšnji seji, so člani odbora ugotovili, da so vsi sklepi, razen dveh, izvršeni. Še nadalje pa ostane-ta v veljavi sklepa, od katerih se prvi nanaša na izdelavo analize bolezenske odsotnosti, drugi pa na izboljšanje delovne discipline v obratih TOZD Hladna predelava. Ker bo vzporedno s pripravami ukrepov za izboljšanje gospodarskega stanja v železarni Jesenice in TOZD, dan še večji poudarek delovni in tehnološki disciplini, naj obratovodstva posredujejo odboru do naslednje seje iz-črpano poročila kaj je bilo storjenega po tem vprašanju.

O proizvodnih rezultatih, doseženih v mesecu juniju in prvem polletju 1975 je poročal namestnik direktorja TOZD Janez Komel. Pove-

dal je, da so doseženi rezultati v tem obdobju v vseh obratih TOZD Hladna predelava zadovoljivi. Ta ugotovitev ne velja le za novi obrat podbojarna, ki je zaradi začetnih težav svoj plan izvršila le 22,2 %.

O gibanju proizvodnih stroškov je poročal knjigovodja Mesarič, ki je dejal, da ima hladna valjarna v mesecu juniju zvišanje stroškov za 2.196.973 din in sicer pri vložku za 1.518.270 din in pri predelavi za 678.123 din. Stroški so povišani zaradi večje porabe in delno zaradi nedoseganja plana. Prav tako izkazuje obrat zvišanje stroškov v kumulativni za prvih šest mesecev in to za 6.853.889 din. Od tega pri vložku za 6.311.230 din in pri predelavi za 542.659 din.

Žičarna izkazuje za mesec junij znižanje stroškov za 587.055 din in to pri vložku za 248.750 din in pri predelavi za 338.305 din. Stroški so znižani zaradi manjše porabe. Prav tako pa ima obrat znižanje stroškov v kumulativni za prvih šest mesecev skupno za 7.457.171 din. Od tega je znižanje pri vložku za 2.970.250 din in pri predelavi za 4.486.921 din. Stroški so znižani delno zaradi presegevanja plana, največ pa zaradi manjše porabe.

Profilarna ima prav tako znižanje stroškov v mesecu juniju in sicer za 151.984 din. Od tega je znižanje pri vložku za 39.640 din in pri predelavi za 112.344 din. Znižanje gre na račun manjše porabe. Znižanje stroškov pa profilarna izkazuje tudi v kumulativni za prvih šest mesecev in sicer za 1.391.144 din. Pri vložku so stroški sicer zvišani za 42.850 din, medtem ko so pri predelavi znižani za 1.433.994 din. Stroški so znižani v glavnem zaradi presegevanja plana in manjše porabe.

Obrat vratnih podbojev izkazuje zvišanje stroškov za junij in kumulativno za I. polletje. V juniju znaša zvišanje stroškov skupno 779.507 din in to pri vložku za 57.720 din in pri predelavi za 721.787 din. Za I. polletje pa znaša zvišanje 4.119.492 din in sicer pri vložku za 548.880 din in pri predelavi za 3.570.612 din. Stroški so višji zaradi težav pri začetni proizvodnji.

Jeklovlek ima znižanje stroškov tako za mesec junij kot za I. polletje 1975. Znižanje stroškov za junij znaša 1.779.686 din, od tega pri vložku za 404.230 din in pri predelavi za 1.375.456 din. Stroški so nižji zaradi presegevanja plana in manjše porabe. Skupno znižanje stroškov za prvo polletje pa je 8.121.397 din in sicer pri vložku za 1.907.440 din in pri predelavi za 6.213.957 din.

Tudi elektroodni obrat izkazuje za mesec junij znižanje stroškov skupno za 224.687 din. Pri vložku so stroški povišani za 160.410 din, pri predelavi pa znižani za 385.097 din. Za I. polletje obrat izkazuje povišanje stroškov skupno za 2.374.514 din in sicer pri vložku za 241.400 din in pri predelavi za 2.133.114 din. Stroški so višji zaradi večje porabe. Žebljarna ima v juniju zvišanje stroškov skupno za 203.245 din, od tega pri vložku za 118.250 din in pri predelavi za 84.995 din. Kumulativno za I. polletje pa ima tudi žebljarna nižje stroške skupno za 1.407.960 din, od tega pri vložku za 733.010 din in pri predelavi za 674.950 din.

Knjigovodstvo osnovnih sredstev je odboru posredovalo predlog za povečanje amortizacije za leto 1975, s tem da se razliko prenese na poslovni sklad. Odbor je s predlogom soglašal.

Odbor je vzel na znanje prodajne cene za mesec junij in I. polletje 1975 in sicer:

	junij din	I. polletje din
hladna valjarna	9.885	10.201
žičarna	9.481	9.491
profilarna	7.678	7.563
vratni podboji	26.276	25.581
jeklovlek	13.676	13.202
elektroodni obrat	11.831	11.317
žebljarna	8.891	7.870

Za mesec avgust pa je odbor potrdil naslednji operativni program:

	(tone) družbeni operativni
hladna valjarna	2.700 2.700
žičarna	5.200+285 5.200
profilarna	2.180 2.105
vratni podboji	290 40
jeklovlek	1.770 1.770
elektroodni obrat	1.360 1.300
žebljarna	1.015 930

Vzroki za znižanje operativnega plana v odnosu na družbenega so naslednji:

— žičarna ima znižan operativni program za 285 ton na račun interne proizvodnje za elektroodni obrat in žebljarno,

— profilarna ima znižanja za 75 ton, ker so toplo valjani trakovi za Montažo vključeni v družbeni plan profilarne,

— vratni podboji — znižanje za 250 ton zaradi pomanjkanja naročil in tehnoloških težav,

— elektroodni obrat — znižanje za 60 ton zaradi okvare talilne peči,

— žebljarna — znižanje za 85 ton zaradi velike bolniške odsotnosti.

Janez Komel je podal odboru analizo stanja gospodarskega položaja v železarni Jesenice in TOZD ter ukrepe v zvezi s tem. V tej analizi je zajet pregled izvoza za obdobje 1972—1975 in rebalans plana izvoza za leto 1975, analiza uvoza za obdobje 1972—1975, gibanje zaposlenosti v prvem polletju 1975 in primerjava s istim obdobjem leta 1974, problematika cen proizvodov črne metalurgije in ocena tržišča za II. polletje 1975 ter poročilo o investicijski dejavnosti v prvem polletju 1975.

Na osnovi predloženih analiz je odbor ugotovil da trenutno gospodarsko stanje v železarni Jesenice in TOZD ni zadovoljivo, zaradi česar je

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

potrebno sprejeti določene ukrepe za izboljšanje tega stanja.

V okviru teh ukrepov je bil predlagan rebalans plana izvoza za leto 1975. Odbor je predlagani rebalans potrdil s pripombo, da bomo ob tako povečanem izvozu močno osiromašili domači trg, kar ima lahko za posledico izgubo domačih kupcev. Poleg tega pa so člani odbora potrdili še naslednje ukrepe:

— uvoz je treba omejiti na najnujnejše surovine in rezervne dele. Prioriteto naj ima material, ki je vezan na proizvodnjo za izvoz,

— vse investicije, razen nove hladne valjarne in rekonstrukcije valjarne žice, naj bodo v fazi miro-

vanja, ker se jih bo v realizacijo vključevalo postopno,

— obrati naj ne povečujejo števila zaposlenih, dokler nimajo izkoriščenih notranjih rezerv.

Odboru je bila posredovana tudi analiza izvrševanja programa varčevanja v obratih TOZD Hladna predelava. Na osnovi tega je odbor sklenil, da morajo obrati ponovno pregledati te programe in vložiti še večje napore v realizacijo tistih nalog, ki jih do sedaj niso uspeli izvršiti.

Na koncu se je bil odbor seznanjen o predvideni novi investiciji — linije za izdelavo diskastih nožev za brane, ki naj bi bila prenešana iz železarne Ravne. Odbor za predlagano investicijo ni imel pripomb. JS

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

33. IN 34. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V mesecu juliju je predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET Ignac Juvan sklical dve seji odbora in sicer 1. julija 33. sejo, na kateri so obravnavali štiri prenestitve in štiri razporeditve na delovna mesta. Poleg tega so reševali vlogo društva strojnih inženirjev in tehnikov Jesenice, za dodelitev finančnih sredstev za organizacijo ekskurzije. Te vloge odbor ni mogel ugodno rešiti, ker reševanje takih prošelj ni v pristojnosti odbora.

Dne 18. julija pa je bila 34. seja odbora, na kateri so ugotovili, da so bili vsi sklepi 32. in 33. seje odbora realizirani, razen tistih, ki so dolgoročnejšega značaja. Pri reševanju kadrovskih problemov je odbor v obratih transporta prenestil enajst delavcev, šest pa jih je razporedil na delovna mesta, v obratu RTA je razporedil dva delavca na delovna mesta, dva pa prenestil, v obratu strojne delavnice je razporedil osem delavcev na delovna mesta, devet delavcev prenestil ter enemu podaljšal časovno odločbo, v obratu dvajset delavcev na delovna mesta, enega prenestil na osnovi sklepa komisije za kršitve delovnih dolžnosti, dvema ukinil odbitke od osnovne tarifne postavke, dva pa prenestil, v tehničnem inspektoratu je enemu delavcu ukinil odbitke od osnovne tarifne postavke, v obratu elektro vzdrževanje je sedmim delavcem ukinil odbitke od osnovne tarifne postavke, pot delavcev razporedil na delovna mesta, štiri delavce prenestil na druga delovna mesta, enemu podaljšal odločbo o nadomestovanju ter dokončno potrdil eno od prejšnjih odločitev pri prenestitvi enega

delavca. V obratu elektrotplotna energija je razporedil dva delavca na delovno mesto ter enega prenestil ter reševal trinajst prošelj za pridobitev oz. ukinitev lastnosti delavca TOZD VET.

Na seji so vzeli na znanje tudi obvestilo računovodstva osebnih dohodkov o preseganju normativa v strugarni valjev na Javorniku ter v strojnih delavnicah.

Naročili so, da se zadeva mora rešiti v doglednem času, ko bodo na razpolago ustrezna prosta delovna mesta, za kar naj kadrovik vodi evidenco — do nadaljnjega pa je potrdil obstoječo zasedbo.

Odbor je pri obravnavi sprememb samoupravnega sporazuma o štendiranju učencev in študentov v občini Jesenice ugotovil, da to spada v reševanje DS TOZD VET, ker je ta samoupravni organ tudi sprejemal prvotni sporazum.

Odbor je naročil vsem odgovornim, da se zaradi zaposlitve upokojencev ne smejo duplirati delovna mesta od skupinovodij navzgor, kakor tudi ne delovna mesta z nazivom »specialist« v delovna mesta z beneficiranim delovnim stažem. NZ

Kdo drami v meni svoj zanos in me spreminja v pesem? (Foto F. Kolman, tekst M. Klinar)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SESTANEK POLITIČNEGA AKTIVA NA JAVORNIKU

V torek, 15. julija, je bil v sejni sobi upravne stavbe TOZD Valjarni sestanek političnega aktiva. Navzoči so razpravljali o akciji za uresničevanje resolucije o skupnih ciljih družbenoekonomske politike.

Tomaž Kavčič je v poročilu zelo obširno obravnaval naloge delavcev, predvsem članov družbenopolitičnih organizacij pri izvedbi akcije za uresničevanje resolucije o skupnih ciljih družbenoekonomske politike. Vladimir Senčar je govoril o nalogah, ki jih je posredoval koordinacijski odbor za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti za uresničevanje ciljev družbenoekonomske politike pri občinski konferenci SZDL Jesenice. Političnemu aktivu je posredoval tudi analizo izpolnjevanja programa varčevanja za mesece april, maj in junij. Za posamezne obrate je bilo posredovanih tudi več ukrepov z namenom, da bi program varčevanja dosledno izpolnjevali.

Tako bo treba v valjarni bluming pregledati problematična mesta, kljer lahko zaradi okvare pride do daljših zastojev. Pripravi bo treba tudi rezervne dele, ki jih nimajo na zalogi. V valjarni bluming bo treba zagotoviti večje količine vročega vložka iz jeklarne, v kolikor bo to možno zaradi delovne sile v martinarni. Izvedli naj bi poizkusno valjanje blumov z lunckerjem v valjarni žice in ugotovili, če je možno ekonomično valjanje z ozirom na izplen bluminga in valjarne žice.

V valjarni žice bo treba izpopolniti normativ delavcev, ker pomankanje delovne sile pri odstranjevanju okvar povzroča večje zastoje. Prav tako bo potrebna večja kontrola delovodij in dninskih vodij proizvodnje pri montaži valjarskih armatur.

V valjarni 2400 naj bi v juliju uvedli premiranje in penaliziranje valjavcev pri valjanju.

Na sestanku političnega aktiva so na osnovi analize izvoza za TOZD Valjarne predlagali naslednje ukrepe: — naročila za izvoz imajo absolutno prednost,

— mesečno sproti je treba postavljati izvozne zadolžitve glede na količino in vrednost in jih dosegati ter celo presežati,

— potrebna je natančna evidenca izpolnjevanja izvoznih zadolžitve.

V razpravi so dalj časa obravnavali zastoj na blumingu. Zaradi montaže merilca debelin se je rok podaljšal od predvidenih tri na devet dni. Navzoči so zahtevali raziskavo, ki naj ugotovi vzroke za omejeno podaljšanje in kakšni ukrepi so bili sprejeti.

V razpravi je sodeloval tudi Vinko Mirtič iz valjarne 2400, ki se ne strinja z izjavo, da je inflacija posledica slabe proizvodnje. Od delavca, ki ga že trideset let priganjamo naj bolje dela tega ne moremo zahtevati, ker so tudi naprave in stroji zastareli. Treba bo zmanjšati število pisarniških delavcev tako pri nas kot v javnih službah na občinski, republiški in zvezni ravni, to je tistih, ki živijo na račun delavcev.

Ob koncu razprave so sprejeli sklep, da morajo naloge vsebovane v akciji za uresničevanje resolucije o skupnih ciljih za izboljšanje družbenoekonomske politike, obravnavati vsi člani ZK, sindikata, ZSMS ter na sestankih samoupravnih organov, SDS in na vodstvu TOZD Valjarne. Skrbeti bo treba zato, da bodo sprejeti ukrepi tudi izpolnjeni.

ŽIČARNA

Razširjenega sestanka izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v žičarni, 18. julija se je udeležilo 14 članov. Predsednik osnovne organizacije sindikata Sašo Piber je poročal o izpolnjevanju sklepov 8. kongresa slovenskih sindikatov. Opozoril je na negativne pojave, ki se pojavljajo pri delu in govoril o nalogah pri ustanavljanju novih TOZD v železarni. Odboru osnovne organizacije sindikata je bilo zatem posredovano poročilo o delu samoupravnih delovnih skupin v žičarni v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Iz posredovane analize je razvidno delo samoupravnih delovnih skupin v posameznih mesecih in prav tako tudi obravnavana problematika. Tako so na primer v žičarni I delavci zahtevali boljše vzdrževanje higienskih prostorov ter popravilo vrat in naprave za zračenje pri Vaughn strojih. Delavci so se zavzemali tudi za zmanjšanje izredno plačanih dopustov ter za večji nadzor nad tistimi delavci, ki večkrat v mesecu obiskujejo zdravnike. Prav tako so kritično obravnavali kakovost zaščitnih sredstev (jutaste rokavice) ter kakovost patentirane žice in luženja.

Na sestankih SDS v žičarni II niso bili zadovoljni s kvaliteto vložka VAC žice. Opozarjali so tudi na nabavo rezervnih delov za Niehof stroje. Podobna vprašanja in zahteve so postavili delavci tudi v patentirni in pocinkovalnici. Analiza sestankov SDS je pokazala, da je bilo v prvem polletju obravnavano zelo široko področje dela in vprašanj, o katerih izmed teh pa so tudi odlo-

čali. Še vedno so pripombe, da na sestankih SDS razpravljajo o zadevah, o katerih odločajo drugi. Precej je tudi delavcev, ki ne prebirajo gradiva v železarni in niso pripravljeni za razpravo na sestankih SDS. Delavci zahtevajo rešitev tistih problemov, ki so vezani na njihovo delovno mesto oziroma na delovne pogoje. Da bi rešili nekatere probleme bo potrebno, da se sestanejo tiste SDS, ki na njihovo reševanje lahko vplivajo.

Ob koncu razširjenega sestanka so obravnavali še poročilo z desete seje konference ZK Železarne nato pa nekaj članov sindikata predlagali za podelitev odlikovanj. Seznanjeni so bili tudi z izpolnjevanjem programa varčevanja v prvem polletju, ki ga je posredovalo obratovodstvo žičarne.

NABAVNI SEKTOR

Osma seja osnovne organizacije sindikata na nabavnem sektorju je bila 17. julija. V uvodni besedi je predsednik osnovne organizacije sindikata Jože Pernuš opozoril na naloge, ki jih mora opraviti sindikalna organizacija do 25. avgusta. Tako naj bi v mesecu avgustu razpravljali o sklepih, sprejetih na osmem kongresu slovenskih sindikatov, s posebnim poudarkom na opravljenem delu na področju samoupravljanja v naši železarni.

Odbor osnovne organizacije sindikata je obravnaval seznam članov sindikata, ki so potrebni denarne pomoči. Štirim članom kolektiva so odobrili denarno pomoč. V nadaljevanju seje so obravnavali limite za dodeljevanje socialne pomoči ter pravilnik o podeljevanju pomoči socialno ogroženim.

TRIDESET LET DELA NA PODROČJU TEHNIČNIH INOVACIJ

(Nadaljevanje s 3. strani)

Dejavnost društva je bila v vseh letih toliko uspešna, kolikor so vodilni ljudje v Železarni imeli razumevanje. Vodstvo društva je delovalo predvsem v pogledu pripravljanja vodilnih ljudi, da so avtorji tehničnih izboljšav nosilci napredka v gospodarstvu. Značilno pa je vsekakor to, da je društvo v samoupravnih organih, posebno pa v centralnem delavskem svetu Železarne, vedno dobilo podporo pa tudi razumevanje, seveda v kolikor niso vodilni uporabili svoj vpliv pri glasovanju. Centralni delavski svet Železarne je že v letu 1961 sprejel sklep, da Železarna postane kolektivni član društva in da je letna članarina Železarne 15 % od izplačanih letnih odškodnin, kar je v veljavi še sedaj.

Odraž, da vodilni ljudje v Železarni niso bili naklonjeni množični inventivni dejavnosti je tudi to, da je vsak novi pravilnik, ki ureja odnose avtor — Železarna slabši od prejšnjega.

Društvo je za svoje delo na področju organiziranosti in poizrtvovalnega dela dobilo od zveznega odbora DIATI priznanja, podeljenih pa je bilo pet diplom. Diplome so bile podeljene v letu 1966. Tega leta smo tudi že začeli delati na tem, da se tudi v drugih gospodarskih organizacijah, tako na območju jesiške občine, kakor tudi območju ožje Gorenjske, organizirajo aktivni iznajditelji in novatorji. Na tem področju nismo uspeli, čeprav smo iskali pomoč tudi pri občinskem sindikalnem svetu. Društvo, kakor tudi de-

javnost tehničnih inovacij vse do včeraj, ko smo začeli govoriti o letu tehničnih inovacij in da morajo pri tem sodelovati tudi sindikati, ni dobilo nikakršne moralne podpore. To velja tako za sindikalno organizacijo v Železarni kakor za občinski sindikalni svet Jesenice. Tudi Zveza komunistov, kljub temu, da je že deveti kongres ZKJ sprejel določene zaključke za pospeševanje te dejavnosti, ni na tem področju napravila ničesar. Posebno se ta odnos odraža pri obravnavanju posameznih pravilnikov, ki so v zadnjem času prepuščeni v izdelavo posameznikom, leti pa problema množične tehnične inovacije ne priznavajo.

Petnajst let obstoja društva je tudi petnajst let uporne borbe, da bi posamezni vodilni ljudje spoznali, da so avtorji tehničnih izboljšav Železarni potrebni, da niso samo lovci na denar, ampak, da njihovo delo daje Železarni dosti koristi. Zato jim moramo tudi dati, kar jim pripada. V grafikonih je prikazana dejavnost avtorjev od 1945 do 1974 in izplačane odškodnine v letih 1960 do 1974. Manjka le podatek o prihrankih, ta pa ni naveden iz razloga, da vse do leta 1971 ni nihče vodil statistike, ali bolje rečeno delal natančnih izračunov in da so se odškodnine dajale bolj pavšalno, vsaj tako trdijo službe, ki so zato odgovorne.

Stane Torkar, podpredsednik društva iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

NAFTOVOD NA ALJASKI

Ob koncu letošnjega marca so položili prve cevi pri gradnji novega naftovoda na Aljaski (Trans Alaska Pipeline), 1277 km dolgi naftovod bo služil za transportiranje nafte z nahajališča na severni obali pri zalivu Prudhoe Bay do pristanišča Valdez na južni obali. Gradnja naftovoda bo veljala šest milijard dolarjev in predstavlja največji gradbeni projekt, ki ga je do sedaj financirala privatna industrija. Zato bo brez dvoma zanimivo nekoliko podrobneje opisati to veličastno gradnjo.

Nekaj osnovnih podatkov

Aljaska je največja zvezna država ZDA in meri 1.518.717 kvadratnih kilometrov. Torej je skoraj šestkrat večja kot Jugoslavija. Obala je dolga 54.500 km (jugoslovanska brez otokov 2.092 km), ima tri milijone jezer z večjo površino kot osem hektarov in okoli 10.000 slapov raznih velikosti. Na jugu Aljaskse se nahaja tudi najvišja gora ZDA, 6.194 m visoki Mt. McKinley.

Rezerve nafte na nahajališčih ob Prudhoe zalivu, ki so jih odkrili leta 1968, ocenijo na 1,3 milijarde ton. Začetna dnevna zmogljivost cevovoda bo 150.000 ton s kasnejšim povečanjem zaradi gradnje dodatnih črpalnih postaj na 270.000 ton (okoli 100 milj. ton letno).

Dela bodo predvidoma zaključena v drugi polovici leta 1977. Obsegajo gradnjo nove ceste, ki bo prevozna vse leto in bo povezovala reko Yukon z naftnimi nahajališči. Postavitev naftovoda s premerom 1.220 m od zaliva Prudhoe do pristanišča Valdez, montažo osmih črpalnih postaj, rezervorjev in naprav za prečrpavanje nafte v pristanišču Valdez.

Naftovod bo speljan v glavnini skozi nenaseljene predele Aljaskse. Pri tem so ukrenili vse potrebno, da so škodljive vplive in obratovanje na okolje znižali na minimum. Dejansko zasede trasa naftovoda samo 31 kvadratnih kilometrov ozemlja. Med gradnjo bo prizadetih še nadaljnjih 150 kvadratnih kilometrov, vendar bodo kasneje to področje spet spravili v normalno stanje.

S projektiranjem tega naftovoda so pričeli kmalu potem, ko je bilo odkrito novo nahajališče nafte v zalivu Prudhoe. To je bil prvi tovrsten projekt, ki je že moral upoštevati v ZDA nove, zelo stroge predpise za zaščito okolja. Celotna trasa je bila skrbno raziskana z ozirom na vse mogoče ekološke pogoje. Izdelali so obširne biološke, botanične, geološke, potresne, arheološke, morsko biološke in oceanografske študije, ki so trajale tudi do obdobja petih let. Na ta način bo možno upoštevati vse pogoje, ki jih zahteva zaščita okolja in sam cevovod bo harmonično vključen v naravo. Potrebne cevi dobavljajo japonske železarne. Le-te so pred uporabo skrbno pregledane in preizkušene. Delno uporabljajo pri tem najstrožje kontrolne postopke, ki so sicer običajni pri gradnji jedrskih elektrarn in

vesoljskih vozil. Izdelali so tudi poseben katalog, ki upošteva vse možne motnje in ukrepe za njihovo odstranitev.

Trasa

Začetek cevovoda je v arktični puščavi brez dreves ob zalivu Prudhoe, kjer pade letno le 15 cm padavin. Nato prekorači reko Yukon, verigo Aljaskse, pogorje Chugach in doseže končno pristanišče Valdez, ki ne zamrzne vse leto (slika št. 1). V Valdezu doseže temperatura poleti tudi 30 stop. Celzija, medtem, ko pade v zalivu Prudhoe pozimi tudi do minus 60 stop. Celzija. Velik del cevovoda bo speljan po ozemlju, kjer so tla stalno do precejšnje globine zamrznjena. Samo tanek zgornji del se v poletnem času odtali.

Drugo težavo predstavlja dejstvo, da je Aljaska aktivno potresno področje, kjer nastajajo potresi z močjo do 8,7 po Richterjevem lestvici. Zato mora biti trasa izbrana tako, da poteka po območjih kjer je potresov manj. Poleg tega mora biti cevovod grajen tako, da prenese eventualne potresne sunke in pri tem ne poči. Če bi kljub temu prišlo do razpoke, morajo biti zasuni v najkrajšem času zaprti, da se tako prepreči izgube nafte ter onesnažitev okolja. Poleg tega morajo biti pristaniške naprave v Valdezu (ta je bil leta 1964 zaradi potresa močno upostojen) zavarovane proti velikim valovom, ki lahko nastanejo v času potresa.

(se nadaljuje)

»Če ga danes ne dobim, pa drugič, ko bom šel zopet v dolino. Tobak se bo pa že nekako dobil.« mu je zagotovil Polde, zavil v vogal hiše in se čez travnik hitro odmikal od hiše. Zadobnikar se je usedel na tesarski stol, položil plenkačo na tla, s katero je prej obdeloval les in zrl za Poldetom v dolino. Misli si je, kar preveč gosposki je za partizane. Vedno lepo oblečen in počesani. Valovite črne lase si gotovo maže s kakšnim oljem, da se mu svetijo na soncu, da ga je res veselje pogledati. Čeprav vedno nasmejan, je kar preveč resen za njegova leta. Dekleta, ki ga rade pogledajo, pusti na miru. Ali bo tale mestni fant, ki je navajen samo dobrega, držal v gošči, je modroval starec sam s seboj. Oblačiti se mora, saj gre večkrat v mesto in če ne bi bil oblečen kakor se spodobi gosposdi, bi ga brž pobrala kakšna patrula in ga odpeljala v ječo. Vse je dobro pri njem, samo malo je vihrav, vse hoče naenkrat narediti in preveč gosposko je prijazen. Zadobnikar ga je poznal, saj se je vsakokrat, ko je odhajal v dolino ali pa se vračal v goščo, ogledal pri njem. Vedno je ponujene hruške vzel, sam pojedel eno ali največ dve, ostale pa je odnesel tovarišem v četo. Zganje je vzel samo kadar je bil utrujen, ali pa vroč, drugače ga je raje odklonil. Zadobnikarju je vedno kaj prinesel, kar je rabil, saj ga ni bilo potrebno prositi, kar sam je uprašal, če kaj potrebuje. Kljub temu pa Zadobnikar ni verjel, da bo ta fant vzdržal v gozdu.

No, kaj bi si belil glavo, glavno je, da mu prinese tobak, gošče se bo pa že navadil, tako kot so se drugi, ki so že uslo minulo zimo prebili v snegu. Še k njemu so včasih prišli in se ogreli v hlevu. Dal jim je krljev, toplega mleka, včasih tudi žganec. Dal jim je kar je imel. Saj jim je pomagal skrivati sledove. Dobro se spomni, ko je pozimi, ko so odšli naprej na Seško stran, odšel v goro po drva in vlek delbo tako, da je izbrisal za njim vse sledi. In ko je prišel domov, je bila hiša polna zelencev. Še dobro, da so bili Luksemburžani, ki niso bili preveč sitni. Zdelo se mu je, da so to po silni vojaki. Niso kot pravi Prusi, ki jih je poznal že iz prve vojne, ko je bil on vojak. Če bi bili pravi Nemci, bi že obrnili hišo in hlev, njim pa ni bilo mar. Posedli so se okoli mize in čakali, da jim gospodar postavi steklenico na mizo. Tak je bil običaj. Nihče ni naročil, vedeli pa so, da bo šel v kamro in čez čas prinesel zelenko žganja, zraven še pehar krljev, kar gre dobro skupaj.

Za partizane nihče še uprašal ni. Šele ko so izpraznili pehar in zadnje kaplje iz steklenice je »unteroficir« uprašal, če je kaj videl gošarje. Z odgovorom, da ima svojega dela dovolj in nima časa ozirati se za »onimi«, je bil tudi zadovoljen in ni spraševal dalje. Pustili so starega na miru in toliko je že razumel nemško, čeprav so nekam čudno govorili, da je razumel, da beseda teče o družinskih problemih, ki jih imajo doma. Zadržali so se gotovo več kot dve uri. Opazil je, da je podoficir večkrat pogledal na uro in ko se mu je zdelo, da je dovolj, je ukazal odhod. Spustili so se po isti poti, po kateri so prišli. Gotovo so čakali, da mine toliko časa, kolikor jim je potrebnega, da pridejo do vojaške ceste in nazaj, je ugotovil Zadobnikar.

kar. Sedaj bodo pa reportirali, da »banditov nje, in da so svojo službo vestno opravili. Tako smo tudi mi delali v Galiciji, je sam pri sebi razmišljal.

Sestanek na občini

Polde Kreiner se je zaustavil pri cerkvi svetega Volbena in dolgo počival. Izbral je mesto za počitek pred cerkvijo. Na travi je pogrnul palerino in se ulegel tako, da je iz trave lahko opazoval cesto pod seboj, ki iz Škofje Loke vodi v Poljane. Dolgo je tako ležal. Sonce je že prešlo zenit, ko je nekdo, še mlad fant — odložil kolo v grmovje pod Volbenkom in se začel vzpenjati k cerkvi. Ko je bil že blizu cerkve in ker ni nikogar videl, je trikrat zažvižgal. Poslednji žvižg je bil daljši in nekako ga je zavil... Polde se je zavrnil v travi in mu zamahnil z roko.

»Ali sva sama« je uprašal prišlec. »Sama, stopi še k cerkvi, če je odklenjena, se povzpneva v stolp, če pa ne, ostaneva tukaj, saj nama pogled

seže dalje kot glas. Lahko bova opazila vsakega, ki bi se nama približal. Nihče naju ne more slišati.«

Prišlec je odšel k cerkvi in ugotovil, da so vrata zaklenjena. Obšel je židove in ko je ugotovil, da ni nikogar, se je pridružil Poldetu.

»Imaš kakšne potrebe?«

»Do večera mi pripravi nekaj tobaka za starega Zadobnikarja, saj veš, da moram z našimi simpatizerji držati dobre veze.«

»Kaj pa ti ali imaš kakšne novice iz Loke?«

»Dovolj, še več jih pa izveš nocoj, ko prideš v mesto. Jaz ti bom prinesel obleko do žage v Puštal, ob pol desetih se najdeva v gozdu kot navadno. Sestanek je ob desetih. V pol ure boš preoblečen in še do časa prideš. Ne boš zamudil. Kaj pa oni gori, ali se bodo premaknili nocoj?«

»Da,« je dejal Polde, »nocoj bodo šli nekam na Mladi vrh, zvezo pa mi bodo pustili na Malenskem vrhu. Tako smo se dogovorili. To pa veš, da pri nas, kar je zmenjeno, drži!«

»Tukaj imaš znake, če jih boš slučajno potreboval« je prišlec ponudil listek Poldetu. »Bodi točen, da te ne bom predolgo čakal.«

»Drži, ta čas pa se bom dobro sploščil, saj nocoj tako ne bo spanja. Srečno!« je Polde v slovo dejal odhajajočemu.

(se nadaljuje)

JOŽE ULČAR-MIRO

8

MLADA ČETA »1941«

Priprave za akcijo so tekale pri Rusu. Tam sta hčerki Julka in Reška šivali zastave s peterokrako zvezdo (to je delala verjetno tudi Katarina Knaflič). Ostali smo delali lepake, ki smo jih v noči akcije namočili na vrata ali okna odkritim sodelavcem okupatorja. Te lepake smo delali iz papirnatih vrečk. Dobro se spomnim napisa, ki se je glasil: »Pozor izdajalec, strašen dan bo dan plačila«. Pod ta napis smo narisali mrtvaško glavo s prekrizanimi kostmi. No, priprave za akcijo so intenzivno potekale. Drugi so pripravljali apno, minij, čopiče in drugo. Poleg tega smo imeli tudi velike plakate z gesli, katerih se pa ne spomnim. Seveda pa so bile tu peterokrate zvezde in srp ter kladivo. Te plakate smo v noči akcije lepili na židove, plotove, skednje.

Akcija je bila izvršena v noči od sobote na nedeljo od 5. na 6. julij 1941. Dobili smo nalogo, da v majhnih skupinah pridemo zvečer (morda ob 21. ali 22. uri) v bližino kamnoloma za hribom Straža. Natančno mesto sestanka ni bilo določeno. Bilo nam je naročeno, da čakamo na zvočni signal in naj ga potem tudi mi ponavljamo. Zvočni signal je bil udarec s kolum po drevesnem deblu in sicer štirikrat zaporedoma z enim večjim in dvema krajšima presledkoma.

Tista noč je bila kot nalašč za tako akcijo. Veter je močno in nemirno pihal in podil po nebu težke oblake. Od časa do časa je posijala luna, vendar ne za dolgo. Pa tudi bliskalo se je in grmel. Žvižganje vetra, grmenje in pošumevanje dreves je bilo tako močno, da so v njem utonili naši koraki in drug ropot, ki smo ga povzročali med akcijo. Seveda pa je to imelo tudi negativno stran in sicer to, da tudi mi nemških patrol nismo slišali. Vsekakor pa je bilo tako vreme naš pomemben zaveznik. Kdo ve, kako

bi se končala akcija v mirni in jasni noči in če bi sploh uspela?

Ko smo se ob določeni uri zbrali v bližini zbornega mesta, smo kmalu zaslišali signale iz bližine kamnoloma. Signali so se ponovili iz različnih smeri in po nekajkratni izmenjavi teh signalov ni bilo težko najti zbornega mesta. Prav gotovo so bili ti trenutki med najbolj vznemirljivimi v našem življenju. Zavedali smo se, da delamo nekaj kar je prepovedano in da pri tem lahko izgubimo tudi življenje. Toda odločno smo zakoračili preko meje dovoljene in se znašli v vrtincu upora.

Do zbornega mesta sva šla skupaj Stanko Knaflič in jaz. S Stankom sva stanovala samo dve hiši narazen in je bil več kot deset let starejši od mene. Tudi v akciji sva delovala skupaj. Drugi so prišli na zorno mesto tako kot midva. Po dva ali trije skupaj čez travnike, njive in vrtove.

V kamnolomu smo se s strani mladinske skupine zbrali in sodelovali v akciji naslednji:

1. Božo Benedik, pravnik, živi na Bledu; 2. Boris Bem, dela v Ž.J. živi na Bledu; 3. Ludvik Bem, upokojen, živi v Ljubljani; 4. Alojz Knaflič, padel kot partizan v Lipanci leta 1942; 5. Alojz Knaflič II, upokojen, živi na Bledu; 6. Stanko Knaflič, upokojen, živi na Bledu; 7. Alojz Pintar, upokojen, živi v Bistrici; 8. Jože Ulčar, dela v Ž.J. živi na Jesenicah; 9. Janez Vidic, ubit v taborišču leta 1942; 10. Stanko Vrhunc, oficir JLA, živi v Sarajevu.

Ves material, ki smo ga tudi sami pomagali pripravljati — torej zastave, lepaki, barva, minij, čopiči, vse je bilo že na zbornem mestu. Kdo, kdaj in kako ga je dostavil tja, ne vem. Na zbornem mestu so nas čakali trije ali štirje tovariši. Med njimi sta bila tovariša Jaka Bernard in Stane Zagar.

(se nadaljuje)

— Kako si prišel sem? Nevarno je. Za nas še bolj kakor zate! Glej ga, je pomislil Aleš, najbolj se boji za svojo glavo. Sicer pa se vsak, le da to kdo bolj pokaže, drugi manj. Kaj bi jo nosil na prodaj, le čemu, ko mu nič ne manjka.

Potem je odgovoril:

— Rekel sem že, da nihče ne bo pomislil na kaj takega. Prav zaradi velike nevarnosti ne. Kar pomiri se!

Ko je videl, da je Aleš jedel in da mu je najbrž že žena povedala, kako je z njim, je Koritnik skušal čimprej zvedeti, o čem sta govorila.

— Pojdimo raje gor, tu nas vseeno lahko kdo sliši, se ni mogel pomiriti gospodar. Rad bi Aleša še poprosil, naj gre čimprej od hiše, da jih ne bo pahnil v nesrečo, pa je bil še preveč vznemirjen.

— Kar tu ostanimo. Če bo kaj, se od tod najlaže umaknem. Saj ni treba vpiti.

Žena je možu pomignila, naj se umiri in mu brez besed hotela dopovedati, da bi Aleš z njim rad govoril, potem pa je šla v omaro, še po steklenico vina in jo postavila na mizo. Nalila je in ponudila, a Aleš je srknil samo enkrat, medtem ko je možakar zvrnil kozarec vina na dušek.

Vendar je Aleš kozarec zadržal v rokah, mlasknil z jezikom ter ugotovil:

— Ta kapljica pa ni slaba.

Privoščim si ga še en požirek. Več ga res ne smem, da mi ne zavrti glave. Nisem vajen pijače, je pojasnjeval, kot bi se opravičeval.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

10

val, da ne pije več. — Zena mi je povedala, da ste tudi vi dali že za nas. A slišati je, da se tudi Nemci pri vas dobro počutijo.

Koritnik je ugibal, če je to morda vzrok njegovega obiska. Odkod je prišel, si ni mogel misliti, kajti njegova obleka je bila za gošarja preveč urejena. Najbrž se je kje preoblekel.

Odgovoril pa je:

— Kaj moremo. Gostilno imam in tu se nekateri celo hranijo. Kako naj jih podim, saj nosijo orožje kakor ti? Veliko jih je in imajo vse v rokah.

— Saj ni tako hudo. Lepo zaslužiš, mi se gremo pa vojsko. Nalšč ga je zbedel, da bi videl, kako se bo izgovarjal. Koritnik se je premaknil in začel mencati s prsti kot vedno, kadar se ga je loteval nemir. Aleš pa je nadaljeval:

— Taki kot si ti, mislite, da ste v večji nevarnosti kakor mi v partizanih.

Zdaj je Koritnik očitačje zrasel:

— Govoriš, kakor da še niso ustrelili nobenega, ki vam je kaj dal. Že zaradi ene marke...

— Saj imamo zdravilo za take reči.

Koritnik je debelo gledal in čakal, da bo zvedel, kaj misli s tem.

Aleš pa je mirno rekel:

— Izgineš v gmajno, kot smo mi. Toda tam te pa res lahko pihnejo vsak trenutek.

(Nadaljevanje)

JESENIŠKI PIONIRJI

Nas komandant tovariš Jaka, to vam je pa postavca taka! on nosi puško brzostrelko, mar ne verjameš, mali Veljko? Pa še za pasom opasač, nož in pištolo za okras! A kaj šele, ko postroji junaško, hrabro četo, ti: rdeča lička, bistre oči, korakamo, da vse strmi! Na naših glavah titovke in puščice nabasane so že tako izdelane, ko prave b'le bi risanice. Napeljemot' telefon obveščevalce ne zastoj. Imamo bunker in kanon, strah in trepet sovražnikom! V posesti tud' dva lagerja kje sta — je konspiracija... Se gremo čisto partizane ne zvejo niti naše mame za skrite stee in poti. Vsak pionir možat molči. — Se kar se redno zbiramo »Pionirja« vnet študiramo. S »flakerja« se smučamo, da več jim smučk polomimo. Se nekaj je, kar vsak ne ve: Zastava TITA je že skrita, velika zvezda gor prišta

in vsa še zvita komaj čaka, da vojska naša prikoraka... Tam stali bomo tudi mi, pionirji — Jeseničani in srečni bomo vzikali: »Živeli vi, rešitelji!« Zdaj bomo spet zadihali, svobodo zlato uživali!

BRONA

Objavljena pesem je v arhivu inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, v fasciklu Slovensko Primorje — mladina piše. Zato je pesem verjetno nastala v osvobojenem Cerklju ali pa je bila tja prenešana ob zbiorih gorenjskih pionirjev in mladincev, na začetku ali ob koncu pomladi 1945. Po vsebini sodeč je neznani avtor z Jesenic in zato prosimo morebitnega avtorja ali kdorkoli bi kaj vedel o njem in o nastanku pesmi, da to sporoči na Uredništvo Železarnja (int. telefon 483 ali 484).

1

SREČKO ŠORLI PROSTOVOLJCI GORNJESAVSKE DOLINE V LETIH 1918—1919

Gornjesavska dolina je dala po prvi svetovni vojni številne prostovoljce za obrambo naše severne meje in proti pritisku italijanske vojske. Le-ta bi rada zasedla daleč več naših slovenskih krajev, kakor pa je določal Italiji londonski sporazum, kot plačilo za to, ker je leta 1915 napovedala vojno avstroogrski monarhiji.

Danes, po 57 letih, je le še malo teh prostovoljcev pri življenju in prav ti bi radi zapustili našim sedanjim in kasnejšim rodovom spomine na taktarne čase. Takrat je bila namreč velika nevarnost, da Italijani zasedajo ne le po londonskem sporazumu določeno ozemlje naseljeno s Slovenci, pač pa, da si prilastijo tudi Gornjesavsko dolino do Jesenic in kraje do Bohinja. Istočasno pa je bila v nevarnosti tudi naša severna meja in jo je bilo treba zavarovati.

Pokojni Karl Šefman pravi v spominih o svojih prostovoljcih takole: (spisi so v tehničnem muzeju Železarnje) »O naši Plancici in njenem graditelju Bloudku, se je že veliko pisalo in se še bo in prav je tako. Odločno pa pogršam, da bi bilo kaj več napisanega o ljudeh, ki tam prebivajo in ko so v odločilnih letih 1918/1919, ko se je odločala usoda tega kottičja prelepe naše domovine, dali svoj delež, da se ta kos naše zemlje ni otrgal od slovenske domovine. Malo je znano o njih, ki so kot prostovoljci

(Šefman jim pravi dobrovoljci, prip. pisca), stali na braniku in preprečili od Italijanov in tudi Avstrijskih Nemcev namero, da zasedejo Gornjesavsko dolino. To so bili ljudje od Rateč, Podkorena, Kranjske gore do Dovjega in Mojsstrane. O teh ljudeh in njihovem domoljubu ni ničesar slišati, domala vse je šlo v pozabo.«

Nadporočnik Karl Šefman je bil doma iz Kranjske gore in je takoj, ko se je po zlomu stare avstroogrške monarhije vrnil domov, začel zbirati prostovoljce in je sestavil četo, katere se je po njem tudi imenovala — Šefmanova četa. V svojih spominih omenja kako zavedni so bili ljudje Gornjesavske doline, ki je dala v tistih težkih časih več kot 160 prostovoljcev, od katerih jih je bilo v njegovi četi 112 in sicer: z Rateč 26 mož, s Podkorena 28, iz Kranjske gore, Loga, Srednjega vrha in Gozd Martuljka 30 in iz Mojsstrane, Dovjega, Belce in Radovne 28 mož. Po spominih Alojza Smoleja iz Kranjske gore, ki živi povojna leta v Kobaridu, pa naj bi štela Šefmanova četa okoli 150 mož. On tudi navaja, da je bilo vseh prostovoljcev z Gornjesavske doline okoli 200, od katerih so bili nekateri v drugih vojaških enotah vzdolž severne meje in tudi v Rožu, Žiljski dolini in v Podjuni.

Ko pokojni Karl Šefman omenja narodno zavest prebivalcev Gornjesavske doline pravi med drugim tudi to, kako je dal tedanji učitelj v Ratečah Župančič zvoniti, ko so Črnogorci zasedli mesto Skader v sedanjih Albaniji, v času balkanske vojne leta 1912. Dalje govori tudi, kako so pevci v Kranjski gori, pod vodstvom pevovodja davkarja Bezeka ob mobilizaciji leta 1914 sredi vasi peli narodne slovenske pesmi, pa tudi češke, srbske in ruske. S tem so dali duška svoji narodni zavesti, čeprav bi lahko imeli težke posledice.

Domala vsi prostovoljci so se vračali ob koncu prve svetovne vojne utrujeni in naveličani od dolgoletnega vojskovanja na svoje domove z raznih bojišč Rusije, Srbije, Romunije, italijanske fronte in drugod. Nekateri od njih so bili tudi

ranjeni, a kljub temu so se odzvali in prijeli ponovno za orožje v zavesti, da so dolžni braniti komaj rojeno svobodno domovino. Najstarejši teh prostovoljcev je bil Anton Šifer z Dovjega, rojen leta 1867, torej je bil že takrat star 51 let, eden najmlajših pa je bil njegov sin Franc Šifer rojen leta 1902.

Italijani so hoteli, kot pravi pok. Šefman, z lepa ali z grda doseči zveze Trbiž — Bela peč — Rateče — Kranjska gora — Vršč — Trenta — Bovec, če že ne tudi Jesenice — Bohinj — Podbrdo. Skoraj ni bilo dneva, da ne bi poskušala kaka komisija dobiti prosto pot v omenjene kraje in smeri. Istočasno s temi komisijami pa je italijanska vojska poskušala zasesti čimveč neizpodbitno našega ozemlja. Da preprečim tako prerivanje na ožjem našem ozemlju, sem dal predhodno zasesti postajo v Beli peči, ki je bila sicer po dogovoru o premirju med Italijo in Avstroogrsko na italijanski strani. Morali smo se umakniti s te postaje in zasesti črto na robu Rateč, kjer tudi sedaj poteka državna meja med Jugoslavijo in Italijo. Tu imam, pravi Šefman, posebno v lepem spominu prebivalce vasi Rateče, ki so vedno pokazali vso narodno zavednost in pripravljenost, da pomagajo, kjer je le mogoče. Čas od novembra 1918 pa do januarja 1919 je bil po njegovem mnenju, odločilne važnosti za mejo v Gornjesavski dolini. Dokončno je uspelo zadržati italijanski pohlep po tuji zemlji na Razvodnici. Z našim odporom smo omogočili našim diplomatom obdržati to kar je naše. Skoraj vsakodnevni poizkusi Italijanov, da zasedejo Rateče in da tako povežejo preko Kranjske gore, Trento in Vršč s Trbižom, so spodleteli vsled čuječnosti prostovoljcev. Edino nekaj se jim je posrečilo in to, da so nas stalno vznemirjali in s tem zmanjšali našo pozornost na severno mejo — Koroško. Seveda omenja Šefman tudi udeleževanje prostovoljcev Gornjesavske doline na severni meji od Peči preko petelinjka, Srednjega vrha in Kamnatega vrha. Tu pa prepustimo besedo Alojziju Smoleju:

(Nadaljevanje prihodnjič)

RESNO ZASTAVLJENO DELO — BODO TUDI TAKI REZULTATI?

V skladu s prizadevanji za boljše gospodarjenje je občinska konferenca SZDL skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v naši občini imenovala koordinacijski odbor za usmerjanje družbeno politične aktivnosti pri uresničevanju ciljev družbeno ekonomske politike v letošnjem letu.

Začrtano delo v juliju je bilo tudi opravljeno. Tako je bil organiziran sestanek z direktorji in predsedniki samoupravnih organov v organizacijah združenega dela, s sekretarji in predsedniki političnih organizacij v delovnih organizacijah ter krajevnih skupnostih. O izvajanju družbeno ekonomske politike so razpravljali tudi predstava vseh političnih organizacij v občini, samoupravni organi v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in krajevnih skupnostih. Ocena izvajanja družbeno ekonomske politike in konkretni ukrepi v zvezi s tem, pa je bila obravnavana tudi na seji vseh treh zborov občinske skupščine Jesenice.

Ker prizadevanja za boljše gospodarjenje in boljše rezultate ne more biti samo enkratna akcija, ampak stalna naloga slehernega zaposlenega in občana, se delo razumljivo nadaljuje. Koordinacijski odbor za usmerjanje družbeno politične aktivnosti pri uresničevanju ciljev družbeno ekonomske politike v naši občini je imenoval tudi pet delovnih skupin, v katerih sedaj poteka delo. Sestale so se že skupina za spremljanje izvoza in uvoza, skupina ki pregleduje investicije, skupina ki spremlja cene, prav tako tudi skupina ki analizira gibanje zaposlenosti v občini, peta skupina pa ima nalogo spremljati splošno in skupno porabo.

V koordinacijskem odboru ugotavljajo, da so se tudi organizacije združenega dela z vsoto resnostjo lotile izdelave stabilizacijskih programov in konkretnih ukrepov za izboljšanje gospodarjenja. Stabilizacijskih programov pa niso izdelale samo organizacije s področja gospodarstva, ampak tudi organizacije s področja negospodarstva kot so šole in nekateri zavodi. O stabilizacijskih programih so večinoma razpravljali tudi samoupravni organi, ponekod kot na primer v trgovskem podjetju Rožca, pa tudi politični aktivni. V dneh o programih razpravljajo tudi zbori delavcev v organizacijah združenega dela.

V organizacijah z nizkim dohodkom so že oziroma že pripravljajo tudi sanacijske programe, s katerimi kot na primer v hotelskem podjetju Gorenjka, predvidevajo predvsem zmanjšanje stroškov poslovanja, ali v splošno gradbenem podjetju Sava, boljše izkoriščanje strojne mehanizacije.

Sicer pa je po prvih ocenah mogoče ugotoviti, da v naši občini ni in verjetno tudi ne bo prevelikih odstopanj, s čemer pa ni rečeno, da se ne bi dalo še marsikaj izboljšati pa tudi boljše gospodariti.

Glede na to, da je daleč največji izvoznik in uvoznik v jeseniškem gospodarstvu železarna Jesenice, na

katero odpade 96 odstotkov vsega predvidenega letošnjega izvoza in kar 99 odstotkov predvidenega uvoza, in ker bo ta po zagotovitvi do konca leta izvozila predvideno vrednost, prav tako pa bo uvoz na lanske letni ravni, potem lahko sklepamo, da na tem področju ne bo odstopanj in da se bomo obnašali v skladu z resolucijo in družbenim planom.

Tudi pri lesno industrijskem podjetju Bled — obratu Mojstrana so dobili nekatera naročila za izvoz sobnih in vhodnih vrat, za večji

izvoz pa se prizadevajo tudi nekateri druge organizacije združenega dela.

Glede investicij smo pravzaprav povsem čisti, saj trenutno nimamo v občini nobene nepokrite investicije. Zaposlovanje se je gibalo v mejah predvidenega in ni večjih odstopanj. Splošna in skupna poraba pa se je gibala pač tako kot v vsej Sloveniji in zato so bili tudi sprejeti nekateri ukrepi. Seveda pa nas vse to ne sme uspavati in ne smemo biti tudi prehitro zadovoljni z delnimi rezultati. Tako kot so se v organizacijah združenega dela resno lotili stabilizacijskih programov, tako naj bi resno izpolnjevali sprejete ukrepe, pa rezultati ne bodo izostali. L.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA OBČINSKE SKUPŠČINE JESENICE

Na 51. seji izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice, ki je bila v torek, 29. julija je predsednik Ivo Ščavničar najprej seznanil člane z doslej opravljenim delom v okviru koordinacijskega odbora za usmerjanje družbeno politične aktivnosti pri uresničevanju ciljev družbeno ekonomske politike, s poudarkom, da delo sedaj poteka po skupinah.

Imenovali so štiri člane izvršnega sveta v koordinacijski odbor za spremljanje in uresničevanje ustave v občini, ki sicer že deluje leto dni, vendar ga je treba kadrovsko dopolniti.

Občinska konferenca SZDL Jesenice in občinska konferenca ZK Jesenice bosta imenovali po tri člane v ta odbor. Občinski svet ZSS Jesenice, občinska konferenca Zveze socialistične mladine Jesenice in Občinski odbor ZB NOV Jesenice, bodo imenovali po štiri člane. Občinska skupščina Jesenice dva člane, izvršni svet občinske skupščine Jesenice pa je imenoval v odbora: Iva Ščavničarja, Pavla Dolarja, Teodorja Okrožnika in Antona Kovača. Koordinacijski odbor za spremljanje in uresničevanje ustave v naši občini je že doslej aktivno delal, vendar pa prav gotovo ne moremo biti še zadovoljni z doseženimi rezultati, saj predvsem pri vsebinskem uveljavljanju ustave še zdaleč nismo naredili vsega.

Na seji so razpravljali tudi o delovnem osnutku pravilnika o določanju tajnih podatkov ljudske obrambe in o načinu njihovega zavarovanja. Gre za pravilnik, ki naj bi določal delovanje služb občinske skupščine na področju ljudske obrambe. Treba pa je povedati da bo morala sleherni organizacija združenega dela in krajevna skupnost, torej vsaka organizacija, ki razvija kakršnokoli dejavnost v zvezi z ljudsko obrambo, izdelati podoben pravilnik, oziroma dosedanje pravilnike uskladiti z novimi določili.

Poleg nekaterih premoženjsko pravnih zadev sta bili na torkovi seji posredovani še dve informaciji. Soglašali so s pogodbo za oddajo urejanja zemljiških zadev v zvezi z preureditvijo dela ceste od križišča na Koroški Beli do Gimnazije na Jesenicah. Ob tej priliki je bilo rečeno, da so sredstva v glavnem za-

gotovljena in da naj bi z deli začeli še letos. Prav tako naj bi še letos začeli z urejanjem obvozne ceste v Podkorenju.

V drugi informaciji pa je bil izvršni svet obveščen, da je konferenca delegatov pokojninskega in invalidskega zavarovanja občine Jesenice sklenila dati dotacijo za pokritje investicije novega trakta doma Franceta Berglja na Jesenicah ter za dokončanje del. Pri tem je treba povedati, da so se dela v času gradnje podražila od predvidenih osem milijonov skoraj za 100 %. Do pokritja investicije je manjkalo natančno 5.454.202 dinarja, pri čemer pa bo 20 % kril investitor. L. T.

BORCI NOV PLAVŽ ZA OBČINSKI PRAZNIK

Krajevna organizacija ZB NOV Jesenice — Plavž organizira v počastitev 1. avgusta — občinskega praznika v sodelovanju z organizacijo združenja rezervnih vojaških starešin in aktivna ZSMS, 3. avgusta orientacijski pohod od obeležja do obeležja padlih borcev NOV, ki bo sklenjen s tovariškim srečanjem borcev, mladine in ostalih občanov na Žvagnovem vrtu za Savo.

Trasa pohoda poteka od stavbe občinske skupščine pod Pejcami do Sušja pod Črnim vrhom, nadalje v Planino pod Golico in Plavški rovt in dalje mimo Žerjavca in splošne bolnice na Žvagnov vrt. Med pohodom bodo borci NOV pripovedovali o pomenu posameznih obeležij, o pomenu splošnega ljudskega odpora in udeležence seznanili z nekaterimi topografskimi znaki. Po prihodu na cilj se bodo udeleženci pomerili še v streljanju z zračno puško in odgovarjali na vprašanja iz gradiva, ki so ga spoznali na pohodu. Pet najboljših bo dobilo simbolične nagrade.

Orientacijski pohod se bo začel ob 7. uri zjutraj, v slučaju padavin pa bo preložen na naslednjo nedeljo, 10. avgusta.

PRIREDITVE ZA PRAZNIK OBČINE RADOVLJICA

Za občinski praznik, 5. avgust se bo v več krajih zvrstilo več kulturnih, športnih in drugih prireditev.

Osrednja slovesnost v počastitev občinskega praznika bo v petek, 1. avgusta ob 17. uri v kinodvorani v Radovljici, kjer bo slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine. Ob tej priložnosti bodo podelili občinska in javna priznanja petim posameznikom in trem delovnim kolektivom. Po seji bo pri hotelu Grajski dvor promenadni koncert godbe na pihala iz Gorij.

Ob 18. uri bodo v grajski dvorani odprli 19. gorenjsko razstavo umetniške fotografije, ki jo je pripravil foto kino klub iz Radovljice.

V nedeljo, 3. avgusta ob 9. uri dopoldne se bo začel na Šobcu mednarodni brzopotezni šahovski turnir, ki ga organizira šahovsko društvo Lesce. Istega dne ob 10. uri pa se bodo pri Valvasorjevem domu pod Stolum zbrali na veliko zborovanje člani planinskega društva Radovljica, kjer bodo s krajšo slovesnostjo proslavili tudi 30-letnico osvoboditve, 80-letnico delovanja PD in 10-letnico lastne gorske reševalne službe.

Na Kredarici se bo v torek, 5. avgusta ob 10. uri začelo republiško poletno prvenstvo v veleslalomu v organizaciji ZTKO in ŠD Radovljica.

V soboto, 9. avgusta ob 9. uri otvoritev tradicionalnega nogometnega turnirja na igrišču NK Lesce. Za prehodni pokal Staneta Perca, ki ga podeli pokrovitelj KO ZB NOV Radovljica, se bodo borile ekipe NK Triglav Kranj, NK LTH Škofja Loka, NK Bohinjski, NK Tržič in NK Lesce. Ob 17. uri se prične na letnem kopališču v Radovljici odprto občinsko prvenstvo v plavanju za člane vseh telesno kulturnih organizacij iz občine. Tekmovanje organizira občinska zveza za telesno kulturo v sodelovanju s plavalnim klubom ŠD Radovljica. JR

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Slavnostna seja občinske skupščine Radovljica v počastitev občinskega praznika bo v petek, 1. avgusta ob 17. uri v radovljiški kinodvorani. Slavnostni govor bo imel predsednik skupščine Polde Pernuš. Na sejo so povabili tudi delegaciji prijateljskih občin Brus in Svilajnac.

Letošnja občinska priznanja, ki bodo podeljena na slavnostni seji občinske skupščine bodo prejeli: Janez Beznik iz Gorjuš, Peter Kunstelj iz Bohinjske Bele, Pašan Mehmedinović iz Radovljice, Albin Završnik z Bleda in ansambel bratov Avsenik; javna priznanja pa planinsko društvo Radovljica, gasilsko društvo Bled in kolektiv Elana Begunje.

Ob občinskem prazniku bodo v petek, 1. avgusta ob 10. uri svečano izročili ključ stanovanca novozgrajenega stanovanjskega bloka na Stočju v Kropi, v katerem je 17 družinskih stanovanj. Ob 12. uri pa bodo otvorili nov otroški vrtec v Radovljici, v katerem ob prostora za 200 otrok od 3 do 7 let starosti.

Na 33. seji IS SO Radovljica v torek, 29. julija so obravnavali stališča in predloge ukrepov k oceni uresničevanja resolucije o družbeno ekonomski politiki in razvoju SRS ter neposredne naloge v letu 1975. Razpravljali so še o premoženjsko pravnih zadevah, o sanaciji gorenjske opekarne Dvorska vas, o dodatni pogodbi s komunalnim podjetjem Grad Bled za kanalizacijo Gorje — Rečica in dodatni pogodbi v zvezi z rušenjem bivšega hotela Sturm v Poljčah ter o pogodbi za nadzorstvena dela pri asfaltiranju ceste Ribno — Koritno.

V torek, 29. julija je bila razširjena seja koordinacijskega odbora, ki vodi družbeno akcijo za stabilizacijo. Beseda je tekla o izvajanju nalog iz programa družbeno političnih aktivnosti v OZD in TOZD. Ugotovili so, da akcija zadovoljivo teče in da jo je treba razširiti tudi na SIS in na ostala področja v negospodarstvu. Imenovali so šest delovnih skupin za pripravo stabilizacijskih programov na vseh področjih gospodarstva in družbenih služb.

Sočasno s splošno družbeno akcijo za stabilizacijo poteka na pobudo občinskega sveta Zveze sindikatov tudi akcija po vseh osnovnih sindikalnih organizacijah v OZL in TOZD, s katero bodo pospešili samoupravno organiziranje v združenem delu. V teku so seje IO sindikalnih organizacij v vsej občini.

V radovljiški občini v glavnem ni prisoten problem nepokritih investicij, so ugotovili na izredni seji občinske skupščine, vendar pa je v gradnji še nekaj objektov, za katere ni pokritja za okrog pet milijonov din. Investicije se izvajajo po sprejetih programih v obsegu razpoložljivih sredstev.

V spomin na množičen odhod vaščanov v partizane in na aretacije številnih komunistov in njihovih somišljenikov, proslavljajo v KS Lesce, 28. julija krajevni praznik. V nedeljo, 27. 7. so pripravili šahovski turnir, v ponedeljek 28. 7. pa koncert godbe na pihala in slavnostno sejo skupščine delegatov KS Lesce. Po seji je bil v družbenem centru kulturni program v katerem so razne godbe na pihala nastopili moški pevski zbor in folklorna skupina DPD Veriga Lesce in harmonikarski orkester glasbene šole Radovljica.

Vsakoletnega taborjenja pripadnikov predvojaške vzgoje se je v dveh skupinah udeležilo nad 120 izvenšolske mladine letnika 1957 in 1958. Na Savi pri Lencovem so taborili v prvi skupini od 18. do 22. in v drugi od 24. do 27. julija. Razen teoretičnih in praktičnih vaj so opravili tudi streljanje s puško.

Na pobudo upravnega odbora kulturno prosvetnega društva Jelovica na Lencovem so organizirali v nedeljo, 20., v soboto 26. in v nedeljo 27. julija prostovoljno delovno akcijo za obnovo kulturnega doma. Obnovili so glavni vhod, električno napeljavo, pobelili dvorano in oder, popravili sanitarije in odrsko opremo. Tako bo odslej možno v domu prirejati tudi večje dramske in druge prireditve.

Pred kratkim je svet KS Radovljica sklical zbor občanov naselja Predtrg na katerem so spregovorili o komunalni ureditvi nekaterih ulic. Dogovorili so se, da bodo že po 15. avgustu začeli z deli na kanalizaciji in asfaltiranju Gregorčičeve ulice. Vsak zaposleni občan bo prispeval od štiri do pet tisočakov, kar bo odvisno od socialnega stanja.

Po daljšem oklevanju so prejšnji teden spet nadaljevali z gradbenimi deli na gasilskem domu na Bohinjski Beli. Doslej so že zgradili betonsko ploščo nad pritličjem.

Kemična tovarna Podnart je do junija letos izvozila za 6.493 dolarjev svojih izdelkov in s tem dosegla 51,5 % izvoznega načrta. Izvoz je bil v odnosu na isto obdobje lanskega leta dosežen le 94 %, kar pomeni, da je bil efektivno nižji v devizah kot posledica zvišanih uvoznih nabavnih cen surovin.

V četrtek, 24. julija sta obiskala Bled predsednik in tajnik slovenskega avstralskega kulturnega društva Bled iz Tasmanije. S predstavniki KUD Bled in KS sta se pogovarjala o nadaljnjih stikih. Domačini so gostom razkazali kulturne in turistične zanimivosti Bleda in Bohinja.

Na II. srečanju folklornih skupin v soboto 26. in v nedeljo 27. julija Pod skalco v Bohinju je nastopila razen skupin iz Srednje vasi in Boh. Bistrice in pet skupin iz Gorenjske tudi folklorna skupina RKUD Sloboda VIS iz Varaždina.

PROGRAM PRIREDITEV V POČASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE JESENICE

ČETRTEK, 31. JULIJA

ob 18.00 uri Otvoritev razstave v Kosovi graščini — Stavkovno gibanje na Gorenjskem leta 1935

ob 18.30 uri Koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarjev v spominskem parku na Plavžu (v slučaju slabega vremena bo koncert ob 19.00 uri v gledališču Tone Cufar)

ob 20.00 uri Baklada mladosti (od bolnice do gimnazije)

PETEK, 1. AVGUSTA

ob 16.00 uri Skupna slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine Jesenice

NEDELJA, 3. AVGUSTA

ob 7.00 uri Orientacijski pohod od obeležja do obeležja padlih borcev NOV na območju mesta Jesenice (v organizaciji KO ZB NOV Plavž)

ob 8.00 uri Mednarodni turnir v balinanju v Bazi na Plavžu

ob 9.30 uri Tekmovanje v plavanju za pokal mesta Jesenic

LETOŠNJI ČUFARJEVI NAGRAJENCI

Na slavnostni seji vseh treh zborov občinske skupščine Jesenice, ob letošnjem občinskem prazniku, ki bo jutri v petek, 1. avgusta, bodo letošnje Čufarjeve plakete, ki se podeljujejo posameznikom in kolektivom za posebne dosežke in aktivnost na kulturno-prosvetnem področju prejeli:

MLADINSKI PEVSKI ZBOR BLAŽ ARNIČ – JESENICE ZA DESETLETNO KONTINUIRANO DELOVANJE IN ŠIRJENJE GLASBENE KULTURE MED MLADINO TER DOSEŽENO KVALITETNO RAVEN.

Letos poteka deset let odkar je bil pri jeseniški gimnaziji ustanovljen mladinski pevski zbor, katerega prijatelj in mentor je bil že ob ustanovitvi glasbeni pedagog in skladatelj Blaž Arnič. Po njegovi tragični smrti se zbor po njem imenuje. V teh letih je zbor povezoval od 60 do 100 mladih pevk in pevcev, nakaj časa celo iz vseh šol druge stopnje jeseniške občine. V novem času zbor deluje v dveh sestavih in sicer kot ženski in mešani zbor, zelo uspešno pa v svoj koncertni pogram vključuje tudi harmonikarski zbor glasbene šole Jesenice. Danes zajema predvsem dijake jeseniške gimnazije.

Zbor je imel v desetih letih čez 300 nastopov na Jesenicah in v okolici, zelo uspešno pa se je predstavil tudi v sosednjih republikah – Vahrdinu, Sisku, Valjevu in celo v zamejstvu – ČSSR. Na Jesenicah skoraj ni proslave, da ne bi sodeloval ta zbor. Bil pa je vedno prisoten tudi pri skoraj vseh šolskih praznikih, tako v gimnaziji, kakor izven. Zbora, ki ju uspešno vodi že vseh deset let zborovodja Janko Pribošič, sta dosegla tudi izredno kvaliteto raven, ki ju uvršča med boljše tovrstne zборе v republikah.

NIKA HAFNER ZA SOUSTANOVITELJSTVO DOLIKA, ZA NADOPREČNE DOSEŽKE V LIKOVNEM USTVARJANJU IN POPRSNA KIPA TONETA ČUFARJA IN PREŽIHOVEGA VORANCA.

Nika Hafner je vsa leta od ustanovitve DOLIKA neprekinjeno aktivna članica tega kluba, kljub temu, da se je kasneje preselila v Ljubljano.

Februarja 1946 je bila med ustanovitelji likovnega kluba DOLIK na Jesenicah, kamor jo je pripeljala njena življenjska pot po osvoboditvi. Čeprav se je leta 1952 preselila v Ljubljano, je vsa ta leta ostala zvesta DOLIKU. Samostojno in skupaj z drugimi se je izpopolnjevala in vsa leta sodelovala na kolektivnih slikarskih razstavah, ki jih je prirejal DOLIK.

Poleg slikarstva se je izredno izpopolnila tudi v kiparstvu, kar dokazuje tudi z obema poprsnima kipoma Toneta Čufarja in Prežihovega Voranca v avli osnovne šole na Jesenicah ter s številnimi drugimi manjšimi in večjimi plastikami.

Vsa njena likovna dela preveča neka neposredna neženost in prefinjenost, ki govori o sigurnosti in znanju, predvsem pa o pravem umetniškem instinktu. Njena dela so danes razstresena daleč po svetu in kot resnični ljudski talent se je razvila v umetnico, ki ji je najlepše plačilo za svoje delo notranje zadovoljstvo.

FRANCE KREUZER ZA POUČBO PRI USTANOVITVI DOLIKA IN ZA USPEŠNO SLIKANJE DOMAČE PLANINSKE KRAJINE.

France Kreuzer s Koroške Bele je bil prvi pobudnik za ustanovitev likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki že skoraj 30 let povezuje likovne talente in ljubitelje. Nekaj let je bil tudi predsednik sekcije, vsa leta pa sodi med najbolj aktivne slikarje kluba DOLIK. Skupaj z ostalimi člani DOLIK je v teh letih najmanj stokrat razstavljal na kolektivnih slikarskih razstavah na Jesenicah in v Sloveniji ter v zamejstvu. Z izredno pridnostjo in ljubeznijo do slikarstva se je izpopolnjeval individualno, skupaj s člani kluba DOLIK in v nekaterih slikarskih kolonijah.

Na svoja platna najraje zajema planinski svet. Mnoge naše planinske domove pa tudi domove naših črnačinov krasijo njegova olja. Izkazal se je tudi kot organizator, saj se je klub DOLIK ob nemajhnih težavah obdržal skoraj trideset let, pri čemer ima Kreuzer precej zaslug.

MILKO ŠKOBERNE ZA KVALITETNO VODENJE ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA JESENICE IN SKLADATELJSKO AKTIVNOST.

Milko Škoberne je že od gimnazijskih let dalje povezan z glasbeno kulturo kot pevec in kasneje kot zborovodja različnih zborov, vključno z ženskim in mešanim zborom pri RTV Ljubljana. Leta 1968 pa je prevzel mesto zborovodja pevskega zbora na Jesenicah. V zelo kratkem času mu je uspelo pripraviti 25-članski pevski ženski zbor za nastop na mednarodnem festivalu Corale Gori-

ziana Seghizzi v Italiji. Na tem mednarodnem pevskem festivalu je zbor pod njegovim vodstvom sodeloval trikrat, pri čemer je zbor dosegel zelo lepe ocene.

V sedmih letih, ko zbor deluje pod njegovim vodstvom, je zbor dosegel nekaj zelo lepih uspehov, tako na omenjenem mednarodnem festivalu v Gorici leta 1971 in 1973 ter na republiškem tekmovanju pevskih zborov leta 1974, ko se je zbor v izredni konkurenci uvrstil na odlično sedmo mesto in prejel srebrno plaketo.

Milko Škoberne je s prevzemom ženskega pevskega zbora zelo poživil zborovodsko dejavnost na Jesenicah, saj je bil v prvi fazi ustanavljanja zbora tudi zelo prizadeven organizator zbora in mobilizator pevcev.

Za stoletnico jeseniške železarne je uglasbil Železarsko pesem po besedilu jeseniškega pesnika in pisatelja

GREGORČIČEVE PLAKETE BODO PREJELI

Najbolj zaslužnim športnim organizacijam in posameznikom bodo na slavnostni seji vseh treh zborov občinske skupščine jutri, 1. avgusta podelili pet Gregorčičevih plaket. Le-te bodo prejeli:

ŠAHOVSKO DRUŠTVO JESENICE ZA RAZVOJ MNOŽIČNOSTI NA PODROČJU TELESNE KULTURE

Jeseniško šahovsko društvo letos praznuje 30-letnico svojega delovanja, čeprav njegov začetek sega že v obdobje med obema vojnama, ko so šahisti še delovali pod okriljem delavske prosvetne društva Svoboda Jesenice. Društvo je v šestdesetih letih preraslo v enega najmočnejših šahovskih kolektivov v Sloveniji in Jugoslaviji.

V okviru društva so se razen krajšega premora, vrstili redni mesečni hitropotezni turnirji, pokalni turnirji, prvenstvena srečanja, mednarodni festivali, spominska srečanja na narodnega heroja Joža Gregorčiča, dvoboji in gostovanja po tujini. Šahisti društva so kot posamezniki in kot ekipa zabeležili na srečanjih doma in v zamejstvu izredno lepe uspehe, med katerimi je nedvomno najboljši – šesto mesto na moštvenem šampionatu Jugoslavije leta 1968.

V zadnjem obdobju se je članstvo društva izredno povečalo, največ pozornosti pa posvečajo vzgoji najmlajših in v ta namen so organizirali šahovsko šolo ter s strokovnim vodstvom pomagali šolskim šahovskim krožkom. S številnimi srečanji in udeležbami na republiških in zveznih turnirjih je društvo omogočalo rast vsem šahistom. V zadnjih letih je veliko novih članov doseglo višje kategorije in se tako kvalitativno nivo društva iz leta v leto dviga.

V zadnjih dveh letih društvo vključuje 200 članov in kar z dvema ekipama sodeluje v republiških šahovskih ligah. Društvo je tudi organizator številnih priložnostnih turnirjev in srečanj med delovnimi kolektivi, organizacijami, invalidi, šolsko mladino in podobno.

EDIJU CENČKU ZA DOLGOLETNO USPEŠNO DELO NA PODROČJU TELESNE KULTURE

Na športnem področju kot funkcionar Edi Cenček deluje že od leta 1948. Začel je v strelski družini na Javorniku in nadaljeval v kegljaškem športu na ledu, kjer je še danes med najbolj aktivnimi. Je skoraj petnajst let je aktiven v kegljaškem klubu na ledu pri SD Jesenice, najprej kot tajnik, zadnjih devet let pa kot predsednik. Je tudi predsednik zveze za kegljanje na ledu Slovenije in član upravnega odbora SD Jesenice. Aktivno deluje v gradbenem odboru za izgradnjo športne hale, v zboru za športno rekreacijo, v mednarodni zvezi za kegljanje na ledu IFE in na številnih drugih izvenšportnih področjih. Izredne zaslugе ima pri tem, da se je kegljanje na ledu pri nas tako kvalitativno razvijalo in da dobiva tudi vedno večjo širino.

JOŽE JELOVČAN ZA DOLGOLETNO USPEŠNO DELO NA PODROČJU TELESNE KULTURE

Jože Jelovčan se aktivno ukvarja z različnimi športnimi panogami že od poklicnega šolanja dalje. Že 21 let pa neprekinjeno deluje v sankaskem klubu pri SD Jesenice, najprej kot tehnični vodja, kasneje kot tajnik in zadnja leta kot predsednik. Klub je v teh letih dosegel viden razvoj in množičnost. Nagradenec pa se je izkazal tudi kot sposoben organizator večjih, masovnih in kvalitetnih sankaskih prireditev.

lja Miha Klinarja. Pa tudi sicer je znan kot skladatelj in glasbeni pedagog.

Njegova zasluga je, da je ženski pevski zbor Jesenice dosegel izredno kvaliteto v slovenskem merilu in da ima velike možnosti za nadaljnji kvaliteten razvoj.

JANKO VEBER ZA TRIDESETLETNO PRIZADEVNO DELO NA KULTURNEM PODROČJU.

Janko Veber s Hrušice je aktiven član DPD Svoboda Hrušica od njegovega obstoja, to je od leta 1945. Čeprav je bil aktiven na vseh področjih delovanja društva, pa se je še posebno udeleževal kot igralec in režiser v dramski sekciji. V delo društva je vložil mnogo truda in svojega prostega časa. Z njegovo pomočjo ali v njegovi režiji je bilo uprizorjenih mnogo odrskih del in recitalov.

Že petnajst let je tudi stalni član upravnega odbora DPD Svoboda Hrušica, poleg tega pa se udeležuje tudi v društvu prijateljev mladine, SZDL in v drugih krajevnih organizacijah.

Poleg navedenih aktivnosti je bil dve leti sekretar športnega društva Jesenice, to dolžnost pa opravlja tudi v sedanji mandatni dobi. Sedemnajst let že deluje tudi v sekretariatu sankaske zveze Slovenije, je pa tudi član mednarodne sankaske organizacije za sankanje na naravnih progah. Ima mnogo zaslug za razvoj jeseniškega sankaskega športa, s katerim je povezan že več kot dvajset let.

JUDITA NOVAK ZA TEKMOVALNE DOSEŽKE NA PODROČJU TELESNE KULTURE

Nagrajenka Judita Novak je že kot dvanajstletnica postala članica namiznoteniškega kluba Jesenice. Po dveh letih je postala pionirska prvakinja Slovenije v dvojicah, leta 1965 pa mladinska prvakinja SR Slovenije posamezno in v prvakinja Gorenjske pri članicah. Večkrat je nastopala v reprezentanci SR Slovenije in bila zmagovalka na različnih republiških turnirjih. Da je ekipa mladink Jesenic leta 1965 osvojila prvenstvo SRS, ekipa članic pa trikrat pokal SRS je predvsem njena zasluga. Leta 1967 je osvojila tudi prvo mesto na mednarodnem turnirju v Avstriji.

Leta 1969 je osvojila dvojni naslov prvakinja SRS in sicer pri članicah posamezno in v dvojicah. Isto leto je bila ponovno prva na mednarodnem turnirju v Avstriji. Na državnem prvenstvu je osvojila četrto mesto in bila imenovana v državno reprezentanco. Poleg naštetih največjih uspehov je dosegla še vrsto drugih, nič manj pomembnih tako v republiki kot v zveznem merilu.

Kot športnica je bila vseskozi pravi lik športnika, tiha, skromna, marljiva in skrajno borbena.

FRANC PEČAR ZA DOLGOLETNO USPEŠNO DELO NA PODROČJU TELESNE KULTURE

Franc Pečar je že pred vojno zelo mlad deloval v smučarskem športu, predvsem v alpskih disciplinah in skokih. Višek svoje tekmovalne aktivnosti pa je dosegel v letih 1945 in 1954 ko je nastopal domala na vseh občinskih, republiških in državnih tekmovanjih. Res da ni dosegal posebno vidnih rezultatov, vendar pa si je na teh tekmovanjih pridobil bogate organizacijske izkušnje. Le-te s pridom uporablja, saj že od leta 1960 dalje sodeluje pri naši največji mednarodni prireditvi v alpskih smučarskih disciplinah »pokal Vitranca« kot vodja priprav tekmovalnih prog. Prav njegova zasluga je, da ta prireditev vsako leto dobi največje mednarodno priznanje prav za tehnično pripravo prog.

Ko je zaključil z aktivnim smučanjem, se je leta 1954 priključil k novo ustanovljenemu klubu kegljačev na asfaltu in postal tehnični vodja, kar z vso odgovornostjo opravlja še danes. Njegova zasluga je, da je klub dosegal izredno lepe uspehe, zlasti pa, da se klub odlikuje po vzorni disciplini. Ker je tudi sam aktiven tekmovalec, je v maršičem vzor tudi ostalim. Tako je leta 1962 dosegel na državnem prvenstvu peto mesto, leta 1963 in 1965 pa je bil na istem tekmovanju osmi. Bil je tudi član slovenske kegljaške reprezentance v dvoboju z Romunijo in Madžarsko. Deluje tudi v odboru gorenjske podzveze za kegljanje na asfaltu, je pa tudi izprašan mednarodni sodnik.

NOVA POTA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V JESENŠKI OBČINI

PRVE CELODNEVNE ŠOLE SO POKAZALE SPODBUDNE REZULTATE

PET CELODNEVNIH OSNOVNIH ŠOL DELUJE V SLOVENIJI SELE DOBREGA POL LETA. KLJUB NEDODELANI METODOLOGIJI PA SO NAŠI UČITELJI POKAZALI, DA SO SPOSOBNI SPREMINJATI TRADICIJO. STARŠI SO ŽE PO KRATKEM ČASU SPOZNALI, DA JE TA NOVOST NAMENJENA NJIM IN NJIHOVIM OTROKOM. UČENCI SO ZADOVOLJNI, TUDI TISTI, KI SE DOSLEJ NIKAKOR NISO MOGLI UVELJAVITI.

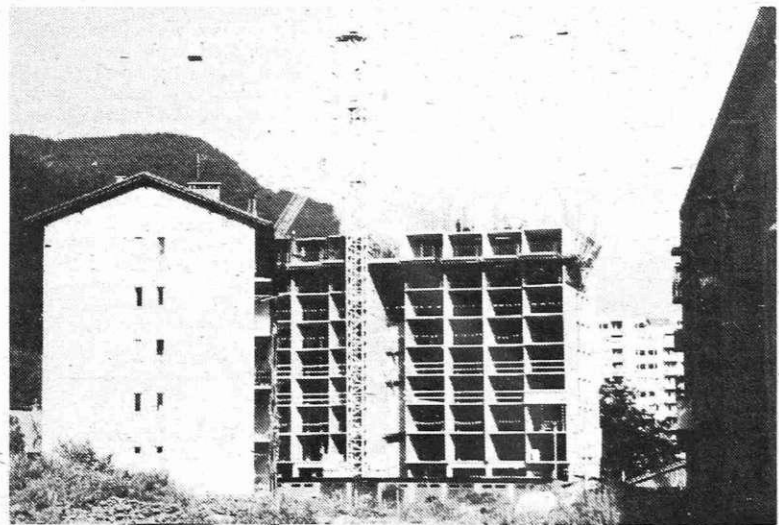
ODNOS MED UČITELJEM IN UČENCEM SE JE BISTVENO SPREMINIL

Če za našo tradicionalno šolo pravimo, da ima majhno moč pri vzgoji mladih, potem moramo za celodnevno osnovno šolo ugotoviti, da ravno vzgojna moč nove oblike daje upanje, da bomo končno v naši šoli dosegli take odnose, ki bodo zadovoljevali učitelja in predvsem učence. Kakšen je odnos med učencem in učiteljem v poldnevni šoli dobro vemo. Učitelj dosega svojo avtoriteto v skrajnem primeru s kaznovanjem, ocenjevanjem, prisiljevanjem. Ker v celodnevni osnovni šoli učitelj in učenec živita skupaj in tudi skupaj delata, se ta odnos hitro spreminja. Učitelj je prisoten pri poučevanju, učenju, svobodnih aktivnostih. Ker tako razdeljen čas in ustrezno organizirano učenje ter prosti čas mora prinesiti uspehe, sta učenec in učitelj zadovoljna. Konflikti med njima so nepotrebni, učitelj postane v prostem času učenčev prijatelj, vzgaja z vzgledom in svojo strokovnostjo, ne pa več z lažno avtoriteto moči. Take učitelje pa učenci cenijo, jim zaupajo in tudi pomagajo. Prvi rezultati celodnevne osnovne šole so potrdili pričakovanja, da bodo odnosi bolj sproščeni in prijateljski. Vsi, učenci in učitelji izjavljajo, da so se njihovi odnosi spremenili, skratka postali so bolj naravni, človeški, takšni kot smo jih vajeni v družinskem krogu.

KAJ PA ODNOSI MED STARŠI IN UČITELJI?

Največkrat je sedaj v naši klasični šoli prišlo do konfliktov med starši in učitelji zaradi neuspevanja učencev v šoli. Starši so neuspehe v veliki meri pripisovali učiteljem. Češ, našega ne mara, vpraša ga vedno tako, da ne zna, skratka dela mu krivico.

Učitelji pa so v veliki vni in pod neprestanimi pritiski, da morajo izboljšati uspehe, prenašali te pritiske na starše, starši na učence in vrteli smo se v začaranem krogu. Učitelji so staršem neprestano vbijali v zavest: »Premalo se uči, nima delovnih navad, ne prinaša nalog v šolo, len je, primite ga trdo, sicer bo razred ponavljal!«

Gradnja 84 stanovanjske stolpnice nasproti vzgojno varstvene ustanove na Plavžu dobro napreduje. Delavci SGP Sava so doslej zgradili že osem nadstropij, manjkajo še štiri. Predvidevajo, da bo stolpnica useljena ob koncu zime.

Pri KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana zelo uspešno deluje folklorna skupina, ki jo vodi Francka Mrak, s harmoniko pa skupino spremlja Peter Peternel.

IZVRŠNI ODBOR SKUPNE KOMISIJE
PODPISNIC SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA
O ŠTIPENDIRANJU UČENCEV IN ŠTUDENTOV
V OBČINI JESENICE

RAZPIS ZA ŠOLSKO LETO 1975/76

Do štipendije iz združenih sredstev so upravičeni učenci in študenti

- s stalnim bivališčem v občini Jesenice
- če dohodek na družinskega člana ne presega 2-kratne višine življenjskih stroškov kot jih določa družbeni dogovor SR Slovenije;

za učenke, ki se šolajo zunaj kraja stalnega bivališča, 3.100 ND;

za učenke, ki se vozijo v šolo do 20 km, 2.500 ND;

za učenke, ki se šolajo v kraju bivanja, 2.200 ND;

za študente 3.300 ND

- če zanje ni na razpolago kadrovske štipendije.

Prednost pri podeljevanju štipendij iz združenih sredstev imajo učenci in študenti, ki izbirajo deficit. smeri šolanja v jesniški občini.

Učenci in študenti, ki prvič prosijo štipendijo iz združenih sredstev, naj predložijo naslednje dokumente:

- overjen prepis ali fotokopijo dokazil o učenem uspehu (zadnje spričevalo, spričevalo o zaključnem izpitu, potrdilo o opravljenih izpitih)

- prošnja za štipendijo na obrazcu DZS 1,65 (dobi se v knji-garni)

- na obrazcu »prošnja za štipendijo« je treba izkazati do-hodke staršev za leto 1974 (če so starši upokojeni zadnji mesečni odrezek pokojnine)

- potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov

- potrdilo o višini otroškega dodatka

- potrdilo o vpisu v šolo

- izjava kandidata, da ne prejema druge štipendije oziroma, da nima obveznosti do prejšnjega štipenditorja

- matere samohranilke tudi mnenje skrbstvenega organa.

Učenci in študenti, ki so že prejeli štipendijo iz združenih sredstev in so končali šolanje na srednjih šolah pa želijo nadalje-vati šolanje, morajo ponovno vložiti zahtevek na obrazcu 1,65 z vsemi zgoraj navedenimi prilogi. Štipendisti ostalih letnikov srednjih, višjih in visokih šol predložijo le prepis zadnjega šol-skega spričevala oziroma potrdila o opravljenih izpitih ter potrdi-lo o šolanju oziroma frekventacijsko potrdilo.

Prošnje z vsemi zahtevanimi prilogi oddajo prosilci oseb-no v uradnih dnevih ob ponedeljkih od 7. do 13. ure in v sredo od 7. do 15. ure na Izpostavi Komunalnega zavoda za zaposlovanje na Jesenicah, ulica M. Tita 73.

Rok prijave poteče za učenke, ki se bodo šolali na srednjih šolah, 30/9-1975, za študente višjih in visokošolskih zavodov pa 31/10-75.

IZVRŠNI ODBOR SKUPNE
KOMISIJE PODPISNIC

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru VEN se
najlepše zahvaljujem za brezplačno
letovanje v Crikvenici.

Anton Šmid

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru žičarne se
zahvaljujem za dobrodošlo denarno
pomoč v času bolovanja.

Peter Kejžar

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, sestre,
babice in prababice

ELIZABETE TORKAR
roj. BERNARD

se iskreno zahvaljujem vsem soro-dnikom, znancom, darovalcem cve-tja in vsem, ki so jo spremenili na njeni zadnji poti. Lepa hvala tudi pevcem za poslovilne pesmi.

ŽALUJOČI: sinova Joža in
Pavli z ženama, hčerka Zalka,
Mija in Milica z družinami,
brat Filip in sestra Cilka
ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dobrega
moža, brata

LOVRA BIZJAKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam osebno ali pismeno izrekli soža-lje, ga spremenili na njegovi poslednji poti in zasuli njegov grob s prelepim cvetjem. Posebno zahvalo smo dolžni izreči gasilcem, ki so se v tako ve-likem številu udeležili njegovega po-greba. Lepo se zahvaljujem tov. Mertlju in Kejžarju za govor ob od-prtem grobu. Lepa hvala tudi godbi iz Hrušice in pevcem z Jesenic za žalostinke.

Vsem in vsakemu posebej še
enkrat za vse iskrena hvala.

ŽALUJOČI: Bizjakovi - Pa-
jerjevi

VSEM OBISKOVALCEM PARKA TALCEV NA KOROŠKI BELI

V lanskem in letošnjem letu so na opuščnem pokopališču na Koroški Beli uredili park talcev in padlih borcev.

Žal nekateri obiskovalci, med njimi tudi mladina uporabljajo lepo urejene zelenice za različne športne igre, kar pa ne sodi v urejen park talcev, še posebej ne, če nas spominja na žrtve naci-stičnega nasilja.

Krajevna skupnost in odbor za izgradnjo parka talcev in padlih borcev zato opozarjata vse krajanje in še posebej mlade, da ob zadrževanju v parku talcev ne poškodujejo urejenih zelenic in nasadov, saj so bila za ureditev poleg truda in prizadevanj po-trebna tudi precejšnja denarna sredstva.

KRAJEVNA SKUPNOST IN
ODBOR ZA IZGRADNJO
PARKA TALCEV JAVORNIK-
KOROŠKA BELA

NAGRADNA KRIŽANKA

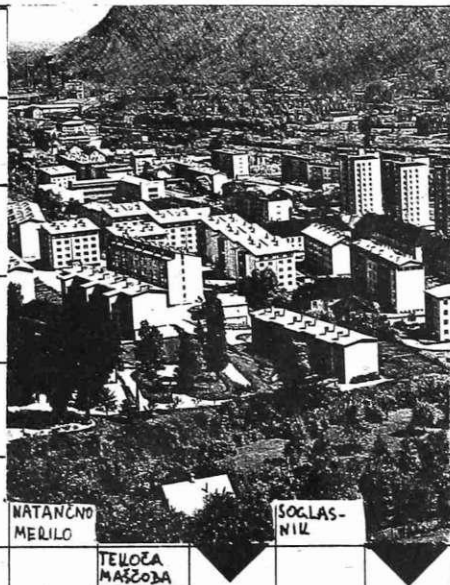
Današnja križanka je nagradna. Za reševalce s pravnimi rešitvami razpisujemo naslednje nagrade:

ena nagrada 100 din, dve nagradi 70 din, tri nagrade 50 din in štiri nagrade po 30 din.

Vsak lahko sodeluje pri žrebanju le z eno rešitvijo, ki naj jo pošlje v kuverti, na katero poleg naslova Uredništvo Železjarja, napiše še nagradna križanka.

Rešitve vpišite v izrezan lik križanke s tiskanimi črkami in čitljivo ter nam jih pošljite do vključno 12. avgusta 1975, do 12. ure.

Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.

KONGLO-MERAT	VRSTA IGRE NA SREČO	TURŠKI VELIKAS	NE LETOŠNJA OD LANI	ALFRED NOBEL	PRISLOV KRAJA	MRTVIČNI VRČ	LETOVIŠČE PRI OPATIJU	SOGLAS-NIK	DIVJI PDAŠIČ	IZOB-RAZBA	KONJSKI TEL	BOGINJA JEZE	SKODELA ZA MLEKO	OTILJA
KAPNIK									NAPOTEK					
KLICA, KAL								DOLINA POD PONCAMI	PODROČJE ADARSKEGA KNEZA					
ZDRAVIL-NA RASTLINA				GOZDNI POSEK SAMOG-LASNIKA					MORSKI ZOPADJI					
IVAN BRATKO		NAŠA REKA	ŠIRJAVA				AVT.OZN. AVSTRIJE	IME ČRKE	ETBIN KRISTAN STISNENA BLAN		DEL BLEDA	RIMSKA 5	AVT.OZN. NORVEŠKE	JESENSKI GOZDNI SADEŽ
VRSTA SPOLA					BREZ BESED									
TUJE MOŠKO IME				OGNJIŠČE	POLJSKI KONTENIL				TEM. ZNAK ZA NATUJ			KEM.ZNAK ZA KOBALT	POLMER	
DEJALNI ZAJMEK			OCET	LASULJA			GEOMETR. LUK	SEVANJE	POJEM V SLOVNICI	ZNAČILNA PRIMOBSKA POKRATINA				
KADEL-NIK	FILMSKI SNEMA-LEC	OKRASNA PTICA	SDD			KEM.ZNAK ZA ŽIVLO	UMAZA-NIJA	BOTER				ITALIJAN. KAMION	SOGLAS.	KEM.ZNAK ZA RADIJ
VTIS, ZAZNAVA					MATJNE SEKIRE	ODREZEK			AVT.OZN. BIHAČA	SAMOG. IN SOGL.	TALISOVA ORANZADA	RUSKA REKA		
BOJNI STRUP					NAŠ BOKSAR				VEJVALEC MAMIL	VRSTA KITA				
TANEK KOS KRUHA							1	RIMSKA 1000	Š. IME	AVT.OZN. PORTUGAL.		AVT.OZN. BELGIJE	PESNIŠKA OBLIKA	KEM.ZNAK ZA JOD
DRŽAVA NA VZHODU				NEDELA-VEN	MEDVED			RIMSKA 50	ANTON CULKAR	BEDNA RASNOVA	ENAKA SOGLASN.	MOČ	AVT.OZN. SOMBORA	NADA VIDIC
KEM. ZNAK ZA GALIJ		RABSTRE-LIVO	ČEŠKA PRITRDLIN.					NAPADAL-MOST	LOG					
GRŠKA ČRKA			PRAY TAK	ANA MOFFO				GNUS	EVENTUAL			ILNIK	KADAR	
REDKO MOŠKO IME					AVTOM. OZN. ŠVEDSKE	TUJE Š. IME	AVT.OZN. TAJSKE		NAGIB	AVT.OZN. SPANIJE			NE DVE, SAMO...	SOGLASNIK
LJUBLJAN-SKA ZNAČE-NITOST									REKA V DRŽAVI ČILE			SOCIALNI POLOŽAJ		

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

2. in 3. avgusta italij. franc. barvni film VELIKI REVOLVERAŠI, v režiji Duccio Tessari, v gl. vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

4. in 5. avgusta amer. barvni film DAN DELFINOV, v režiji Mike Nichols, v gl. vlogi George C. Scott, ob 17. in 19. uri.

6. avgusta franc. barvni film ZLOČIN TUJCEV, v režiji Jean Pierre Desagnat, v gl. vlogi Michel Con-stantin, ob 17. in 19. uri

7. avgusta zaprto!

8. avgusta angl. barvni film GU-STAV MAHLER, v režiji Ken Russel, v gl. vlogi Robert Powell, ob 17. in 19. uri.

9. in 10. avgusta franc. barvni film POLICAJ, v režiji Jean Pierre Mel-ville, v gl. vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

2. in 3. avgusta amer. barvni film DAN DELFINOV, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. avgusta italij. franc. barvni film VELIKI REVOLVERAŠI, ob 18. in 20. uri.

6. avgusta zaprto!

7. avgusta špan. barvni film MOJA DRAGA GOSPODIČNA, ob 18. in 20. uri.

8. avgusta franc. barvni film ZLOČIN TUJCEV, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. avgusta švedski barvni film KRIKI IN ŠEPETANJA, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

2. avgusta amer. CS barvni film BIVSI PRIJATELJ KID.

3. avgusta jap. barvni film BITKA ZA PORT ARTHUR.

9. avgusta amer. barvni film DAN DELFINOV.

Kino Kranjska Gora

2. avgusta jap. barvni film BITKA ZA PORT ARTHUR.

3. avgusta špan. barvni film MOJA DRAGA GOSPODIČNA.

6. avgusta amer. barvni film DAN DELFINOV.

9. avgusta italijansko-franc. barvni film VELIKI REVOLVERAŠI.

20 LETNICA BALINARSKEGA KLUBA JESENICE

Balinarski klub Jesenice je bil ustanovljen leta 1955 pod imenom Balinarski klub Plavž. Jeseni leta 1954 je krajevna organizacija terena Plavž organizirala prvo javno tekmovanje v balinanju na balinišču za blokom št. 1. pod cesto, ki vodi v dom dr. Berglja, ki ni ustrezal tekmovalnim pogojem. Tekmovali so posamezniki, prijavljenih je bilo 12 ali 14 tekmovalcev. Tekmovali smo z lesenimi krogli, vodja tekmovalja pa je bil Jože Dugar. Tekmovanja se tako dobro spominjam zato, ker sva se za prvo mesto borila z Antonom Klemencem, vendar ga ni-

da naj bi igrišča uredili za samskim domom, drugi ob potoku Jesenici, na Klinarjevem vrtu in tretji, ki je bil tudi osvojen, sedanji prostor v Bazi. Ker je v Bazi poleg hiše, v kateri je takrat stanoval Jože Čej, že stalno balinišče gostilniškega tipa, smo se tudi mi odločili za izgradnjo tekmovalnega.

Jože Dugar je dobil pri načelniku za gospodarstvo MLO Jesenice Matvežu Kolarju dovoljenje, da nam dajejo v uporabo zemljišče za izgradnjo balinišča ob potoku Jesenici od železniškega mostu po robu od Čejeve hiše do ceste in mostu čez Je-

podlago in izdelati novo. Najprej smo tlakovali prvo stezo in šele spomladi 1964 tudi drugo. Zaradi velikega števila članov že 86 — smo v letu 1965 izdelali še sedanjo tretjo stezo za balinanje in četrto za trening zbičajev. V letu 1966 smo tudi to stezo začeli urejevati za balinanje.

Od leta 1955 pa do leta 1961 je klub tekmoval v glavnem z ekipami Jesenic, Javornik, Bl. Dobrava, Jesenice Gradis in ekipo Žirovnice. Na pobudo predsednika Dugarja je bilo 1. julija odigrano prvo srečanje na Jesenicah z ekipo Bežigrada iz Ljubljane, ki je imela igrišča pri gostilni Kačič. Na tem srečanju so zastopali BK Jesenice: Dugar, Vindišar, Pančur in Pulec. Povratno srečanje je bilo na dveh baliniščih gostišča Kačič, dne 8. 7. 1962. BK so zastopali: Pulec, Vindišar, Šmid in Pančur. Obe srečanja smo izgubili, zaradi pomanjkanja izkušenj, še ne poznavanja balinarskih pravil in taktike sodobnega balinanja. To je bil prvi stik jeseniških balinarjev izven območja jeseniške občine.

To leto je bilo prvič izvedeno medobratno prvenstvo železarne Jesenice. Sodelovalo je deset ekip iz desetih obratov. Prvo mesto je osvojila ekipa predelovalnih obratov, ki so jo sestavljali: Pulec, Krek, Mur in Grabnar. Ravno na prvenstvu Železarne, katero je bilo poslej na sporedu vsako leto, pa so pričeli prihajati v klub novi, mlajši igralci, kateri so se vneli za balinanje ravno na teh obratnih prvenstvih.

Prvo srečanje z Novo Gorico in Anihom je bilo 30. 9. 1962 na Jesenicah. Povratno srečanje pa v Novi Gorici spomladi 1963, na katerem so sodelovali balinarji iz Ronchia — Italija, s katerim smo prav tam začeli navezovati stike in se domenili, da jih povabimo na prvi mednarodni turnir za občinski praznik Jesenic 1. avgusta 1963. leta.

Gorenjsko prvenstvo je bilo prvič odigrano leta 1964; sodelovale so ekipe Jesenic, Radovljice, Borca iz Kranja in Trate Škofja Loka.

Prvič smo sodelovali na slovenskem prvenstvu leta 1966 na Viču v Ljubljani; nastopilo je 16 ekip. Jesenice so zastopali Vudrič, Pulec, Delač, Vidmajer in vodja potovanja Alfonz Dornik. Dosegli smo sedmo mesto in se prvič uvrstili na državno prvenstvo, ki je bilo v Zagrebu. Ekipa v isti postavi je obe igri izgubila.

Zdi se mi, da je bilo jeseni leta 1957, ko smo prepeljali razstavljeno barako iz skladišča SGP Sava s konjsko vprego v Bazo in začeli z montažo. Ta baraka je bila včasih na jeseniški železniški postaji kot okrepčevalnica.

Ker je začela počasi razpadati, smo na sejah odbora kot na občnem zboru začeli razmišljati o gradnji zidanih klubskih prostorov. Ker sredstev nismo imeli in ker nismo pričakovali, da bi nam jih kdo dal smo se odločili, da bomo poskusili z udarniškim delom. Jeseni, leta 1966 smo začeli podirati zidano barako Podmežakljo, last Železarne. Tam smo nabrali nekaj opeke, lesa, pločevine, vrat, oken in še druge stvari. Tako smo v letu 1968 začeli graditi prvo fazo — to je zadnji prostor s kletjo in straniščem. Ko je tov. Potočki prevzel bife, nam je dal moralno in materialno pomoč, ko sta s Čelikom in ostalimi v Gradisovi ekipi, prikazala nujnost izgradnje prostorov in je le-to omogočilo nabavo materiala. Tako smo v letu 1970 začeli z izgradnjo druge faze prostorov, v katerih je sedaj bife in drvarnica. V letu 1971 smo začeli s tretjo fazo izgradnje prostorov in strehe ter nato vsako leto nadaljevali z notranjimi deli vse do letošnjega leta, ko smo vgradili še leseni pod. Tako je bilo v teh 20 letih narejenih preko 20 tisoč prostovoljnih udarniških ur, za to kar imamo danes v Bazi.

Danes je Baza pomemben športno-rekreacijski center, katerega vsak dan obišče mnogo starejših in mlajših občanov, ki se želijo razvedriti v tem vse bolj priljubljenem športnem balinanju.

V tem 20-letnem obdobju so vodili klub naslednji predsedniki:

- od leta 1955 do leta 1962 — Jože Dugar;
- od leta 1962 do leta 1967 — Stanko Pulec;
- leta 1968 — Silvo Kapus;
- od leta 1969 do leta 1970 — Franc Rozman;
- od leta 1971 do leta 1974 — Alfonz Dornik;
- od leta 1975 do 1976 (mandatno obdobje) Stanko Pulec.

Napisano po pripovedovanju in dokumentaciji prvega člana nadzornega odbora BK Plavž in sedanjega predsednika BK Jesenice, človeka, ki se že 20 let aktivno ukvarja z balinanjem na Jesenicah, tovariša Staneta Pulca.

ŠPORTNI USPEHI BK JESENICE

Športni uspehi BK Jesenice so se pričeli leta 1966, ko smo prvič osvojili naslov gorenjskega ekipnega

prvaka in se s tem uvrstili na slovensko prvenstvo, na katerem smo se uvrstili na sedmo mesto. Na državnem prvenstvu smo izpadli v predtekmovalju.

LETO 1967

- dvojka — gorenjski prvaki
- dvojka — na slovenskem prvenstvu izpadli;
- enojka — gorenjski prvaki;
- enojka — slovensko prvenstvo 6. mesto;
- enojka — državno prvenstvo 9. mesto;

LETO 1968

- ekipno — gorenjski prvaki;
- ekipno — na slovenskem prvenstvu izpadli;
- dvojka — gorenjski prvaki;
- dvojka — na slovenskem prvenstvu 2. mesto;
- dvojka — na državnem prvenstvu 6. mesto.

V tem letu smo imeli največ uspeha na obveznih tekmovanjih, kakor na turnirjih, saj smo dosegli osemkrat prvo mesto, šestkrat drugo mesto in štirikrat tretje mesto.

LETO 1969

- dvojke — gorenjsko prvenstvo 2. mesto;
- dvojke — slovensko prvenstvo 6. mesto;
- dvojke — na državnem prvenstvu izpadli.

Ekipno smo na mednarodnem turnirju osvojili prvo mesto prvič in tretje mesto drugič. Skupno smo osvojili trikrat prvo mesto, štirikrat drugo in dvakrat tretje mesto.

LETO 1970

- ekipno — gorenjsko prvenstvo 2. mesto;
- ekipno — na slovenskem prvenstvu smo izpadli;
- dvojke — gorenjsko prvenstvo 2. mesto;
- dvojke — slovensko prvenstvo 4. mesto;
- dvojke — državno prvenstvo 9. mesto;
- enojke — gorenjsko prvenstvo 1. in 2. mesto;
- enojke — slovensko prvenstvo 2. in 7. mesto;
- enojke — državno prvenstvo 9. in 10. mesto.

PRED IZIDOM KNJIGE — 60 LET NOGOMETA POD MEŽAKLJO

V založbi športnega društva Jesenice bo v avgustu izšla zajedna knjiga pod naslovom 60 LET NOGOMETA POD MEŽAKLJO, za katero je besedilo dal čas skrbno pripravjal in zbiral avtor knjige Viktor Brun.

Avtor knjige posveča petindvajsetim nogometašem in nogometnim delavcem, padlim v narodnoosvobodilnem boju ali kot žrtve fašističnega terorja. Sprejeto besedo je napisal profesor Bratko Škrli, ki svoj uvod zaključuje: »... Material, ki je zbran in v kronološkem zapisu obdelan, je zahteval od avtorja nemalo naporov, iskanja, preverjanja, potrpežljivega primerjanja in še mnogo tega, kar resnično lahko stori le človek, ki z ljubeznijo, pa celo s čustvenim odnosom do stvari, opravlja neko delo. Morda iz kakršnih koli razlogov tu še ni zbrano vse, kar se je v letih 1912 do 1972 dogajalo v nogometnem športu na Jesenicah, kljub vsemu pa lahko ta uvodni zapis sklenemo z ugotovitvijo, da je poglavito delo imenitno opravljeno.«

Avtor je knjigo razdelil v osem poglavij. V prvem obravnava romantično obdobje nogometa do leta 1914, v drugem obdobju med obema vojnama 1918—1941 in v tretjem nogomet med drugo svetovno vojno. V četrtem poglavju avtor predstavi vse padle nogometaše in nogometne delavce v NOV ali kot žrtve fašističnega nasilja s krajšimi teksti in fotografijami. Drugo povojno obdobje do jubileja obravnava v petem poglavju, v šestem poglavju govori o nogometnih delavcih v povojnem obdobju, o priznanjih in prireditvah ob jubileju, v naslednje sedmo poglavje je zajel misli znanih nogometnih delavcev o prihodnosti nogometa na Jesenicah in osmo poglavje je avtor posvetil spominu umrlih nogometašem in nogometnim delavcem po drugi svetovni vojni. Knjiga je ilustrirana s preko 80 slikami od prvih začetkov nogometa na našem območju do danes.

Nedvomno bo knjiga, ki zajema 160 strani lep prispevek k zgodovini razvoja delavskega športa na Jesenicah in ob 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom dostojna oddolžitev padlim nogometašem in športnim delavcem.

BALINARSKI KLUB JESENICE

PRIREJA V NEDELJO, 3. avgusta s pričetkom ob 8. uri zjutraj na baliniščih v BAZI pod pokroviteljstvom OBČINSKE SKUPŠČINE JESENICE

13. TRADICIONALNI MEDNARODNI TURNIR

Na turnirju bo sodelovalo 12 ekip iz Slovenije: Ljubljana — Polje, Metalna — Maribor, Litostroj — Ljubljana, Železničar — Postojna, Radovljica, Gradis Jesenice in dve ekipi BK Jesenice ter iz Italije: Ronchi, Bueris, Predil, Orzano.

STRELSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA

Občinski odbor zveze rezervnih vojaških starešin organizira v počastitev 1. avgusta — praznika

Skupno osemkrat prvo mesto, sedemkrat drugo in šestkrat tretje mesto.

LETO 1971 skupno sedemkrat prvo mesto, šestkrat drugo in štirikrat tretje mesto.

LETO 1972 — skupno petkrat prvo mesto, dvakrat drugo in šestkrat tretje mesto.

LETO 1973 — skupno šestkrat prvo mesto, dvakrat drugo, šestkrat tretje mesto.

Mladinci so na slovenskem prvenstvu osvojili prvo mesto, na državnem tretje in četrto — Uran in Domevšček.

Ronchi četrto mesto, sodelovalo je 52 dvojic iz vse Italije.

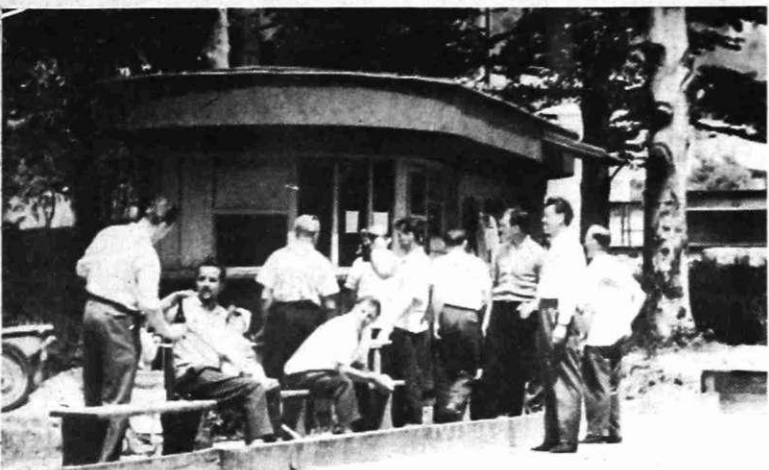
LETO 1974 — skupno šestkrat prvo mesto, trikrat drugo in enkrat tretje mesto.

- ekipno — gorenjski prvaki;
- ekipno — slovensko prvenstvo drugo mesto;
- ekipno — državno prvenstvo na Jesenicah sedmo mesto;
- dvojke — gorenjsko prvenstvo drugo mesto;
- dvojke — slovensko prvenstvo izpadli;
- mladinci — slovensko prvenstvo prvo in peto mesto (Berce in Uran)
- državno prvenstvo prvo in peto mesto (Uran in Berce).

Bodoči razvoj BK Jesenice:

1. dokončati klubske prostore;
2. rekonstruirati tretjo in četrto stezo z betonskim vncem in varovalno mrežo;
3. pokritje druge steze. Brez tega si ne moremo zamišljati napredka kluba, pri današnjih vremenskih razmerah. Brez pokritih igrišč klub ne more načrtovati planiranih treningov in prireditelj raznih tekmovanj. Klubu bi pri izvedbi tega načrta morale nuditi vsi pomoč športne organizacije, kakor samoupravni organi v organizacijah združenega dela.
4. v klub vključiti čimveč mladih talentiranih igralcev, kajti le s tem bomo na športnem polju dosegali takšne in še večje uspehe, kot smo jih do sedaj.

Za tehnični odbor pri BK Jesenice
Ciril Krivic

Balinišče v Bazi na Plavžu v začetni fazi razvoja

sem uspel premagati. Zmagovalec je dobil pokal. Tekmovanje je vzbudilo veliko zanimanje za balinanje, zato smo se poleti 1955 na iniciativo tov. Dugarja neke nedelje zbrali v krajevni pisarni terena Plavž in se domenili, da ustanovimo Balinarski klub Plavž. Za predsednika iniciativnega odbora je bil izvoljen Jože Dugar. Včlanilo se je okoli 30 pristašev balinanja in zaradi tako velikega števila članov je bil sklican občni zbor, dne 29. 1. 1956 v kino dvorani na Plavžu, na katerem smo izvolili enajstčlanski odbor, ki so ga sestavljali:

1. Jože Dugar — predsednik,
2. Joža Podlipnik — tajnik,
3. Zdravko Kalan — blagajnik,
4. Mede — tehnični vodja,
5. Boris Puh — namestnik,
6. Franc Šmid — gospodar,
7. Franc Andrejčič — namestnik,
8. Alojz Brejc — namestnik,
9. Vinko Kunšič — nadzorni odbor,
10. Stanko Pulec — nadzorni odbor in
11. Stane Hrovat — nadzorni odbor.

Kmalu po občnem zboru je dal predsednik Dugar iniciativo za organizacijo veselice s srečolovom, da bi si na ta način pridobili nekaj sredstev za nadaljni razvoj balinarskega kluba. Akcijo je vodil sam predsednik, člani kluba pa smo bili zadolženi za nabiranje prispevkov za srečolov. Veselica s srečolovom je bila 18. marca 1956 ob 16. uri v jedilnici SGP Gorica v baraki pod jeseniško bolnico. Na tej prireditvi smo imeli okrog 50 tisoč din dobička.

Kmalu za tem smo začeli razmišljati o tem, kje bi dobili prostor za izgradnjo novega igrišča, ker igrišče in prostor za blokom št. 1 nista ustrezala, ker je bilo igrišče prekratko in preblizu bloka. Ker je bilo pristašev balinanja iz dneva v dan več, se je povečal tudi hrup in to je motilo tudi stanovalce v bloku. Bilo je več načrtov. Prvi idejni načrt je bil,

Balinišče v Bazi na Plavžu z balinarskim domom, kakršen je danes (slika je iz otvoritve lanskoletnega ekipnega državnega prvenstva).